Súhrnná správa o stave plnenia cieľov a opatrení Integračnej politiky Slovenskej republiky za rok 2015

apríl 2016

ÚVOD

Súhrnná správa o stave plnenia cieľov a opatrení Integračnej politiky Slovenskej republiky za rok 2015 sa predkladá na základe bodu B.5 uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 45 z 29. januára 2014. Predmetné uznesenie ukladá ministrovi práce, sociálnych vecí a rodiny SR predkladať na rokovanie vlády Slovenskej republiky súhrnnú správu každoročne do *30. apríla počnúc rokom 2015*. Ide o druhú takúto správu od prijatia Integračnej politiky Slovenskej republiky, ktorá bola schválená uznesením vlády Slovenskej republiky č. 45 z 29. januára 2014.

Keďže ide o prierezovú tému v rámci viacerých rezortov, predstavuje integračná politika Slovenskej republiky systematický rámec politík, ktorých cieľom je zabezpečiť realizáciu opatrení na zefektívnenie procesu integrácie cudzincov. Efektívna integrácia cudzincov umožní cudzincom plnohodnotné zaradenie sa do spoločnosti a realizáciu vlastného potenciálu s prínosom pre všetkých jej členov, pričom sa eliminuje riziko segregácie a odcudzenia, ktoré môže byť príčinou ďalších negatívnych javov.

Integračná politika v spoločnosti má aj preventívny význam, keďže v rámci cieľov a opatrení sú identifikované preventívne nástroje pri predchádzaní rizík vzniku ekonomicky, sociálne a kultúrne rozdelenej spoločnosti, ako aj vzniku uzatvorených a exkludovaných komunít migrantov za predpokladu dodržiavania právnych predpisov Slovenskej republiky, Európskej únie a medzinárodnoprávnych noriem. Dôraz sa kladie na zvyšovanie povedomia o situácii a živote cudzincov v Slovenskej republike a spôsoboch ochrany voči diskriminácii, rasizmu a xenofóbii. Zároveň sa vychádza aj z dôrazu na regionálnu a lokálnu úroveň, nakoľko samosprávy napomáhajú integrácii cudzincov a vytvárajú sociálnu súdržnosť medzi rôznymi komunitami a majoritnou spoločnosťou. Rozpracovanie cieľov a konkrétnych opatrení je zabezpečené príslušnými rezortmi v rámci akčných plánov, s cieľom zohľadniť aktuálne potreby cieľovej skupiny, tak ako sú indikované príslušnými aktérmi.

Po schválení integračnej politiky Slovenskej republiky sa príslušné subjekty zameriavali na jej rozpracovanie do akčných plánov na podmienky svojich rezortov v časovom a vecnom plnení v termíne do *30. septembra 2014* (bod B. 2. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 45 z 29. januára 2014). Akčný plán na podmienky svojho rezortu v tomto termíne predložili nasledovné subjekty: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky, Štatistický úrad Slovenskej republiky. Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky akčný plán na podmienky svojich rezortov nerozpracovali.

Akčný plán Integračnej politiky Slovenskej republiky v podmienkach Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky na roky 2014 – 2016 bol schválený dňa 18. septembra 2014 a dostupný je na stránke Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Súhrnná správa o stave plnenia cieľov a opatrení Integračnej politiky Slovenskej republiky za rok 2015 bola vypracovaná na základe odpočtu plnenia úloh[1] organizačných útvarov gestora politiky, ako aj ďalších zodpovedných subjektov – Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, Ministerstva kultúry Slovenskej republiky, Štatistického úradu Slovenskej republiky, jednotlivých samosprávnych krajov, Združenia miest a obcí Slovenska a Únie miest Slovenska.

Jednotlivé subjekty predkladajú svoje odpočty každoročne v termíne do *31. januára* príslušného kalendárneho roka (bod B. 4. uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 45 z 29. januára 2014).

K zefektívňovaniu procesu integrácie cudzincov významne prispieva medzivládna organizácia Medzinárodná organizácia pre migráciu, koordinátor aktivít Európskej migračnej siete v Slovenskej republike. Migračné informačné centrum Medzinárodnej organizácie pre migráciu – s pobočkami v Bratislave a v Košiciach – je v slovenských podmienkach prvým a doteraz jediným informačným centrom poskytujúcim cudzincom komplexné služby „pod jednou strechou“ v oblasti právneho poradenstva, inklúzie na trh práce a podpory komunitného života migrantov. Ďalšie aktivity Medzinárodnej organizácie pre migráciu sú podľa opatrení uvedené v tejto správe.

Inštitúciou, ktorá poskytuje právnu pomoc cudzincom v azylových veciach, v konaní o administratívnom vyhostení a v týchto veciach aj v konaní pred súdom v správnom súdnictve je Centrum právnej pomoci. V nadväznosti na to bolo v Centre právnej pomoci podaných 53 žiadostí v azylovom konaní, 14 žiadostí v konaní o administratívnom vyhostení a 66 žiadostí v konaní o zaistení. Celkovo tak bolo v uplynulom roku prijatých 133 žiadostí.

Všade, kde sa v texte uvádza pojem cudzinec, myslí sa tým „štátny príslušník tretej krajiny“, v zmysle § 2 ods. 2 a ods. 4 zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Všade, kde sa v texte uvádza pojem cudzinec, primerane a podľa vhodnosti sa tým myslia osoby ženského i mužského pohlavia.

[1] Pozn. autora : Plnenie jednotlivých opatrení v tomto dokumente korešponduje číslovaniu uvedenému v Integračnej politike Slovenskej republiky.

Prierezové opatrenie – zber dát

Štatistický úrad SR (ŠÚ SR) zbiera a spracúva údaje a v ročnej periodicite vydáva informácie o migrácii a štruktúre obyvateľov v publikáciách: Pramenné dielo, Stav a pohyb obyvateľov SR a Zahraničné sťahovanie v SR, v ktorých sú prezentované údaje:

- *O cudzincoch na území SR (prisťahovaní a vysťahovaní v referenčnom roku podľa pohlavia, veku, štátnej príslušnosti, krajiny narodenia, krajiny predchádzajúceho a nasledujúceho pobytu),*
- *O počtoch cudzincov k 31. 12. referenčného roka podľa štátnej príslušnosti, pohlavia, veku a krajiny narodenia,*
- *O počtoch udeleného štátneho občianstva SR.*

ŠÚ SR v roku 2015 vydal informácie o migrácii a štruktúrach obyvateľov v nasledovných publikáciách: Pohyb obyvateľstva v SR v roku 2014 (Pramenné dielo) a Stav a pohyb obyvateľstva v SR za rok 2014. Základná analýza údajov o zahraničnom sťahovaní obyvateľov bola spracovaná v publikácii Zahraničné sťahovanie 2014. Dostupné informácie ŠÚ SR a ostatných rezortov o zahraničnom sťahovaní, ktoré sa zaoberajú problematikou cudzincov, sú k dispozícii na webovej stránke www.statistics.sk v databáze SLOVSTAT a v preddefinovaných tabuľkách. Údaje o stave a migračnom pohybe obyvateľstva sú dostupné do úrovne obcí.

Pre účely zabezpečenia informácií o integrácii cudzincov ŠÚ SR implementuje do príslušných štatistických zisťovaní v domácnostiach požiadavky EÚ v súlade s príslušnými nariadeniami Európskeho parlamentu a Rady a zabezpečuje tak harmonizáciu definícií a zoznamu požadovaných jadrových („core“) premenných.

ŠÚ SR postupne podľa požiadaviek nariadených EÚ implementuje do štatistických zisťovaní v domácnostiach (Zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach domácností (EÚ SILC), Výberové zisťovanie pracovných síl (VZPS), Príjmy, výdavky a spotreba súkromných domácností, Európske zisťovanie o zdraví (EHIS), Zisťovanie o využívaní informačných a komunikačných technológií v domácnostiach a u jednotlivcov (IKT)) zoznam požadovaných jadrových „core“ premenných.

Úsilím ŠÚ SR je neustále skvalitňovanie systému štatistiky obyvateľstva a migrácie (podľa článku 3 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 862/2007 (ES) o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane) i využitím relevantných administratívnych zdrojov.

ŠÚ SR v roku 2015 uzavrel dohodu o poskytovaní údajov a získal administratívne údaje o verejne zdravotne poistených osobách za účelom spracovania dát o vysťahovaných osobách do zahraničia. ŠÚ SR aj v roku 2015 v rámci Operačného programu informatizácie spoločnosti (OPIS) spolupracoval s MV SR za účelom prípravy prenosu údajov z rezortného administratívneho zdroja (Register fyzických osôb), z ktorého bude možné získavať údaje o migračnom pohybe obyvateľov.

Samosprávne kraje

1. Opatrenie
Vypracovať vlastné regionálne integračné koncepcie na úrovni samosprávneho kraja a miest na území daného samosprávneho kraja.
Indikátor: počet dokumentov.
Zodpovedný subjekt: samosprávne kraje, Únia miest a obcí, ZMOS.

Vlastnú regionálnu koncepciu integrácie cudzincov v roku 2015 rozpracoval len *Košický samosprávny kraj* (KSK).

Na zasadnutí zastupiteľstva KSK bola dňa 24. augusta 2015 schválená *„Cestovná mapa riadenej migrácie"* (Regionálna integračná koncepcia). Tento strategický dokument bol vypracovaný v spolupráci so všetkými relevantnými inštitúciami na území KSK, ktoré prichádzajú v nejakej forme do styku s problematikou migrácie. Hlavným cieľom tejto stratégie je dosiahnutie riadenej migrácie cestou vytvorenia spolupracujúcej siete všetkých orgánov a inštitúcií prichádzajúcich do styku s problematikou migrantov. Materiál obsahuje prehľad súčasnej situácie v oblasti integrácie cudzincov v kraji, to znamená základné štatistické údaje o cudzincoch žijúcich v kraji, ako aj potrieb a problematických situácií, ktoré cudzinci často v spoločnosti zažívajú. Ďalej uvádza prehľad a popis inštitúcií, ktoré majú v oblasti integrácie cudzincov na regionálnej úrovni určité kompetencie. Analytická časť bola spracovaná podľa dostupných údajov a bude aktualizovaná na základe informácií a podkladov od relevantných inštitúcií a partnerov spolupracujúcej siete.

Cieľom stratégie nie je len zmapovať migračnú situáciu v kraji, ale predovšetkým navrhnúť konkrétne aktivity, ktoré samospráva spolu so zainteresovanými inštitúciami v súčasnej situácii môže zrealizovať. Aktivity majú byť nápomocné v procese integrácie cudzincov a majú slúžiť ako preventívne nástroje pri predchádzaní rizík vzniku ekonomicky, sociálne a kultúrne rozdelenej spoločnosti a vzniku uzatvorených a exkludovaných komunít migrantov. V návrhovej časti Cestovnej mapy riadenej migrácie v KSK sú formulované možné výzvy do budúcna a aktivity, ktoré plánuje na regionálnej úrovni zrealizovať. Takýmito aktivitami sú napríklad založenie platformy – pracovnej skupiny pre výmenu informácií medzi relevantnými inštitúciami a samotnými migrantmi na regionálnej úrovni, ako aj začlenenie cudzincov do života v kraji a podpora spolužitia všetkých obyvateľov kraja. Realizácia integračnej politiky SR vychádza z koordinovanej spolupráce štátnych orgánov, orgánov miestnej štátnej správy, samosprávy, ako aj samotných komunít cudzincov a predpokladá zapojenie mimovládnych a iných organizácií pôsobiacich v oblasti integrácie cudzincov.

V nasledujúcom štvrťroku KSK plánuje podpis viacstrannej dohody o spolupráci, v rámci ktorej budú presne zadefinované požiadavky a podmienky vzájomnej spolupráce inštitúcií združených a spolupracujúcich v rámci kraja.

Žilinský samosprávny kraj (ŽSK) informoval, že neprikročil k vypracovaniu akčného plánu integrácie cudzincov na území ŽSK, nakoľko na základe analýzy územia kraja a situácie

v oblasti integrácie cudzincov sa nepreukázala nevyhnutnosť špeciálnych opatrení v tejto oblasti. Na základe uvedenej analýzy bolo zistené, že na území kraja žije cca 7% obyvateľov, ktorí majú inú národnosť ako slovenskú a len cca 0,4% tvoria obyvatelia s inou štátnou príslušnosťou. Ďalej poukázal na to, že má vypracovanú „Koncepciu rozvoja sociálnych služieb, sociálnej prevencie a sociálneho poradenstva v Žilinskom samosprávnom kraji“ (ďalej len „koncepcia“). Medzi cieľové skupiny, na ktoré sa táto koncepcia zameriava patria aj občania v krízových situáciách. Pri riešení situácie občanov, ktorí sa ocitli v krízovej situácii je cieľom zabezpečiť zvyšovanie informovanosti o možnostiach pomoci všetkým obyvateľom bez rozdielu rasy, pohlavia, náboženstva, etnickej príslušnosti, národnosti alebo vierovyznania. Prioritou odboru sociálnych vecí ŽSK v oblasti migračnej politiky je zabezpečiť sociálne služby pre všetkých občanov, ktorí nemajú vytvorené podmienky pre uspokojovanie svojich základných životných potrieb, nemajú zabezpečené ubytovanie alebo nemôžu z vážnych dôvodov bývanie užívať.

V tejto súvislosti KSK uviedol, že v prípade potreby odbor sociálnych vecí ŽSK dokáže zabezpečiť sociálne služby cudzincom na riešenie ich krízových situácií prostredníctvom zariadení vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti, resp. prostredníctvom neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Ide najmä o poskytovanie sociálnych služieb v útulkoch, nocľaháreň ach a zariadeniach núdzového bývania. Cudzincom, ktorí sú odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby a nedokážu si zabezpečiť starostlivosť o seba a svoju domácnosť, zabezpečí poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach sociálnych služieb, kde im bude poskytnutá kompletná starostlivosť vzhľadom na ich zdravotný stav a sociálnu situáciu. Cieľom odboru sociálnych vecí je aj zvyšovať mieru povedomia cudzincov o možnostiach prístupu k sociálnym službám a neustále zlepšovať podmienky kvality poskytovaných sociálnych služieb. Snahou tohto odboru je aj vytváranie spolupráce s ďalšími inštitúciami, ktoré pôsobia v oblasti integrácie cudzincov. Medzi tieto inštitúcie patria predovšetkým obce a mestá, úrady práce, jednotlivé ministerstvá a mimovládne organizácie.

ŽSK v rámci svojej činnosti zabezpečuje poskytovanie bezplatného sociálneho a právneho poradenstva, ktoré môžu využívať všetci občania, vrátane cudzincov.

Odbor zdravotníctva ŽSK sa v oblasti problematiky migračnej politiky riadi platnou legislatívou. Bezodkladná zdravotná starostlivosť je poskytnutá každému občanovi bez rozdielu rasy, pohlavia, náboženstva, etnickej príslušnosti. V prípade potreby je možné poskytnúť tejto cieľovej skupine informácie o možnostiach zabezpečenia zdravotníckej starostlivosti.

Odbor školstva ŽSK sa v súvislosti s cieľmi migračnej politiky zaoberá možnosťami vzdelávania cudzincov. Zabezpečuje jazykové kurzy štátneho jazyka prostredníctvom Jazykovej školy v Žiline, ktorá je v zriaďovateľskej pôsobnosti tohto kraja. Deťom cudzincov žijúcich na území tohto kraja poskytuje výchovu a vzdelávanie a organizuje rôzne besedy a prednášky v školách zamerané na výchovu k tolerancii, znášanlivosti a rešpektovaniu ľudských práv.

Problematika integrácie sa premietla aj do Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja ŽSK pre roky 2014 – 2020, konkrétne napr. špecifický cieľ 3.2 Podporovať sociálnu inklúziu všetkých znevýhodnených skupín a ich uplatnenie na trhu práce. Záujmom ŽSK je teda aj naďalej vytvárať vhodné možnosti pre prácu, vzdelávanie a bývanie cudzincov a zároveň neustále zlepšovať podmienky pre ich integráciu na území tohto kraja.

Banskobystrický samosprávny kraj (BBSK) informoval, že nemá vypracovaný akčný plán integrácie cudzincov. Súčasne informoval, že v zmysle zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov vedie databázu migrantov na základe oznámení zasielaných z oddelení cudzineckej polície Policajného zboru jednotlivých okresov Banskobystrického samosprávneho kraja.

Prešovský samosprávny kraj (PSK) oznámil, že v roku 2015 nevypracoval akčný plán integrácie cudzincov poukazujúc na to, že k cudzincom žijúcim v tomto samosprávnom kraji pristupuje rovnako ako ku svojim občanom z hľadiska poskytovania všeobecne dostupných verejných služieb. V tejto súvislosti poukázal na to, že v sociálnej oblasti majú rovnaké postavenie prijímateľa sociálnej služby nielen občania SR, ale splnením určitých podmienok aj cudzinci. PSK rozvíja a podporuje opatrenia prístupu jednotlivcov a rodín cudzincov k sociálnym službám najmä prostredníctvom zariadení poskytujúcich sociálne služby v jeho územnom obvode. Sociálne služby poskytuje PSK v súlade so všeobecne záväzným nariadením v zariadeniach, ktoré má v svojej zriaďovateľskej pôsobnosti a zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb u neverejného poskytovateľa, ktorému poskytuje finančné príspevky v rámci platnej legislatívy.

Na území kraja majú cudzinci žijúci v SR zabezpečené rovnaké práva a povinnosti spojené s poskytovaním zdravotnej starostlivosti ako občania SR. V okrese Humenné je zriadený záchytný tábor pre žiadateľov o azyl a zdravotná starostlivosť pre zahraničných klientov je v plnom rozsahu poskytovaná v NsP Humenné a v zdravotníckej ambulancii priamo v tábore. Dohoda medzi Migračným úradom a NsP Humenné o zdravotnej starostlivosti je plnená v zmysle zmlúv UNHCR a OSN.

PSK rozvíja aj povedomie majoritnej spoločnosti o kultúre a prínose cudzincov a ich komunít pre SR aktivitami jednotlivých kultúrnych inštitúcií pôsobiacich na jeho území. Regionálne osvetové strediská, múzeá, divadlá a galérie šíria tradície a kultúru etník žijúcich v regióne Prešovského kraja. Napríklad Divadlo Alexandra Duchnoviča a Poddukelský umelecký ľudový súbor ako národnostne orientované organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja sú zamerané na šírenie rusínskej a ukrajinskej kultúry a tradícií.

V oblasti školstva je problematika ľudských práv vrátane multikultúrnej výchovy a výchovy proti predsudkom súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu. Na odstránenie jazykových bariér sa na stredných školách na území PSK pre deti cudzincov organizujú základné a rozširujúce jazykové kurzy štátneho jazyka, čo je základným predpokladom integrácie. Okrem krúžkovej činnosti sa na školách organizujú rôzne výchovné, vzdelávacie, kultúrne či oddychové aktivity zamerané na efektívnejšie začleňovanie detí cudzincov do školského

kolektívu (projekty, výlety, exkurzie, kultúrne programy, filmové predstavenia, diskusie, prednášky, tvorba násteniek, koncerty a pod.). Školy sa snažia v rámci možností spolupracovať s organizáciami, inštitúciami, odborníkmi (nielen v zriaďovateľskej pôsobnosti PSK) s cieľom predchádzať a eliminovať nepriateľské prejavy voči iným kultúram, národnostiam, a pod.

Trenčiansky samosprávny kraj (TSK) informoval, že nemá vypracovaný akčný plán integrácie cudzincov na svojom území poukazujúc na to, že k cudzincom pristupuje rovnako ako k svojim občanom a v oblasti vzdelávania, kultúrnej integrácie, či poskytovania zdravotníckych služieb, sociálnych služieb alebo informovanosti im ponúka rovnaké možnosti ako občanom SR.

Bratislavský samosprávny kraj (BSK) informoval, že zabezpečuje sociálne služby v súlade so zákonom č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov prostredníctvom neverejných poskytovateľov sociálnych služieb a tiež 15 zariadení sociálnych služieb vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti. V prípade, že o zabezpečenie sociálnej služby požiada cudzinec, ktorému oprávnenie poberať sociálnu službu na území SR vyplýva z uvedeného zákona, je mu zabezpečená za rovnakých podmienok ako občanovi SR.

Trnavský samosprávny kraj (TTSK) informoval, že nemá vypracovaný akčný plán integrácie cudzincov na svojom území. V tejto súvislosti uviedol, že v rámci svojich možností a podľa požiadaviek cudzincov poskytne bezplatne poradenstvo, zabezpečuje poskytnutie alebo sprostredkuje poskytnutie sociálnej služby, zdravotnú starostlivosť alebo vzdelávanie. Zvyšovanie občianskej participácie cudzincov na regionálnej a miestnej úrovni zabezpečuje spoluprácou a priamo účasťou na rôznych podujatiach. Rovnako informoval, že zabezpečuje sociálne služby pre cudzincov v súlade so zákonom č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. V prípade občianskeho záujmu a iniciatívy kultúrne inštitúcie priebežne podporujú prezentáciu cudzincov.

Nitriansky samosprávny kraj (NSK) predložil plnenie integračnej politiky SR za rok 2015 v tomto kraji. Uviedol, že zabezpečuje sociálne služby pre cudzincov v súlade so zákonom č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

NSK zároveň monitoruje počet žiakov cudzincov na školách, ktoré sú v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti.
Zodpovedný za plnenie: metodické oddelenie odboru vzdelávania a kultúry Nitrianskeho samosprávneho kraja (OVaK ÚNSK)

Plnenie:

NSK má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti

- 16 gymnázií

- 47 stredných odborných škôl
- 3 spojené školy
- 1 jazykovú školu

Sledovať priebeh integrácie monitorovaných cudzincov- žiakov SŠ
Plnenie k 31. 12. 2015
V priebehu školského roka 2015 odbor vzdelávania a kultúry ÚNSK nezaznamenal žiadne podnety v danej oblasti

Sústavne zlepšovať podmienky poskytovania vzdelávania cudzincov na stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK
Plnenie k 31. 12. 2015
Stredné školy zabezpečili rovnaké podmienky na vzdelávanie všetkým žiakom SŠ.

Vzdelávať pedagógov SŠ v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK v danej oblasti
Plnenie k 31.12.2015

OVaK ÚNSK zorganizoval seminár „Šikanovanie v školskom prostredí a jeho prevencia“ pre preventistov sociálno – patologických javov, ktorí pôsobia na stredných školách v zriaďovateľskej pôsobnosti NSK. Šikanovanie na školách je vnímané z určitého pohľadu ako prejav nedostatočnej formy integrácie jednotlivcov (ako aj skupín – napr. národnostných menšín, či sociálne slabších skupín obyvateľstva). Podujatie prebiehalo formou zážitkovej pedagogiky a v jeho edukačnom obsahu boli spájané odborné informácie so sociálnymi a komunikačnými spôsobilosťami. Účastníci seminára sa oboznámili aj s výsledkami sociometrického prieskumu, ktorý bol zameraný na prieskum šikany v prostredí vybraných stredných škôl v Nitre.

Ďalej prebiehala príprava návrhu *Akčného plánu ochrany práv osôb patriacich k národnostným menšinám a etnickým skupinám*, gestorom ktorej je Úrad splnomocnenca vlády SR pre národnostné menšiny. V novembri 2015 sa uskutočnilo zasadnutie dočasnej pracovnej skupiny *Výboru pre národnostné menšiny a etnické skupiny na vypracovanie akčného plánu.* Predmetom rokovania bola diskusia k aktualizovanému návrhu akčného plánu na základe podnetov prezentovaných na workshopoch uskutočnených k návrhu akčného plánu.

Okrem toho oddelenie kultúry OVaK ÚNSK pripravuje *Koncepciu rozvoja kultúry Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2016-2020*, do ktorej by mali byť zapracované ciele a opatrenia vyplývajúce z integračnej politiky SR. V prípade občianskeho záujmu a iniciatívy v rámci svojich možností zvyšovania občianskej participácie cudzincov na regionálnej úrovni a miestnej úrovni, budú kultúrne inštitúcie v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja podporovať prezentáciu cudzincov ich priamou účasťou na svojich podujatiach.

Začlenenie cudzincov do rôznych záujmových činností na pôde inštitúcií kraja povedie k lepšiemu spolunažívaniu a k predchádzaniu konfliktov. Pre obyvateľov konfliktov budú

realizované preventívne a informačné kampane, ktoré smerujú k potláčaniu prejavov rasizmu, xenofóbie, diskriminácii a iných foriem nenávisti a neznášanlivosti voči cudzincom a vzdelávacie aktivity o migrácii a kultúrnej diverzite, predovšetkým so zameraním na mladých ľudí. Na úrovni kraja by sa mali podporovať kultúrne aktivity zamerané na rozvoj medzikultúrneho dialógu prostredníctvom kultúrnych inštitúcií s cieľom presadzovať myšlienky porozumenia a vzájomného rešpektovania kultúrnej rozmanitosti. V kraji je snaha o vytvorenie podmienok vo vzťahu k živej diskusii v ktorej sa bude navzájom informovať o problematike *integrácie* odborne, objektívne a zrozumiteľne.

Únia miest Slovenska (ÚMS) uviedla, že sa ešte pred rokom 2005 vážne zaoberala problematikou integrácie cudzincov v SR. Od roku 2005 sa v súlade s jednotlivými uzneseniami vlády SR aktívne podieľala pri príprave, rozpracovaní, ale najmä pri vytváraní podmienok pre plnenie úloh vyplývajúcich z migračnej politiky vlády SR na úrovni miest i mestských regiónov. Následne v roku 2006 sa podieľala na činnosti medzirezortnej pracovnej komisie pre koordináciu postupov súvisiacich s plnením úloh vyplývajúcich z rozpracovanej koncepcie migračnej politiky SR a až do súčasnosti sa aktívne zúčastňovala práce príslušných medzirezortných i poradných orgánov vlády SR.

Ďalej priebežne informuje členské i spolupracujúce mestá a zapája ich do procesu predkladania návrhov a podnetov na riešenie konkrétnych problémov, resp. informácií o pozitívnych skúsenostiach, ktoré opäť diskutuje v celej množine jej členských i ďalších spolupracujúcich miest v SR. Zároveň konzultuje mnohé otázky s jej partnerskými asociáciami v rámci EÚ a rovnako postupujú i jednotlivé mestá.

Prakticky od roku 2011 ÚMS pravidelne uskutočňuje výberové ankety v prostredí jej členských a spolupracujúcich miest a na základe zasielaných informácií uvádza:

- na území väčšiny slovenských miest žije aspoň malá skupina integrovaných migrantov;
- v absolútnej väčšine sú bezproblémovo začlenení do verejného a kultúrneho života jednotlivých miest;
- vo väčšine prípadov ide o získanie slovenského občianstva na základe manželských zväzkov, resp. v súlade s legislatívnymi podmienkami SR;
- ide prevažne o občanov EÚ, relatívne v menšej miere občanov z tretích krajín.

Ďalej informovala o tom, že mnohé mestá pripravili a ich mestské zastupiteľstvá schválili rámcové dokumenty k tejto problematike, napríklad už v roku 2012 mesto Martin „Rámcovú stratégiu integrácie cudzincov žijúcich na území mesta", mesto Poprad *„Koncepciu integrácie cudzincov"*, v roku 2013 *„Stratégiu integrácie cudzincov"* schválilo mesto Zvolen. V predchádzajúcom roku 2015 mesto Michalovce pripravilo a schválilo *„Lokálnu stratégiu mesta Michalovce"* - integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín a mesto Bardejov *„Akčný plán integračnej politiky na r. 2016-2017"*.

ÚMS rovnako uviedla, že podnietila mnohé jej i spolupracujúce mestá k intenzívnej aktivite v rámci tejto témy. V tejto súvislosti skonštatovala, že nie všetky majú samostatné, tematické, koncepčné dokumenty resp. vypracované akčné plány, ale integračná politika na úrovni

mnohých miest je aspoň čiastočne spracovaná v rámci ďalších strategických resp. rozvojových dokumentov, napr. v rámci Programov hospodárskeho a sociálneho rozvoja, či *„Komunitných plánov“*. Avšak aj tie mestá, ktoré nemajú spracované koncepčné strategické dokumenty resp. konkrétne akčné plány realizujú na svojom území odporúčané opatrenia a postupy uvedené v integračnej politike SR.

ÚMS ďalej uviedla, že mestá zároveň vychádzajú v ústrety migrantom. Ako príklad uviedla prístup hlavného mesta SR Bratislavy, ktoré vyčlenilo konkrétne bytové jednotky, resp. nebytové priestory pre účely ubytovania azylantov, resp. klientov Slovenskej humanitnej rady. Doba nájmu bola uzavretá na obdobie 10 rokov za symbolické nájomné vo výške 1 EUR / ročne. Hlavné mesto prideľuje nájomné byty v súlade so všeobecno-záväzným nariadením č. 1/2006 v zariadeniach určených na trvalé bývanie, ktoré nediskriminuje žiadateľov o nájomný byt na základe ich štátnej príslušnosti. Podmienky môžu splniť aj cudzinci rovnako, ako ostatní občania SR. Špeciálny predpis upravujúci problematiku prideľovania nájomných bytov pre migrantov hlavné mesto nemá, vzhľadom na nízky počet nájomných bytov vo vlastníctve mesta, ale aj vzhľadom na absenciu žiadostí zo strany štátnych príslušníkov tretích krajín.

Okrem obecných nájomných bytov a projektu „Dom mladej rodiny" je hlavné mesto prevádzkovateľom ubytovne dvoch ubytovní určených pre sociálne slabšie skupiny obyvateľov mesta. V ubytovni FORTUNA v roku 2015 poskytli ubytovanie migrantke zo Sýrie, ktorá sa zdržiava spolu so synom na území mesta od polovice roku 2012. Rovnaký prístup uplatňujú aj mestské časti hlavného mesta. Podporujú a poskytujú pomoc cudzincom, ktorí sú evidovaní na oddeleniach sociálnych vecí a zdravotníctva. Ako príklad možno uviesť rodinu z Afganistanu, ktorej mestská časť Dúbravka poskytuje okrem bezplatného sociálno-právneho poradenstva aj finančnú výpomoc a deťom je tiež poskytovaná pravidelná dotácia na stravu, školské potreby, oblečenie atď. Cudzinci žijúci na území jednotlivých miest sú v absolútnej väčšine pracovne zaradení resp. podnikajú, majú prístup k vzdelávaniu, zdravotnej starostlivosti, sociálnym službám, k bývaniu a sú účastní na verejnom i spoločenskom živote.

Ďalej ÚMS zároveň uviedla, že v rámci súčasnej migračnej vlny, mnohé mestá rovnako ako vláda SR na národnej úrovni zvýšili intenzitu a počet bezpečnostných opatrení. Zároveň je potrebné venovať sa integračnej politike komplexne prerozdelením úloh jednotlivých zložiek a úrovní verejnej správy, vrátane ich finančného krytia.

Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS) na základe odporúčaní vyplývajúcich z integračnej politiky SR začalo v júni roku 2014 realizovať projekt pod názvom „*Budovanie kapacít na úrovni miestnej územnej samosprávy v oblasti integračnej politiky* (BUK)“. Projekt bol realizovaný do júla 2015 a výstupy sú dostupné na stránke www.projektbuk.sk. Projektový zámer a realizácia bola financovaná EÚ z Európskeho fondu pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín (EIF) na roky 2007 – 2013 v rámci všeobecného programu „Solidarita pri riadení migračných tokov“.

Počas realizácie projektu BUK vzniklo *7 originálnych lokálnych stratégií*. Opatrenia v stratégiách nevznikali z podnetu zhora, ale na základe komunikácie s cieľovou skupinou.

Často mali charakter jednoduchých a nízkorozpočtových opatrení, ktoré sú dlhodobo udržateľné. V dvoch mestách nebola stratégia akceptovaná zastupiteľstvom. Napriek tomu opatrenia, ktoré si nevyžadujú súhlas zastupiteľstva, sú zohľadňované v ďalšej bežnej činnosti daného mestského úradu. Konkrétne opatrenia sú zamerané na zvyšovanie dostupnosti výučby slovenského jazyka, zabezpečovanie dostupnosti informácií v niektorom z rozšírených cudzích jazykov, zadefinovanie komunikačných nástrojov medzi cieľovou skupinou a vedením mesta, približovanie poznatkov o iných kultúrach a obyvateľoch s inou štátnou príslušnosťou širokej verejnosti v meste, pravidelnú aktualizáciu dát a vyhodnocovanie opatrení.

Vzhľadom na to, že slovenská územná samospráva, regionálna, i miestna je budovaná na princípe obyvateľstva, a nie na princípe štátnej príslušnosti, sú obyvatelia nielen personálnym substrátom existencie obce, ale zároveň zdrojom moci a súčasne adresátom politík územnej samosprávy. Motívom bolo preto v súlade s prijatou integračnou politikou SR, medzinárodnými záväzkami SR, ako aj ďalšími spoločenskými výzvami napomôcť a pilotne otestovať model podpory tvorby verejných politík v tejto oblasti prostredníctvom vzdelávacích a tréningových aktivít, zberu dát potrebných na tvorbu politík založených na poznatkoch, aktivít v oblasti tematickej komunikácie s verejnosťou, poznávania potrieb cieľovej skupiny a širšej verejnosti a ich pretavenie do adresných opatrení vytvorených a realizovaných na lokálnej úrovni.

Hlavným cieľom projektu bolo budovanie kapacít na úrovni miestnej územnej samosprávy v integračnej oblasti, špecifické ciele:

- Senzibilizácia prostredia miestnej územnej samosprávy (MÚS) a príprava podmienok na stimuláciu integračného procesu štátnych príslušníkov tretích krajín na lokálnej úrovni. Eliminácia predsudkových vzorcov a pretrvávajúcich stereotypov v agende samosprávy, ako aj v postojoch verejnosti prostredníctvom informačných a komunikačných aktivít ZMOS,

- Zvyšovanie know – how a zmena postojov lokálnych aktérov v oblasti zavádzania integračných politík na lokálnej úrovni/úrovni miest a obcí prostredníctvom vzdelávacích aktivít,

- Budovanie portfólia dobrých príkladov z praxe – priama príprava a aplikácia lokálnych stratégií integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín do každodennej praxe samosprávy v rámci pilotných projektov v 5 vybraných mestách,

- Zvýšenie koordinácie aktivít a vzájomnej komunikácie miest a obcí v previazaní na problematiku presadzovania politík integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín v previazaní na činnosť otvorenej odbornej platformy.

V rámci projektu bola publikovaná brožúra, obsahujúca aj strategické odporúčania pre tvorcov a realizátorov lokálnych politík a stratégií s názvom *„Prečo tvoriť a realizovať stratégie integrácie cudzincov na lokálnej úrovni?“*. Záverečné etapy realizácie projektu,

ktorého cieľovou skupinou boli obyvatelia miest a obcí (s legálnym trvalým pobytom) so štátnou príslušnosťou k tretím štátom, boli významným spôsobom dotknuté komunikáciou problematiky aktuálnej migračnej krízy, a to na všetkých úrovniach.

Projekt jednoznačne poukázal na univerzálnosť realizovaného prístupu, ktorý by mohol byť aplikovaný v mnohých iných oblastiach integračných, presnejšie inkluzívnych politík, nakoľko podnecuje to, čo vyplýva z mnohých odporúčaní pre SR– realizácia politiky tvorenej na poznatkoch, zdola nahor, v aktívnom dialógu s verejnosťou.

ZMOS uviedlo, že dezinformačné aktivity informačných médií, či hodnotovo neustálené vyhlásenia mienkotvorných osôb, nielenže poškodilo časť obyvateľov miest a obcí v ich snahe byť rešpektovanými členmi komunity a prispievať k spoločnému blahu, ale vytvorilo atmosféru strachu. Tento strach bol v niektorých mestách použitý na lokálne politické súboje, a to napriek tomu, že zapojené mestá napĺňali oficiálnu štátnu politiku, ku ktorej sa však v tom čase predstavitelia štátu nehlásili a stále nehlásia.

2. Opatrenie
Zvýšiť informovanosť samospráv o inštitúciách, ktoré pôsobia v oblasti integrácie cudzincov na jeho území v súlade s kompetenciami v tejto oblasti.
Indikátor: počet aktivít
Zodpovedný subjekt: samosprávne kraje, Únia miest a obcí, ZMOS.

PLNENIE:
ZDRUŽENIE MIEST A OBCÍ SLOVENSKA

ZMOS v rámci projektu BUK realizoval 3 vzdelávacie a 3 tréningové aktivity, na ktorých za zúčastnili volení zástupcovia a odborní zamestnanci MÚS. Zároveň boli realizované vo všetkých pilotných mestách verejné podujatia za účasti najvyšších predstaviteľov mesta. V prípravnej fáze zostavovania lokálnych stratégií odborný tím každého z pilotných miest mapoval aktívne subjekty v oblasti integrácie cudzincov (rôzne formálne aj neformálne spolky a organizácie cudzincov). Taktiež boli identifikované služby, ktoré by mohli napomáhať integrácii cudzincov (jazykové školy, komunitné centrá, kluby).

3. Opatrenie
Lepšia súčinnosť pri získavaní štatistických údajov ohľadom počtu legálne sa zdržujúcich cudzincov na území samosprávneho kraja.
Indikátor: pracovné skupiny a zmeny postupov v informovaní
Zodpovedný subjekt: samosprávne kraje, MV SR.

PLNENIE:
ZDRUŽENIE MIEST A OBCÍ SLOVENSKA

Všetkých 7 pilotných lokálnych stratégií, ktoré boli pripravené v rámci Projektu BUK realizovaného ZMOS bolo budovaných na základe údajov, ktoré mestá získali od orgánov

štátnej správy, alebo prostredníctvom vlastného miestneho zisťovania. Vo viacerých prípadoch išlo o prvý bezprostredný kontakt odborného aparátu oddelenia úradu hraničnej a cudzinckej polície (ÚHCP) a mestského úradu. Stretnutia boli obojstranne pozitívne hodnotené. Získané údaje, najmä ich štruktúra a rozsah, viedli neraz k identifikácii príležitostí z pohľadu mesta na ďalší rozvoj. Vedomie, že mesto má na svojom území ľudí z niekoľkých desiatok štátov, ktorí môžu byť sprostredkovateľmi partnerstiev, môžu byť nápomocní pri rozvoji investičných aktivít zahraničných investorov, rozvoji cestovného ruchu, sú dostupnými neformálnymi tlmočníkmi sú vhodným základom rozvoja v mnohých oblastiach, ak je mesto a komunita pripravená vytvárať na takúto spoluprácu podmienky.

4. Opatrenie
Podporovať aktívnu účasť a zapojenie cudzincov do života na miestnej úrovni, vrátane účasti vo volených orgánoch samospráv.
Indikátor: počet vykonaných aktivít
Zodpovedný subjekt: samosprávne kraje.

PLNENIE:
ZDRUŽENIE MIEST A OBCÍ SLOVENSKA

Pilotné mestá vo svojich aktivitách vytvorili priestor na aktívnu účasť a zapojenie cudzincov do diania okolo projektu. Išlo spravidla o prvé kontakty na takejto úrovni, i keď niektorí zúčastnení obyvatelia miest s inou štátnou príslušnosťou sú v meste všeobecne známi z dôvodu ich profesie alebo aktivít (lekári, učitelia, podnikatelia, predstavitelia aktívnych mimovládnych organizácií (MVO), zamestnanci úradu). Možno konštatovať, že je nemálo obyvateľov miest z cieľovej skupiny, ktorí nielenže sú aktívni v komunite, prinášajú nový element zo svojej kultúry a tým je oveľa aktívnejší prístup ku komunitnému životu, k rozvoju komunity, realizácii komunitných projektov atď. Dávajú tak príklad mnohým ostatným obyvateľom. Veľmi pozitívny príklad.

5. Opatrenie
Kontinuálne mapovať činnosť pomáhajúcich inštitúcií v každom regióne Slovenska samosprávnymi celkami. Zabezpečovať informovanosť migrantov o službách v regióne prostredníctvom aktualizovaného viacjazyčného zoznamu, ktorý sa bude distribuovať napr. na oddeleniach cudzineckej polície, zdravotné poisťovne a pod. a bude dostupný na webových sídlach ministerstiev a zastupiteľských úradov SR.
Indikátor: počet vykonaných aktivít
Zodpovedný subjekt: samosprávne kraje, Únia miest a obcí.

PLNENIE:
ZDRUŽENIE MIEST A OBCÍ SLOVENSKA

Projekt BUK bol realizovaný na miestnej úrovni. Pilotné mestá preto nadviazali kontakty s predstaviteľmi miestne príslušnej miestnej štátnej správy.

Viaceré mestá uviedli ako jednu z aktivít vytvorenie pozície takzvaného styčného dôstojníka pre cudzincov (buď ako zamestnanec úradu alebo ako ambasádor cudzincov žijúcich v meste), ktorý by zabezpečoval orientáciu obyvateľov mesta s inou štátnou príslušnosťou v rámci oddelení úradu, zároveň by mohol formulovať potreby, očakávania vedeniu mesta. Vo väčších mestách, s väčšou koncentráciou štátnych príslušníkov konkrétneho štátu, existujú organizácie združujúce tieto osoby. Ich zameranie je rôznorodé, no spravidla ide o udržiavanie kultúrnych zvykov a pomoc a podporu pri integrácii do miestnej komunity. Takéto organizácie sú vhodným partnerom miestnej samosprávy pre distribúciu adresných informácií, ale aj zber podnetov z praxe.

Pri komunikácii s oddeleniami ÚHCP, úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny a ďalšími inštitúciami bola dohodnutá spolupráca pri poskytovaní údajov a výmene informácií. Napríklad pri podaní žiadosti o udelenie štátneho občianstva SR sú obce jedným zo subjektov, ktorý sa vyjadruje k predmetnej veci. Pri absencii poznatkov o konkrétnej osobe bolo vyjadrenie podložené predovšetkým zisťovaním úrovne plnenia zákonných povinností voči mestu, prípadne overením z evidencie priestupkov. Takýto charakter informácií je potvrdením toho, že nie sú prekážky udelenia občianstva, a nie o prínose a aktivitách žiadateľa v komunite. Systematická práca miestnej samosprávy v tejto oblasti, aktívny kontakt s rôznymi spolkami a platformami, dostatok informácií o aktivitách v komunite tak môže byť prínosom aj v týchto procesoch.

Samotní cudzinci, ale aj odborní zamestnanci identifikovali priestor na zlepšenie v oblasti disponibilných, praktických a zrozumiteľných informácií pre prichádzajúcich cudzincov, napr. v rámci priestorov ÚHCP. Aj preto v rámci aktivít zapojených miest bolo zaradené, napríklad spracovanie stručných informácií na zverejnenie v priestoroch miestne príslušného odd. cudzineckej polície, spracovanie informácií na webové sídlo mesta, alebo distribúcia informácií prostredníctvom médií a tlačovín (miestne noviny, tematické periodiká, brožúry a informačné letáky). V komunikácii s obyvateľmi miest s inou štátnou príslušnosťou bola ochota aktívne pomôcť pri preklade podkladov do cudzieho jazyka, či ich distribúcii.

Bývanie

1. Opatrenie
Rozšírenie cieľových skupín štátnych príslušníkov tretích krajín, a tých, ktorým bola priznaná medzinárodná forma ochrany do koncepčných materiálov, aby cudzinci neboli priradení k marginalizovaným komunitám, ale tvorili samostatnú cieľovú skupinu.
Indikátor: počet dokumentov.
Zodpovedný subjekt: MDVRR SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V súlade s danou úlohou MDVRR SR zohľadnilo pojem „cudzinec“ pri príprave *Koncepcie štátnej bytovej politiky do roku 2020*, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 13 zo dňa 7. januára 2015.

Globálnym cieľom štátnej bytovej politiky je naďalej postupné zvyšovanie celkovej úrovne bývania tak, aby bolo pre obyvateľstvo dostupné a aby si každá domácnosť mohla zabezpečiť primerané bývanie. Predpokladom napĺňania tohto cieľu je, aby štát vytvoril občanom vhodné podmienky na zabezpečenie bývania. V tomto kontexte si štát uvedomuje, že existujú skupiny obyvateľstva, ktoré si nedokážu, alebo len s problémami dokážu zabezpečiť zodpovedajúce bývanie vlastnými silami. Práve k týmto skupinám sú zaraďovaní aj cudzinci a migranti. Prvoradou úlohou štátu je preto vytvorenie rovnakých východiskových podmienok pre vstup na trh s bývaním aj tejto skupine obyvateľov.

2. Opatrenie
Celková podpora prístupu cudzincov k nájomnému bývaniu. V príprave budúcich politík má byť prístupné aj migrantom (s výhľadom do roku 2020). V rámci nového zákona o ŠFRB rozšíriť cieľovú skupinu, ktorá môže získať zvýhodnený úver na výstavbu nájomných bytov aj o právnické osoby. Tým by sa pre neziskový sektor umožnil nový alternatívny zdroj financovania podpory bývania v rámci integračných opatrení.
Indikátor: zmena zákona.
Zodpovedný subjekt: MDVRR SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Prijatím zákona č. 150/2013 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania (ŠFRB) bolo s účinnosťou od 1. januára 2014 umožnené získať zvýhodnený úver na účel obstarania nájomných bytov aj právnickým osobám. V roku 2015 ŠFRB poskytol zvýhodnený úver dvom právnickým

osobám na výstavbu nájomných bytov v celkovej výške 2 224 070,- EUR, čím bola podporená výstavba 78 nájomných bytov.

V návrhu *Koncepcie štátnej bytovej politiky do roku 2020* boli cudzinci zaradení k skupinám, pre ktoré je segment sociálneho (teda verejného) nájomného bývania určený, samozrejme pri dodržaní podmienok stanovených zákonom č. 443/2010 Z. z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní v znení neskorších predpisov.

MDVRR SR v roku 2015 zadalo a prevzalo výskumnú úlohu pod názvom *„Analýza existujúceho neziskového sektora v zabezpečovaní bývania v krajinách EÚ“*. Z úlohy vyplynuli odporúčania pre SR, ktoré budú zohľadnené aj pri ďalšej analýze a v následných návrhoch pre rozvoj neziskového sektora v SR .

4. Opatrenie
Vytvoriť podmienky na poskytovanie zvýhodnených úverov pre odchovancov detských domovov s rovnakým prístupom pre všetkých s poskytovaním úveru až do výšky 100 % v rámci možnosti kúpy aj staršieho bytu.
Indikátor: počet pridelených úverov.
Zodpovedný subjekt: MDVRR SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Zákon č. 150/2013 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania už v súčasnosti umožňuje odchovancom detských domovov získať zvýhodnený úver na kúpu alebo výstavbu bytu až do výšky 100% obstarávacích nákladov (najviac však do výšky 60 000 eur).

V roku 2015 požiadalo o zvýhodnený úver zo ŠFRB 75 fyzických osôb, z toho 32 s ťažkým zdravotným postihnutím a 0 odchovancov. ŠFBR v nadväznosti na uvedené neposkytol v roku 2015 žiadny úver odchovancom detských domovov.

5. Opatrenie
Vytvorenie jednotnej sekcie „bývanie“ na hlavnom webovom sídle MPSVR SR, kde sa poskytnú celkové informácie o možnosti bývania pre cudzincov aj v iných jazykoch.
Indikátor: vytvorenie sekcie v rámci web stránky a obsahové naplnenie stránky.
Zodpovedný subjekt: MPSVR SR, MDVRR SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
MINISTERSTVO DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Plnenie uvedeného opatrenia prebieha v spolupráci s MDVRR SR, ktoré priebežne informuje spravovateľa webu MPSVR SR o aktualitách a zmenách v oblasti bytovej politiky. MPSVR SR zabezpečuje v slovenskej aj v anglickej jazykovej verzii informačný webový portál zriadený v súlade s uznesením vlády SR č. 568 zo dňa 21. októbra 2015, ktorý má slúžiť ako aktuálny zdroj informácií o živote v Slovenskej republike. Na tomto portáli boli vytvorené štyri hlavné sekcie – *oblasť vstupu a pobytu, bývania, zamestnania a vzdelávania*.

Kultúrna a spoločenská integrácia

2. Opatrenie
Mainstreaming tém migrácie a integrácie do rôznych dotačných schém na podporu informovania o znevýhodnených skupinách obyvateľstva, s cieľom predchádzať všetkým formám násilia, rozvíjať toleranciu, porozumenie inakosti a odbúravať predsudky a stereotypy voči cudzincom. Zdôrazňovať princíp nediskriminácie, tolerancie, prevenciu a boj proti intolerancii a rasizmu a proti vykorisťovaniu a výchova mládeže k tolerancii a nediskriminácii a predchádzaniu extrémizmu.
Indikátor: počet aktivít, zmena dokumentov.
Zodpovedný subjekt: MK SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Podporovať prostredníctvom dotačného systému MK SR kultúrne podujatia zamerané na podporu kultúrnej integrácie cudzincov s cieľom zvyšovať informovanosť o problematike integrácie, predchádzať xenofóbii a všetkým formám násilia a nenávisti, rozvíjať toleranciu a porozumenie inakosti.

Prostredníctvom dotačného systému MK SR podporilo 6 projektov zameraných na integráciu cudzincov a podporu interkultúrneho dialógu. Ide o nasledujúce kultúrne aktivity:

Projekt pod názvom *„Pestrá Afrika“* (3 000 €) predstavil prostredníctvom troch kultúrnych večerov 6 afrických krajín - Keňa, Etiópia, Namíbia, Juhoafrická republika, Kamerun a Nigéria, z ktorých pochádzajú imigranti žijúcich v SR. V rámci večerov boli prezentované krajiny a významné osobnosti politiky, literatúry, filozofie. Súčasťou podujatí bola aj prezentácia kultúrnych tradícií jednotlivých krajín a tiež vystúpenia hudobných zoskupení (realizátor: OZ Africké kultúrne, informačné a integračné centrum).

Dlhodobým cieľom festivalu *[fjúžn] 10* je budovať tradíciu, ktorá má potenciál zvyšovať povedomie o nových menšinách v SR a scitlivovať postoje verejnosti k migrácii a spájať ľudí (5 000 €). Jedná sa o multižánrový festival, v rámci ktorého sa realizovalo 25 podujatí pre širokú verejnosť – od koncertov a tanečných predstavení, cez divadelné vystúpenia a filmové projekcie až po diskusie a rôzne neformálne stretnutia a podujatia. (realizátor: Nadácia Milana Šimečku).

Projekt **„***Rozvoj webstránky www.multikulti.sk a Multikultimapy“* (3 000 €) si kládol za cieľ kontinuálne napĺňať obsah webstránky www.multikulti.sk. Prostredníctvom novej webovej aplikácie Multikultutimapa Bratislavy projekt podporuje toleranciu a povedomie o kultúrnej rozmanitosti, ako aj interkultúrnu výmenu medzi majoritou a komunitami cudzincov, novými aj tradičnými menšinami a subkultúrami. Cieľom projektu je zvyšovať informovanosť

a povedomie slovenskej širokej verejnosti o ich živote, kultúre, tradíciách, otvárať sa diverzite a čeliť narastajúcim prejavom xenofóbie (realizátor: Nadácia Milana Šimečku).

Festival mimoeurópskej hudby *Mozaika hudby sveta* (4 000 €) predstavil hviezdne duo z Iránu - Hossein Alizadeh a Madjid Khaladj. Hossein Alizadeh je považovaný za významného žijúceho majstra v hre na setár a tár. Študoval v Berlíne a Teheráne, vydal úspešné albumy, účinkoval v skupinách (Sheyda) a známy je aj z pôsobenia v súbore Gulistan, ktorý spolupracoval so slávnym súborom Bejart Ballet Company's orchestra. Madjid Khaladj je významný perkusionista, hráč na tradičné gobletové a rámové bubny. Je označovaný za „najvášnivejšieho perkusionistu v perzskej hudbe“, podľa denníka Le Monde. Vyučoval na parížskej Sorbonne pod vedením Yehudi Menuhina a k perzským perkusiám priviedol mnoho západných hudobníkov (realizátor: Jarmila Vlčková - Shiraz).

Účastníkom *Festivalu perkusií 2015 - World of the Drums* (4 000 €) bol aj Mohammad Reza Mortazavi - hráč na perzský tombak, ktorý bol senzáciou World Music showcase WOMEX 2011. V roku 2003 tu získal ocenenie World Music Award ako nováčik medzi 600 uchádzačmi (realizátor: OZ AMITY).

Zámerom projektu *„Cudzinci na 10. ročníku [fjúžn]“* (3 000 €) bolo zapojiť komunity cudzincov do prípravy a programu 10. ročníka festivalu [fjúžn]. Festival [fjúžn] je jediný špecializovaný festival zameraný na problematiku migrácie, integrácie cudzincov a život nových menšín v SR (realizátor: Nadácia Milana Šimečku).

Predmetné kultúrne aktivity boli zamerané na prehlbovanie poznania a porozumenia, záujmu o tradičné umelecké hodnoty a generáciami budovaného odkazu rozmanitých kultúr, odstraňovanie predsudkov a šírenie tolerancie medzi ľuďmi.

Audiovizuálny fond poskytuje podporu, ktorá je určená predovšetkým na profesionálnu tvorbu slovenských audiovizuálnych diel, čo však nevylučuje, že niektoré z týchto diel vzhľadom na svoju tematiku alebo zobrazované prostredie budú obsahovať aj témy migrácie a integrácie cudzincov a také, ktoré zdôrazňujú princíp nediskriminácie, tolerancie, prevenciu a boj proti intolerancii, rasizmu a proti vykorisťovaniu.

3. Opatrenie

Vytvárať, realizovať a presadzovať realizáciu komunikačných stratégií, rôznych komunikačných a informačných nástrojov a kanálov a zapojiť široké spektrum aktérov s cieľom informovať o integrácii odborne, objektívne a zrozumiteľne. Podporovať kultúrne aktivity zamerané na rozvoj medzikultúrneho dialógu prostredníctvom rôznych organizácií a presadzovať myšlienky porozumenia a vzájomného rešpektovania kultúrnej rozmanitosti s cieľom posilniť sociálnu súdržnosť.

Indikátor: realizácia kampaní, zapojenie aktérov.

Zodpovedný subjekt: MPSVR SR, MK SR, MV SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MPSVR SR naďalej participuje na diseminácii *„Komunikačnej stratégie o prínosoch a pozitívach migrácie a integrácie cudzincov na Slovensku“*. Uvedená stratégia vznikla v rámci projektu *„Fórum integrácie - platforma pre otvorený dialóg o migrácii a integrácii“* a hlavným dôvodom jej vzniku je nedostatok proaktívnej a pozitívnej komunikácie na túto tému. Určená je na voľné a nekomerčné používanie jednotlivcom, organizáciám a inštitúciám, ktorí sa majú záujem podieľať na vytváraní pozitívneho obrazu o živote cudzincov v každodennej spoločnosti.

PLNENIE:
MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Odborno-poradenskou a metodickou činnosťou usmerňovať kultúrno-osvetové zariadenia pri realizácii kultúrnych aktivít zameraných na ochranu a podporu ľudských práv vrátane rozvoja medzikultúrneho dialógu, presadzovať myšlienky porozumenia a vzájomného rešpektovania kultúrnej rozmanitosti v rámci Informačno-vzdelávacieho bulletinu Sociálna prevencia a webového sídla, objektívne a pravdivo informovať o problémoch integrácie s cieľom posilniť toleranciu a sociálnu súdržnosť spoločnosti.

Národné osvetové centrum (NOC), oddelenie vzdelávania, zrealizovalo dva cykly odborných seminárov pre pracovníkov regionálnych osvetových a kultúrnych stredísk:

Prevencia vybraných sociálno-patologických javov I. – edukačné podujatie pripravené v spolupráci s Galantským osvetovým strediskom sa uskutočnilo v dňoch 28. – 29. mája 2015 v Galante. V tematickom zameraní podujatia bola zahrnutá aj téma tolerancie najmä v prednáške *Interaktívny preventívny projekt Učme sa tolerancii - prehliadka výstavy s odborným výkladom* (Mgr. Andrej Popluhár, Galantské osvetové stredisko) a v lektorskom vystúpení *Tolerancia a kooperácia* (PaedDr. Terézia Stredl, PhD., Univerzita J. Selyeho v Komárne).

Prevencia vybraných sociálno-patologických javov II. – odborný seminár sa uskutočnil v spolupráci s Gemersko-malohontským osvetovým strediskom v dňoch 22. – 23. októbra 2015 na Teplom Vrchu, okres Rimavská Sobota. Podujatie sa venovalo aj témam zameraným na problematiku migrantov a ich integrácie, porozumenia a vzájomného rešpektovania kultúrnej rozmanitosti najmä v lektorskom príspevku.

Migranti - základné fakty a mýty v problematike (autor doc. PhDr. Peter Brnula, PhD., Katedra sociálnej práce, Pedagogická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave).

Odborný časopis *Sociálna prevencia 1/2015* reflektoval problematiku integrácie a tolerancie najmä v príspevkoch: *Tolerancia ako podmienka kvality spolunažívania* (autorka PaedDr. Terézia Stredl, PhD., vedúca Katedry pedagogiky Pedagogickej fakulty Univerzity J. Selyeho, Komárno); *Učme sa tolerancii – interaktívne tvorivé dielne* (autor Mgr. Andrej Popluhár,

Galantské osvetové stredisko). V časopise *Javisko 1/2015* NOC uverejnilo príspevok o historickom pohľade na integráciu národností na slovenskom juhu a jeho stvárnení v divadelnej inscenácii pod názvom: *Výskum sociálnych premien a jeho výsledky v koncepcii inscenácie* **(**autorka Elena Knopová).

Zvyšovať objektívnu informovanosť čitateľov knižníc o živote cudzincov na Slovensku budovaním knižničného fondu, najmä získavaním literatúry o problematike života cudzincov v spoločnosti, o interkultúrnom vzdelávaní a multikultúrnej výchove. Sprístupňovať prostredníctvom knižnično-informačných služieb a elektronických informačných databáz informácie o integrácii cudzincov, spracovávať rešerše pre potreby vedeckého výskumu.

Slovenská národná knižnica má v súčasnosti zaregistrovaných 321 cudzích štátnych príslušníkov ako čitateľov knižnice z 27 krajín, pričom jednoznačne prevládajú zahraniční študenti Jesseniovej lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Martine pochádzajúci zo Škandinávie (Nórsko – 137 čitateľov, Island – 35, Švédsko – 16 a pod.). V roku 2015 získali 5 kníh k problematike interkultúrneho vzdelávania a multikultúrnej výchovy (celkovo ich je 366) a 10 kníh z oblasti integrácie cudzincov a integračnej politiky (celkový počet 249). Novinky vo fonde knižnice pravidelne vystavovali na výstavkách prírastkov fondu knižnice. Na predmetnú tému spracovali 9 rešerší pre vysokoškolských pedagógov a študentov.

V študovni Informačno-dokumentačnom stredisku UNESCO pri Univerzitnej knižnice v Bratislave (UKB) sa v rámci depozitného fondu UNESCO a depozitného fondu OSN sprístupňuje čitateľom a návštevníkom široké spektrum dokumentov a publikácií s ľudsko-právnou problematikou, s tematikou utečencov, migrantov a života menšín a znevýhodnených skupín obyvateľstva v rôznych krajinách sveta. V zmysle zvyšovania objektívnej informovanosti používateľov UKB o živote cudzincov v SR boli nadobudnuté a sprístupnené v roku 2015 aj elektronické informačné databázové zdroje, ktoré môžu prispieť k šíreniu informácií o integrácii cudzincov a prostredníctvom nich je možné spracovávať rešerše pre potreby vedeckého výskumu. Medzi také patrili najmä: *GALE Archives Unbound: Post War Europe: Refugees, Exile and Resettlement, 1945 - 1950; Nationalsozialismus, Holocaust, Widerstand und Exil 1933 - 1945* a *Knižnica e-časopisov – EZB* (Elektronische Zeitschriftenbibliothek), ktorú je možné prehliadať aj prostredníctvom mobilnej aplikácie pre mobily s OS Android. V roku 2015 bolo poskytnutých 1995 rešerší a z toho 304 bolo poskytnutých z predplatených licencovaných elektronických databáz a 176 bolo poskytnutých v inom ako slovenskom jazyku (údaj je poskytnutý k 30. novembru 2015).

V októbri 2015 sa na pôde UKB uskutočnil 9. ročník konferencie *Slovenské bezpečnostné fórum o aktuálnych otázkach zahraničnej a bezpečnostnej politiky SR*. Knižnica privítala 182 hostí, z toho 43 zástupcov diplomatického zboru z 37 krajín sveta. Okrem členských krajín EÚ a NATO medzi nimi boli aj veľvyslanci Švajčiarska, Indonézie, Indie, Brazílie, Peru a Guatemaly. Podujatie tradične organizuje MZVaEZ SR, Univerzitná knižnica v Bratislave/Depozitná knižnica NATO a Euroatlantické centrum. Depozitná knižnica NATO buduje a sprístupňuje fond publikácií so zameraním na medzinárodné vzťahy, obranu a bezpečnosť. Na konferencii sa konštatovalo, že vzhľadom na zásadné zmeny v bezpečnostnom prostredí Európy bude SR venovať zvýšenú pozornosť novým

bezpečnostným výzvam vrátane masovej migrácie, ako aj prijatiu novej bezpečnostnej stratégie SR. Paralelne s rokovaním na Barokovom nádvorí prebiehali okrúhle stoly v Lisztovom pavilóne. Na tejto diskusii sa zúčastnilo cca 40 odborníkov, ktorí sa venovali trom aktuálnym témam – *Islamský štát, Imigrácia – problém alebo príležitosť* a *Bezpečnostná stratégia SR*. Konferenciu doplnilo niekoľko sprievodných podujatí. Výstava fotografií mapovala desaťročné pôsobenie Depozitnej knižnice NATO v Univerzitnej knižnici v Bratislave. Pre zástupcov mimovládnych organizácií sa v Prednáškovej sále po ukončení konferencie uskutočnilo Fórum proti propagande.

Knižničný fond *Štátnej vedeckej knižnice (ŠVK) v Banskej Bystrici* je systematicky doplňovaný publikáciami v cudzích jazykoch. V roku 2015 akvizícia cudzojazyčných kníh predstavovala 2 530 exemplárov (1729 kúpa česká, 95 český dar, 228 iná zahraničná kúpa, 478 iný zahraničný dar). Jazykové zloženie: český, anglický, nemecký, francúzsky, ruský, v menšej miere bieloruský, čínsky, poľský jazyk. Z hľadiska odborného zamerania prevažovali: politológia, história, ekonomika, právo. Cudzojazyčné periodiká boli nadobudnuté v počte 228 titulov (18 – český dar, 170 – kúpa česká, 6 – kúpa zahraničná, 34 – dar zahraničný). Jazykové zloženie: český, anglický, nemecký, poľský. Odbory: pedagogika, právo, politológia, elektronika, architektúra, manažment, marketing, história, hudba, literatúra, medicína. Okrem kníh a periodík majú používatelia k dispozícii 8 zahraničných – cudzojazyčných databáz: *Ebrary, EZB Elektronische Zeitschriftenbibliothek, RILM* (hudobná databáza), *NAVIGA, EBSCO, Databáza Window of Shanghai, Gale Military & Intelligence Database, E-library USA.* V rámci zmlúv o spolupráci inštitúcia realizuje výmenu publikácií s partnerskými knižnicami z Poľska, Česka, Ruskej federácie a taktiež sú doplňované fondy jazykových centier ŠVK: Window of Shanghai – v spolupráci so Šanghajskou knižnicou, InfoUSA v spolupráci s Kultúrnym a informačným oddelením Veľvyslanectva USA v SR, Centra slovanských štúdií v spolupráci s Centrálnou univerzálnou vedeckou knižnicou N. A. Nekrasova v Moskve, s Ruským centrom vedy a kultúry v Bratislave, s Veľvyslanectvom Ruskej federácie v SR, s veľvyslanectvom Bieloruskej republiky v SR, s Vojvodskou verejnou knižnicou E. Smolki v Opole (Poľsko) a so Študijnou a vedeckou knižnicou v Hradci Králové (ČR). Knižnica spolupracuje na základe dvojstranných zmlúv s partnerskými múzeami v Bielorusku – Štátnym literárnym múzeom Janka Kupalu v Minsku a Štátnym múzeom dejín divadelnej a hudobnej kultúry Bieloruska. V rámci rešeršnej činnosti sú celoročne spracovávané rešerše s problematikou života cudzincov v spoločnosti pre študijné potreby používateľov služieb ŠVK.

ŠVK v Košiciach spolupracuje s Veľvyslanectvom USA v Bratislave od roku 2004. V rámci InfoUSA, ktorého činnosť podporuje aj integračné aktivity amerických občanov žijúcich v košickom regióne. V knižnici funguje Nemecká knižnica Goetheho inštitútu a Britské centrum, ktoré spolupracujú s občanmi SRN a Veľkej Británie. Cudzinci tvoria zhruba 2% z návštevníkov knižnice, navštevujú najmä študovňu kníh. Informovanosť domáceho obyvateľstva o živote a problémoch cudzincov v SR a upevňovanie tolerancie zabezpečujú: sprístupňovaním dokumentov (kníh, periodík, elektronických informačných zdrojov), spracovaním rešerší na uvedenú tému (2), organizovaním podujatí o obyvateľoch rôznych krajín (súčasná nemecká literatúra), premietaním filmov z USA a SRN a stretnutiami

literárneho klubu k americkej literatúre, organizovaním výstav o obyvateľoch rôznych krajín (podujatie o dobrovoľníckej práci v Kambodži).

V priestoroch *ŠVK v Prešove* bola na zvýšenie informovanosti domáceho obyvateľstva o živote a problémoch cudzincov v SR v roku 2015 zrealizovaná 1 výstavka literatúry zameraná na život cudzincov v SR, problémy migrácie a multikultúrnu výchovu. Knižnica venovala zvýšenú pozornosť problematike interkultúrneho vzdelávania, interkultúrneho dialógu a multikultúrnej výchove a to hlavne doplňovaním literatúry s touto tematikou a jej poskytovaním širokej odbornej aj laickej verejnosti. V roku 2015 bolo do fondu doplnených *18 nových titulov* s týmto zameraním. Na pomoc pedagógom, odborným zamestnancom sociálnych zariadení pri práci s cudzincami boli vypracované *4 rešerše* na témy: Azylová politika v SR, Svet cudzincov a jeho regulácia, Základné etické princípy medzinárodných vzťahov v kontexte postmodernej spoločnosti, Zvyky a tradície arabských krajín. Prostredníctvom databázy EPI – súbor právnych predpisov, v priestoroch knižnice poskytujú, aj pre cudzincov, prístup k zákonom SR, ČR, ako aj k právnym predpisom EÚ. *Slovenská knižnica pre nevidiacich* Mateja Hrebendu v Levoči v rámci zvyšovania informovanosti o živote cudzincov v spoločnosti pripravila pre svojich používateľov besedu so slovenskou spisovateľkou a novinárkou Andreou Coddington, ktorá diskutovala o živote v USA, kde pôsobila 10 rokov.

Aj *Slovenské národné múzeum* a jeho organizačné zložky každoročne nakupujú do svojich fondov literatúru z oblasti dejín a umenia, aj tituly zamerané na spoznávanie umenia a dejín iných národov, národností, kultúr, kontinentov. Tieto knižničné dokumenty sú voľne prístupné všetkým čitateľom knižnice. Tematiku multikultúrnej výchovy aplikujú v rámci spolupráce so základnými a strednými školami špecializované pracoviská – Múzeum židovskej kultúry, Múzeum kultúry Rómov v SR a Múzeum kultúry Čechov v SR a ďalšie.

Viesť otvorený dialóg s predstaviteľmi rôznych náboženských organizácií a združení, s predstaviteľmi rôznych cirkví s cieľom podporovať medzikultúrny dialóg, predchádzať xenofóbii a šíreniu nenávisti voči inakosti.

V rámci systematického a celoživotného vzdelávania predstaviteľov cirkví a náboženských spoločností cirkevný odbor pokračuje v organizovaní vzdelávacích seminárov pre cirkvi a náboženské spoločnosti v oblasti prevencie a vyrovnávania sa s extrémizmom v kontexte ľudských práv, ktoré sa venujú aj problematike integrácie cudzincov v SR.

Cirkevný odbor udržiava dialóg s registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami cez rôzne vzdelávacie aktivity, odborné podujatia, ale aj spoločné pracovné komisie. V tejto súvislosti obnovila svoju činnosť Expertná komisia na riešenie problematiky financovania cirkví a náboženských spoločností, ktorá je poradným orgánom ministra kultúry. Expertnú komisiu tvoria zástupcovia MK SR, MF SR, Konferencie biskupov Slovenska (KBS), Ekumenickej rady cirkví v SR a Ústredného zväzu židovských náboženských obcí (ÚZ ŽNO). V roku 2015 sa uskutočnili dve stretnutia, kde sa zúčastnení zástupcovia dohodli na pokračovaní vzájomného dialógu aj v ďalšom období. Cirkevný odbor MK SR v spolupráci s katedrou Pedagogických štúdii Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity zorganizoval

medzinárodnú vedeckú konferenciu pod názvom "*Religiofóbia: realita, prevencia a edukácia"*, ktorá sa konala 10. septembra 2015 v Trnave. Cieľom konferencie bolo podnietiť odbornú diskusiu na aktuálnu tému nábožensky motivovanej xenofóbie, resp. takých foriem xenofóbie, ktoré sa nejakým spôsobom vzťahujú k náboženstvu (islamofóbia, antijudaizmus, apod.). Fenomén religiofóbie sa ukazuje ako mnohotvárny a v súčasnosti málo teoreticky spracovaný. Jedným zo zámerov konferencie bolo precizovať samotný pojem religiofóbia a na báze opisu spektra prejavov religiofóbie sa následne zamýšľať nad spôsobmi jej prevencie, osobitne vo vzťahu k výchove a vzdelávaniu. Indikátor: 3 aktivity/cca 150 účastníkov.

Informačno-dokumentačné stredisko UNESCO v spolupráci so Slovenskou spoločnosťou pre štúdium náboženstiev pri SAV odštartovalo dlhodobý cyklus prednášok pod názvom *„Náboženstvá pod drobnohľadom"*. Cyklus je určený širokej verejnosti a jeho cieľom je spoznávanie kultúrnej a náboženskej rozmanitosti, ktoré je základným kameňom predchádzania neznášanlivosti, intolerancie a nenávisti voči inakosti. Pri príležitosti 70. výročia UNESCO sa dňa 2. decembra 2015 uskutočnilo v UKB výročné stretnutie predstaviteľov Pridružených škôl UNESCO v SR s odborným programom, ktoré okrem pripomenutia si míľnikov UNESCO v posledných desaťročiach vytýčilo aj udalosti a výročia, ktoré si bude UNESCO pripomínať v nasledujúcom roku. Usporiadateľmi boli: Univerzitná knižnica v Bratislave - Informačné a dokumentačné stredisko UNESCO, Slovenská komisia pre UNESCO, poradný orgán Vlády SR a NR SR a MZVaEZ SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MV SR je zodpovedné za riadenie, kontrolu a realizáciu nasledujúcich projektov:

- SK 2013 EIF P3/6 IP BUK: „*Budovanie kapacít na úrovni miestnej územnej samosprávy v oblasti integračnej politiky"*, v rámci ročného programu 2013 EIF; hlavným cieľom projektu je budovanie kapacít na úrovni miestnej územnej samosprávy v oblasti integračnej politiky SR a jeho vykonávateľom je ZMOS v období 1. apríla 2014 – 30. júna 2015,

- SK 2013 EIF P1/4 IP *„Mediálne multikultúrne dielne"*, v rámci ročného programu 2013 EIF; hlavným cieľom projektu je vytvorenie multimediálneho nástroja vzdelávania detí na podporu multikultúrneho dialógu dostupného širokej spoločnosti; vykonávateľom je Nadácia Intenda v období 1. apríla 2014 – 31. januára 2015,

- SK 2013 EIF P1/9 IP „*Nové menšiny v obrazoch, tónoch a naživo"*, v rámci ročného programu 2013 EIF; hlavným cieľom projektu je podporiť proces integrácie cudzincov do slovenskej spoločnosti prostredníctvom vzájomnej kultúrnej a spoločenskej výmeny medzi komunitami cudzincov a občanmi SR prostredníctvom vybraných komunikačných prostriedkov (séria audiovizuálnych a audiálnych relácií o migrantoch a komunitných podujatiach); vykonávateľom je Nadácia Milana Šimečku v období 15. marca 2014 – 30. júna 2015,

- SK 2013 EIF P3/2 IP *„Posilnenie interkultúrnych zručností a regionálnej spolupráce odborníkov pracujúcich s migrantmi v Slovenskej republike“* v rámci ročného programu 2013 EIF; hlavným cieľom projektu je prispieť ku skvalitneniu služieb cudzincom prostredníctvom budovania odborných kapacít zainteresovaných subjektov; vykonávateľom je Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) v období 1. júla 2014 – 31. marca 2015,

- SK 2013 EIF P1/6 IP Migračné informačné centrum IOM na podporu integrácie cudzincov na Slovensku (Fáza VII), v rámci ročného programu 2013 EIF; hlavným cieľom projektu je prispieť k efektívnej, sociálnej, ekonomickej a kultúrnej integrácii cudzincov na Slovensku; vykonávateľom je IOM v období 1. júna 2014 – 31. mája 2015,

- SK 2013 EIF P1/2 IP „*Bakhita IV“*, v rámci ročného programu EIF; hlavným cieľom projektu je podpora kvalitnej integrácie maloletých bez sprievodu (MBS) do spoločnosti prostredníctvom odborných služieb zameraných na ich optimálny psychosociálny rozvoja adaptáciu; vykonávateľom je Slovenská katolícka charita v období 1. marca 2014 – 28. februára 2015,

- SK 2013 EIF P1/7 IP „*Právna poradňa pre pobyt a občianstvo 5“*, v rámci ročného programu 2013 EIF; hlavným cieľom projektu je podpora získavania zručností a budovanie kapacít migrantov v samostatnom rozvoji integrácie, s osobitným dôrazom na ochranu MBS a ďalšie zraniteľné skupiny cudzincov; vykonávateľom je Liga za ľudské práva v období 1. júla 2014 – 30. júna 2015.

Implementácia všetkých projektov prebehla v súlade s časovými harmonogramami uvedených v jednotlivých grantových zmluvách. Informácia o celkovom finančnom čerpaní financií z ročného programu EIF 2013 a jeho vyhodnotenie bude k dispozícii po schválení Záverečnej správy EIF 2013 v prvej polovici roka 2016.

Zároveň sa v rámci Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF) začalo s implementáciou nasledovných projektov, ktoré nadväzujú na predošlé aktivity financované v rámci fondov ERF a EIF:

- SK 2015 AMIF SC1 P1/1 „Efektívne služby žiadateľom o azyl v SR“; hlavným cieľom projektu je zabezpečenie odbornej starostlivosti pre žiadateľov o udelenie azylu v SR poskytovaním základných, doplnkových a sprievodných služieb v zariadeniach Migračného úradu MV SR. Prijímateľom grantu je Slovenská humanitná rada (SHR) v partnerstve s obcou Rovné. Projekt sa bude realizovať v období 1. decembra 2015 – 31. decembra 2016,
- SK 2015 AMIF SC2 P4/5 „Právna poradňa pre pobyt a občianstvo 6“; hlavným cieľom projektu je podpora integračného procesu štátnych príslušníkov tretích krajín pomoc aktivít právneho poradenstva a právnej pomoci s osobitným zameraním na MBS. Prijímateľom grantu je Liga za ľudské práva. Projekt sa bude realizovať v období 1. decembra 2015 – 31. decembra 2016,

- 8.1.3. SK 2015 AMIF SC2 P4/6 „Rafael III.“; hlavným cieľom projektu je integrácia osôb s udelenou medzinárodnou formou ochrany na území SR do ekonomického, spoločenského, politického a kultúrneho života v SR. Prijímateľom grantu je Slovenská katolícka charita. Projekt sa bude realizovať v období 1. decembra 2015 – 30. novembra 2016.

4. Opatrenie
Podporiť odborný dialóg o integrácii na rôznych úrovniach.
Indikátor: počet výstupov.
Zodpovedný subjekt: MPSVR SR, MV SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Zástupca MPSVR SR je Národným kontaktným bodom pre integráciu cudzincov EK (NCPI) a Národným kontaktným bodom Európskej migračnej siete (EMN) v SR. Na pravidelných stretnutiach je zabezpečovaná výmena informácií a dobrej praxe v oblasti legálnej migrácie a integrácie cudzincov v SR.

Zástupca MPSVR SR sa dňa 11. júna 2015 zúčastnil a prezentoval výstupy v integračnej oblasti na konferencii pod názvom *„Nastavenie integračných politík alebo koho zaujíma integrácia cudzincov“* ako finálneho podujatia projektu BUK. Projekt bol realizovaný do júla 2015 a výstupy sú dostupné na stránke www.projektbuk.sk (pre bližšie informácie viď oblasť opatrenia *„Samosprávne kraje“*).

MPSVR SR a IOM spolupracovali v rokoch 2014 a 2015 na projekte *“HEADSTART: Fostering Integration before Departure”* - *„HEADSTART: Podpora integrácie pred odchodom“*. Hlavným účelom bolo získať informácie s prihliadnutím na aktuálne trendy v oblasti migrácie v rámci EÚ o opatreniach pred príchodom a po príchode cudzincov, vytvorenie nových kontaktov, diskusia, akým spôsobom by sa dali využiť získané informácie a uplatniť ich v praxi *pro futuro*, nakoľko v súčasnosti nie sú opatrenia v tejto oblasti v podmienkach SR dostatočné. Dňa 21. mája 2015 sa vo Viedni konala záverečná konferencia, na ktorej výstupy za SR prezentoval zástupca MPSVR SR. Podujatie sa bližšie venovalo dvom hlavným oblastiam, ktoré majú osobitný význam pre integráciu pred odchodom:

1. Zodpovedajúce zamestnanie a inovatívne praktiky a prístupy na pracovný trh a zapojenie zamestnávateľov vo fáze pred odchodom,

2. Rozvoj zručností pred odchodom a úloha krajín pôvodu.

Účastníkmi podujatia boli partneri projektu z ôsmich členských štátov EÚ, Svetová asociácia verejných služieb zamestnanosti WAPES, politickí činitelia v oblasti integrácie, zástupcovia z mimovládnych organizácii, medzinárodných organizácii a zainteresovaných strán z vybraných

krajín. Výsledkom konferencie je okrem iného aj vydanie *Príručky pre informačné migračné centrá* a vydanie *Globálneho prieskumu o integrácii a existujúcich podporných integračných postupoch pred odchodom.*

V roku 2015 bol v dôsledku migračnej krízy uznesením vlády SR č. 568 zo dňa 21. októbra 2015 prijatý *Štátny integračný program pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou*. V nadväznosti na túto skutočnosť prebiehalo v roku vedenie odborného dialógu na rôznych úrovniach vo vzťahu k príprave samotného programu. Zástupca MPSVR SR sa pravidelne zúčastňoval stretnutí v rámci národného dialógu o integrácii a pomoci utečencom na úrovni štátneho tajomníka MZVaEZ SR a *Pracovnej skupiny pre azyl so zameraním na integráciu osôb s medzinárodnou ochranou* pod Riadiacim výborom pre migráciu a integráciu cudzincov. Zároveň je zabezpečená aj komunikácia s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy i a odborníkmi na tému vo vzťahu k zlepšeniu integračných opatrení cieľovej skupiny štátnych príslušníkov tretích krajín s udelenou medzinárodnou ochranou v SR.

Dňa 10. novembra 2015 sa v rámci Integračného fóra (organizovaného Ligou za ľudské práva) zástupcovia z MPSVR SR zúčastnili na uvedenom podujatí. Výsledkom fóra bolo vypracovanie *„Odporúčaní pre zlepšenie integrácie osôb s medzinárodnou ochranou"*

Zástupca MPSVR SR sa dňa 2. decembra 2015 zúčastnil aj Expertného okrúhleho stola národnej konferencie organizovanej MÚ MVSR a IOM na tému *Integračné programy pre osoby s medzinárodnou ochranou.* Jej cieľom bola výmena dobrej praxe, ktorá by prispela k vypracovaniu a správnemu nastaveniu *Štátneho integračnému programu pre osoby s medzinárodnou ochranou* v SR.

Podpora odborného dialógu je zároveň zo strany MPSVR SR zabezpečovaná aj prostredníctvom zasadnutí *Medzirezortnej expertnej komisie pre oblasť pracovnej migrácie a integrácie cudzincov* (MEKOMIC), ktorá je koordinačným orgánom MPSVR SR pre realizáciu úloh v oblasti migračnej a integračnej politiky a poradným orgánom ministra práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Zasadnutie MEKOMIC sa uskutočnilo 9. decembra 2015 a zameriavalo sa na plnenie akčných plánov k integračnej politike SR. Členovia tiež boli oboznámení s uznesením vlády SR č. 568 zo dňa 21. októbra 2015, ktoré bolo prijaté v dôsledku migračnej krízy s dôrazom na prípravu *Štátneho integračného programu pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou*. Zároveň bol oznámený aktuálny stav fondu AMIF, prednesená informácia z posledného zasadnutia NCPI, ako aj informácia z medzinárodnej konferencie „Viedenské dialógy o budúcnosti - Integračné vízie: sociálna kohézia", organizovanej rakúskym ministerstvom pre Európu, integráciu a zahraničné veci, ktorá sa konala v novembri 2015.

PLNENIE:
MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V dňoch 12. - 13. mája 2015 sa v Piešťanoch uskutočnilo tematické stretnutie EMN, zorganizované IOM ako koordinátorom aktivít EMN v spolupráci s MÚ MV SR na tému: „*Sociálna práca a praktické skúsenosti so starostlivosťou o žiadateľov o udelenie azylu a osoby s udelenou medzinárodnou ochranou"*. Na stretnutí diskutovali experti MÚ MV SR

a zástupcovia MVO na tému starostlivosti o žiadateľov o udelenie azylu a osoby s udelenou medzinárodnou ochranou. Okrem toho boli navrhnuté riešenia pre problematické oblasti vyplývajúce z existujúcej legislatívy, metodiky alebo z osvedčenej praxe účastníkov.

ÚHCP sa zúčastňuje na viacerých pracovných stretnutiach, seminároch a aktivitách, ktoré sú organizované či už mimovládnymi organizáciami alebo inými štátnymi orgánmi a inštitúciami pôsobiacimi v oblasti azylu, migrácie a integrácie cudzincov v Slovenskej republike. Dňa 6. februára 2015 sa zástupcovia odboru cudzineckej polície úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru zúčastnili konferencie ZMOS v rámci projektu *BUK* (pre bližšie informácie viď oblasť opatrenia *„Samosprávne kraje“*).

MV SR je zároveň gestorom pripravovaného *Štátneho integračného programu pre osoby s udelenou medzinárodnou ochranou* prijatého uznesením vlády SR č. 568 zo dňa 21. októbra 2015 v dôsledku migračnej krízy. V nadväznosti na túto skutočnosť prebiehalo v roku vedenie odborného dialógu na rôznych úrovniach vo vzťahu k príprave samotného programu.

6. Opatrenie
Navrhovať, prijímať a realizovať opatrenia, ktoré smerujú k potláčaniu prejavov rasizmu, xenofóbie, diskriminácie a iných foriem nenávisti a neznášanlivosti voči cudzincom. Realizovať preventívne a informačné kampane, vzdelávacie aktivity o migrácii a kultúrnej diverzite, predovšetkým so zameraním na mladých ľudí, súčasťou ktorých by bol verejný záväzok vlády bojovať proti všetkým, aj miernym formám násilia z nenávisti.
Indikátor: počet opatrení.
Zodpovedný subjekt: MV SR, Rady vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť resp. *Výboru pre predchádzanie a elimináciu rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatných foriem intolerancie.*

PLNENIE:
MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Policajti zaradení na úseku prevencie (ďalej len „preventisti“) sa v hodnotenom období, v rámci praktickej preventívnej činnosti zameriavali na *prevenciu všetkých foriem násilia* a zvyšovanie informovanosti a právneho vedomia. Realizovali preventívne aktivity zamerané na podporu tolerancie a rešpektu k rôznorodosti, formovanie správnych postojov k aktuálnej problematike migrácie, ako aj elimináciu prejavov násilia a rasovo motivovanej trestnej činnosti. Preventisti oboznámili zúčastnených, najmä deti a mládež s pojmami ako diskriminácia, rasizmus, extrémizmus, rasová diskriminácia, predsudok, xenofóbia, šikanovanie a pod.

Preventisti pokračovali v realizácii osvedčeného celoslovenského preventívneho projektu pod názvom „*Správaj sa normálne“*. Problematika násilia, diskriminácie a rasizmu je v projekte rozpracovaná v pracovných listoch s názvom „Každý je iný!“ a „Pôjdeš v tom s nami!“ Témy poukazujú na rozdiely medzi rôznymi skupinami ľudí vychádzajúce z rasového, kultúrneho, etnického, náboženského, či jazykového pôvodu. Cieľom stretnutí s deťmi bolo podporovať v nich šírenie tolerancie a znášanlivosti, poukázať na rovnosť všetkých ľudí nielen pred

zákonom. V roku 2015 sa do projektu zapojilo 8700 žiakov piatych a šiestych ročníkov z 270 základných škôl.

S problematikou násilia súvisia tiež aktivity s názvom „*Trestno-právna zodpovednosť*“. Obsahom prednášok bolo žiakom posledných ročníkov základných škôl a študentom stredných škôl objasniť základné pojmy trestného práva ako sú priestupok, trestný čin, vek, a tiež primeranou formou informovať o skutkových podstatách násilných a rasovo motivovaných trestných činov. Zámerom uskutočnených aktivít bola snaha o poskytnutie informácií a faktov prospievajúcich k zníženiu prejavov násilia a iných sociálno-patologických javov u mladých ľudí, ako aj poskytnutie odporúčaní smerujúcich k prevencii viktimácie. Preventisti informovali zúčastnených aj o možnostiach pomoci obetiam násilných trestných činov. Preventisti Policajného zboru vykonali v hodnotenom období viac ako 480 prednášok a besied na tému násilie, extrémizmus, rasizmus a diskriminácia pre žiakov II. stupňa základných škôl, študentov stredných škôl i širokú verejnosť.

V roku 2015 sa na regionálnej úrovni k uvedenej problematike konali nasledovné aktivity:

- Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Trenčíne realizovalo projekt „*Všetci sme ľudia“;*
- Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Žiline realizovalo projekt „*Netoleruj násilie a extrémizmus“*, koncert pre deti a mládež s názvom „*Maj rád hudbu ako druhého“;*
- Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Prešove realizovalo projekt „*Sme rôzni a predsa rovnakí“;*
- Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Nitre realizovalo projekt „*Nemaj trému z extrému“*.

7. Opatrenie
Podporiť zapojenie cudzincov do občianskeho, kultúrneho a politického života v spoločnosti a zlepšiť dialóg a fungovanie poradných platforiem medzi rôznymi skupinami cudzincov, vládou a občianskou spoločnosťou s cieľom podporiť ich aktívne občianstvo a rovnaký prístup k informáciám.
Indikátor: začlenenie komunít, participácia.
Zodpovedný subjekt: MPSVR, MV SR, v spolupráci s VÚC, ministerstvá, ZMOS, Únia miest Slovenska.

PLNENIE:
MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MK SR si dalo za cieľ zabezpečiť informovanosť majority o živote a problémoch cudzincov na Slovensku v záujme upevňovania vzájomných dobrých vzťahov a tolerancie. Vo vydaniach informačno-vzdelávacieho bulletinu Sociálna prevencia a na webových stránkach venovať pozornosť problematike integrácie cudzincov.

Odborný časopis Sociálna prevencia 2/2015 publikoval príspevky s danou tematikou: *Migranti - fakty a mýty* (autori doc. PhDr. Peter Brnula, PhD., Katedra sociální práce, Fakulta

sociálně ekonomická, Univerzita Jana Evangelistu Purkyně v Ústí nad Labem, a Mgr. Lucia Slobodová, PhD., Ústav zdravotnických věd, Fakulta humanitních studií, Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně), *Migranti ako riziková skupina domáceho násilia* (autor doc. PhDr. ThDr. Andrej Mátel, PhD., mim. prof., Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Bratislava), *Spoveď utečenca - príbeh jedného človeka* (autor Mgr. Tomáš Bauer, MARGINAL, o. z.). Odborný časopis je zverejnený na webovom sídle www.nocka.sk.

MK SR realizuje kultúrne aktivity v rámci múzeí, galérií a ďalších kultúrnych inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR zamerané na rozvoj medzikultúrneho dialógu s cieľom predchádzať xenofóbii, presadzovať myšlienky porozumenia a vzájomného rešpektovania kultúrnej rozmanitosti a posilniť proces sociálnej súdržnosti.

Celoštátne postupové súťaže v oblasti záujmovej umeleckej činnosti, ktorých vyhlasovateľom a odborným garantom je NOC, sú určené pre všetkých občanov žijúcich na území SR bez ohľadu na národnostnú, rasovú, konfesionálnu príslušnosť, zdravotné znevýhodnenie a i., tak aby nedochádzalo k žiadnej forme diskriminácie či vyčleňovania obyvateľstva. Medzikultúrny dialóg, kultúrna rozmanitosť, boj proti intolerancii a rasizmu sa objavujú aj v súťažných dielach neprofesionálnych umelcov a zároveň sú príslušníci iných národností, rás, vierovyznaní a pod. autormi či objektmi umeleckých diel, napríklad na Celoštátnej postupovej súťaži a výstave amatérskej fotografickej tvorby *AMFO 2015* a na Celoštátnej postupovej súťaži a prehliadke *CINEAMA 2015*. Cieleným projektom zameraným na medzikultúrny dialóg a predchádzanie intolerancii je celoštátna postupová čitateľsko-výtvarná a literárna súťaž pre deti pod názvom *Farebný svet – Coloriskeri Luma* - súťaž spája rómske deti a deti z majority a napomáha zlepšenie komunikácie a spoznávanie oboch kultúr.

Na pôde SNM - Múzeí v Martine, v areáli Múzea slovenskej dediny sa už siedmy rok konajú spoločné oslavy *Dňa nórskej ústavy* – za účasti veľvyslankyne Nórskeho kráľovstva na Slovensku, nórskych študentov Jesseniovej lekárskej fakulty v Martine i martinskej verejnosti. V SNM-Múzeu ukrajinskej kultúry vo Svidníku sa realizoval okrúhly stôl pod názvom *Svidník – mesto, kde sme doma* o integrácii príslušníkov tretích krajín (s primátorom mesta Svidník Ing. Jánom Holodňákom a v spolupráci s mestom Svidník).

V spolupráci s Tibetskou asociáciou pripravilo Informačno-dokumentačné stredisko UNESCO v UKB podujatie pod názvom *„Z Tibetu na Slovensko – osudy tibetských utečencov, ktorí našli druhý domov na Slovensku“*. Stretnutie s tromi tibetskými utečencami bolo pripravené pri príležitosti Svetového dňa utečencov (vyhláseného OSN) a jeho cieľom bolo umožniť slovenskej verejnosti spoznať vzdialenú kultúru, podporiť medzikultúrny dialóg, pomôcť presadzovať myšlienky porozumenia a vzájomného rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, ale aj zvýšiť informovanosť o problémoch integrácie cudzincov v našej spoločnosti a predchádzať tak intolerancii, predsudkom a nenávisti voči inakosti. V roku 2015 bola v priestoroch Modrej študovne Univerzitnej knižnice v Bratislave sprístupnená výstava *Takí ako my: Výstava fotografií mladých rómskych fotografov z Vtáčkoviec.* Výstava bola realizovaná v rámci projektu Roma Learning to Fly and The Darkroom Project (http://www.romalearningtofly.com/what-we-do/education/) a v spolupráci s Veľvyslanectvom USA v SR. Zmyslom tohto podujatia bolo podporiť rozvoj

medzikultúrneho dialógu, predchádzanie xenofóbii, všetkým formám nenávisti a rozvoj tolerancie voči menšinám.

Informačno-dokumentačné stredisko UNESCO pri UKB pripravilo pri príležitosti *Medzinárodného dňa pamiatky obetí holokaustu* (vyhláseného Valným zhromaždením OSN 1. novembra 2005) a zároveň 70. výročia oslobodenia koncentračného tábora Osvienčim – Brzezinka prednášku spojenú s premietaním autentických svedectiev ľudí, ktorí hrôzy holokaustu prežili (pre študentov stredných pridružených škôl UNESCO). Podujatie bolo pripravené v spolupráci s Nadáciou M. Šimečku a zúčastnilo sa ho viac ako 100 študentov gymnázií z Nového Mesta nad Váhom a Bratislavy, ako aj širšia verejnosť. Dňa 30. novembra 2015 sa v Seminárnej sále na Klariskej ulici uskutočnil večer poézie s priateľmi slovenskej literatúry, organizátormi ktorého boli Klub nezávislých spisovateľov a Univerzitná knižnica v Bratislave. Podujatia sa zúčastnili zástupcovia z Turecka, Izraela, Nemecka a Belgicka a okrem poézie zaznela na podujatí aj téma utečenectva a vysídlenia.

V dňoch 7. novembra 2015 - 27. novembra 2015 prebiehala vo výstavnej sále UKB výstava fotografií izraelského fotožurnalistu *Alex Levac - Paparazzo of the Anonymous.* Fotografie predstavovali pozastavenie sa nad životom rôznych typov ľudí v krajine a boli výzvou k tolerancii na tej najširšej báze. Kurátorkou výstavy bola: Nir Yeshayahu [IL]. Usporiadateľmi boli: OZ FOTOFO, Stredoeurópsky dom fotografie, Veľvyslanectvo Izraela v SR a UKB – Multifunkčné kultúrne centrum.

ŠVK v Košiciach podporovala v zmysle svojich kompetencií interkultúrne vzdelávanie, medzikultúrny dialóg, medzikultúrnu výchovu a porozumenie medzi národmi nasledovne: úzkou spoluprácou so spolkami a klubmi cudzincov žijúcich v Košiciach – Český spolok, Bulharský kultúrny zväz, konzulát Tureckej republiky, Historická Henczelmannova spoločnosť, Zväz Karpatských Nemcov, Maďarská akadémia vied v Budapešti, Petőfi Irodalmi Múzeum v Bp (Petőfiho literárne múzeum), Krajinský archív maďarského národného archívu v Bp, Kazinczy Ferenc Társaság v Sátoraljaújhelyi (Spoločnosť Ferenca Kazinczyho); organizovaním podujatí Knižnica národov a národností – stretnutia s cudzincami žijúcimi v Košiciach (Američania, Briti, Nemci); zriadením poradenského centra EducationUSA - 24. októbra 2013 (InfoUSA, ako oficiálne referenčné poradenské centrum, bolo aktuálne sponzorované U.S.Department of State); účasťou na Európskom dni jazykov 23. septembra 2015 – prezentáciou programov pre cudzincov; spoluprácou s Veľvyslanectvom USA v SR, Fulbrightovou komisiou v SR, Americkou obchodnou komorou v SR; usporiadaním *5 videokonferencií* vrátane digitálneho spojenia účastníkov kurzu z Univerzity of Main August v USA a UPJŠ v Košiciach.

Múzeum SNP realizovalo v roku 2015 umeleckú výstavu s tematikou nútených odchodov a vysťahovalectva na území SR v 20. storočí. Návštevníkovi vytvorila nielen priestor na zamyslenie sa nad historickými udalosťami, ale aj nad aktuálnym problémom diskriminácie a rasovej neznášanlivosti v našej spoločnosti. Na územie SR, a tak isto do Európy, v rôznych časoch a obdobiach prichádzali rôzni ľudia a národnosti. Tieto pohyby a zmeny nemajú svoj pevný začiatok a ani koniec. Je dôležité vytvárať predpoklady pre pochopenie integrácie ľudí, ktorí nie vždy z vlastného rozhodnutia musia žiť v inej ako

rodnej krajine. Podujatie bolo realizované s finančnou podporou Úradu vlády SR. Názov výstavy: Fero Guldan – Exody, Organizátor: OZ Krásny Spiš Fero Guldán (účasť 2350 osôb). Súčasťou podujatia bola beseda pod názvom Vysťahovalectvo, exody. Tematicky a metodicky bola postavená tak, aby pomohla mladým ľuďom poznať dejinné udalosti 20. storočia v širšom európskom kontexte a napomôcť tvoreniu tolerantnej spoločnosti bez prvkov nacionalizmu a neznášanlivosti. Prednášajúci: PhDr. Miroslav Pollák študenti Evanjelického gymnázia Banská Bystrica (účasť 31 študentov).

V *ŠVK v Banskej Bystrici* boli realizované v roku 2015 nasledovné aktivity: Utečenci, azyl a integrácia – aktuálne výzvy v Európe – tlmočená prednáška Friedricha Heckmanna – profesora sociológie na Univerzite v Bambergu, vedúceho Európskeho fóra pre migračné štúdie; Irena Brežná – Nevďačná cudzin(k)a – beseda s autorkou, ktorá má osobnú skúsenosť s migráciou; WW II in the Pacific 1942 – 1945 – výstava výtvarných prác amerických účastníkov 2. svetovej vojny; American Flag – postavenie zástavy v americkej kultúre (prednáška); Dialóg kultúr, cyklus troch podujatí, ktorých cieľom je vytvoriť priestor pre osobný dialóg a hľadanie kultúrnej empatie; Dialóg kultúr 2010 - 2015: 5. výročie Window of Shanghai v Banskej Bystrici – podujatie pri príležitosti 5. výročia otvorenia centra a realizácie medzinárodného projektu Šanghajskej knižnice, ktorý vznikol v roku 2002 a je súčasťou projektu China Book International. Projekt je realizovaný v 61 krajinách a regiónoch sveta. Cieľom centra v Banskej Bystrici je poskytnúť informácie o vede, kultúre a politickom systéme Čínskej ľudovej republiky; Dialóg kultúr 2005 – 2015: 10 rokov InfoUSA/Taste of America – podujatie pri príležitosti 10. výročia centra InfoUSA, ktoré poskytuje verejnosti možnosť lepšie spoznať americkú literatúru, kultúru a reálie USA; Dialóg kultúr 2005 - 2015: podujatie pri príležitosti 10. výročia Centra ruských štúdií – v súčasnosti Centra slovanských štúdií, ktorého aktivity napomáhajú lepšie spoznať a pochopiť slovanskú kultúru v spojitostiach i odlišnostiach; Vydavateľstvo Oxford University Press v SR – odborné semináre pre učiteľov anglického jazyka; Posolstvo majstrovstva – koncert ruských umelcov – Vladimír Usťjancev (saxofón), Filip Kopačevskij (klavír), ktorý priblížil kvalitu ruskej hudobnej školy milovníkom hudobného umenia; Večer ruskej piesne – koncert ruskej vokálnej skupiny Dievčatá pod vedením Larisy Plekhanovej pôsobiacej v SR; Generálove deti – beseda s Nelli Veselou, autorkou knihy spomienok, v spolupráci s OZ Rossija; Hovoriť pravdu mocným – výstava fotografií portrétov bojovníkov za ľudské práva v spolupráci s Veľvyslanectvom USA v SR; Materinská láska – pieseň Zeme – výstava umelca Li Geng; Pohľad na svet – výstava čínskeho výtvarného umelca Nie Weigu, v spolupráci s Čínskou akadémiou maľby, kultúry a kaligrafie v Pekingu; Klub priateľov čínskej kultúry – klubové podujatie zamerané na spoznanie čínskeho jazyka, kultúry, zvykov a tradícií (viedla Lan Zhang, čínska študentka doktorandského štúdia na FF UMB); Stretnutie s prekladateľom a publicistom Tieniu Yung, žijúcim v SR. Inštitúcia realizovala aj kultúrne aktivity so zameraním na zahraničných študentov z Francúzska v spolupráci s Gymnáziom J. G. Tajovského – bilingválna slovensko-francúzska sekcia - interaktívne hodiny v múzejných expozíciách.

Slovenská ústredná hvezdáreň v Hurbanove realizuje úlohy v predmetnej oblasti formou dočasných muzeálnych výstav, programov a seminárov o osobnostiach v astronómii, ktoré sa dokázali presadiť v zahraničí ako imigranti (Štefánik, ako imigrant sa stal významným

astronómom vo Francúzsku). V júni 2015 sa v Piešťanoch uskutočnila konferencia Muž Slnka, ktorá bola venovaná pamiatke Milana Rastislava Štefánika. Okrem pozvaných hostí sa konferencie zúčastnila aj študujúca mládež (účasť 100 osôb). V októbri 2015 sa konal v Piešťanoch filmový festival Astrofilm, ktorého súčasťou bola aj séria prednášok, ktorá predstavila úspešné expedície za astronomickými úkazmi do rôznych častí sveta. Popri astronomických aktivitách boli predstavené poslucháčom aj menej známe kultúry a náboženstvá – rôzne mýty o fungovaní vesmíru.

Kino Lumière Slovenského filmového ústavu hosťovalo v roku 2015 viaceré filmové festivaly podporujúce rozvoj demokracie a ľudských práv, ako aj predchádzanie xenofóbie, predsudkov a stereotypov majority voči inakosti. V priestoroch kina *Lumière* sa uskutočnil 16. ročník medzinárodného festivalu *Jeden svet,* ktorý sa venoval problematike porušovania práv civilistov v konfliktných zónach v Sýrii a Lýbii, ale mapoval tiež súčasné dianie v Čečensku, Abcházsku či Podnestersku. Festival výberom filmov reagoval na otázky, či sme schopní spolunažívať s menšinami a imigrantmi, či sa bojíme inakosti, či diskriminujeme alebo spoluvytvárame férový svet, v ktorom majú miesto aj tí, čo sú na úteku zo svojich krajín (v rámci filmovej sekcie Rozmanitosť v nás). Realizátorom podujatia bolo OZ Človek v ohrození. *Festival slobody* je multižánrový medzinárodný festival, ktorý v rámci kina *Lumière* organizoval Ústav pamäti národa. Podujatie pripomína a analyzuje obdobie neslobody SR a prinieslo v roku 2015 množstvo zaujímavých filmov, výstav, diskusií, divadelných predstavení, oceňovanie osobností, ktoré sa podieľali na boji proti totalite. Festival sa v rámci organizovaných diskusií dotýkal aj aktuálnej témy utečeneckej krízy a tiež problematiky inakosti a predchádzania všetkých foriem násilia.

Slovenské národné múzeum (SNM) Hudobné múzeum prispelo k predchádzaniu xenofóbie *Euro-ázijským hudobným festivalom* (umeleckým riaditeľom je prominentný kórejský dirigent Nanse Gum, záštitu nad festivalom má kórejský veľvyslanec v SR pán Park a organizátorom festivalu je koncertná agentúra Ergon Art Bratislava). Múzeum tiež pripravilo v roku 2015 edukačnú aktivitu o hudbe pre 6 chlapcov - sirôt z Ukrajiny.

SNM a jeho najmä jeho organizačné zložky (Múzeum Bojnice, SNM-Múzem židovskej kultúry, Múzeum kultúry Maďarov v SR, SNM-Múzeum rusínskej kultúry, SNM-Múzeum ukrajinskej kultúry vo Svidníku, SNM-Múzeum kultúry Rómov v SR a SNM-Múzeum českej kultúry atď.) realizovali množstvo kultúrnych a neformálno-vzdelávacích podujatí na podporu integrácie cudzincov žijúcich v SR, ako aj na predchádzanie xenofóbie a všetkých foriem násilia. Múzeá tiež spolupracujú s rôznymi charitatívnymi organizáciami zameranými na podporu utečencov, ktorí sa môžu bližšie zoznámiť s históriou, kultúrou a zvyklosťami našej krajiny.

Od novembra 2015 uvádza Slovenské národné divadlo (SND) v Modrom salóne mimo divadelný projekt - sériu diskusných večerov s renomovaným vojnovým a dokumentárnym fotografom Andrejom Bánom pod názvom Od balkánskych vojen po sťahovanie národov. Cieľom je mapovať oblasti postihnuté vojnou (Balkán, Irak, Afganistan, Ukrajina, Sýria, Egypt) a súčasnú vlnu migrácií, vždy v dialógu s odborníkom na danú geografickú a politickú oblasť. V roku 2015 uviedol Balet SND koprodukčný projekt s orchestrom Cigánski diabli –

„Carmen a la Gypsy Devils“. Štátna opera má v repertoári 1 tanečné dielo Gorana Bregoviča-Dany Dinkovej Gypsy roots zaoberajúce sa problematikou rasovej neznášanlivosti a spoločenskej intolerancie.

Štátne divadlo Košice zrealizovalo hosťovanie divadla U Nikitskich vorot z Moskvy (Rusko) s muzikálom Príbeh koňa podľa poviedky L. N. Tolstého. V repertoári má tri divadelné inscenácie, na ktorých sa významnou mierou podieľali zahraniční umelci. Slovenská filharmónia realizovala medzinárodný hudobný festival Bratislavské hudobné slávnosti a Hudobné centrum hudobný festival Melos-Etos, kde zazneli diela skladateľov mimoeurópskych kultúr a účinkovali zahraničné umelecké súbory. Ústredie ľudovej umeleckej výroby v rámci svojho výstavného programu spolupracovalo so zahraničnými partnermi v oblasti tradícií a súčasnej tvorby ľudových remesiel, ako aj dizajnu inšpirovaného remeslom. Všetkými týmito aktivitami podporovali organizácie MK SR výmenu hodnôt v oblasti kultúry rôznych národov a tiež otvárali priestor na podporu kultúrnej rozmanitosti.

V roku 2015 sa zamestnanci MK SR zúčastnili nasledujúcich vzdelávacích podujatí týkajúcich sa výziev pri integrácii cudzincov a utečeneckej krízy: 10. novembra 2015 – SPAY – jesenná konferencia a integračné fórum – Obchod s ľuďmi a Utečenci a migranti – súčasná situácia, naša a ich cesta ďalej? (Bratislava), organizátor: Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety a Liga za ľudské práva; 24. novembra 2015 - Milujeme UNESCO – konferencia k 70. Výročiu UNESCO – kultúrne dedičstvo, etické a sociálne výzvy - (Bratislava), organizátor: Slovenská komisia pri UNESCO; 1. decembra 2015 – Integračné programy pre osoby s medzinárodnou ochranou (Bratislava), organizátor: Migračný úrad a Medzinárodná organizácia pre migráciu; 10. decembra 2015 – Migrácia z Ukrajiny do V4 v čase krízy (Bratislava), organizátor: Vyšehradský fond a Liga za ľudské práva.

PLNENIE:
MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MŠVVaŠ SR a odbor celoživotného vzdelávania pôsobí v rozsahu zákona č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (akreditácie vzdelávacích programov), no nie je zodpovedné za vzdelávanie ako také. Akreditačná komisia MŠVVaŠ SR pre ďalšie vzdelávanie vydáva potvrdenie o akreditácii pre rôzne rekvalifikačné kurzy dospelých, na ktorých sa môžu zúčastniť aj dospelí cudzinci na základe rozhodnutia príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Súčasná legislatívna úprava nebráni možnostiam účasti cudzincov na ďalšom vzdelávaní, rovnako ako občanom SR. Odbor celoživotného vzdelávania pripravil návrh informačného internetového portálu – komplexného a aktuálneho zdroja informácií o integrácii cudzincov v SR, ktorého obsah sa pripravuje v spolupráci s Centrom ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského Bratislava (CĎV UK), Národným ústavom celoživotného vzdelávania (NÚCŽV) a MV SR.

9. Opatrenie
Usilovať sa o prehlbovanie spolupráce medzi komunitami cudzincov, ich združeniami a organizáciami a orgánmi štátnej správy, územnej samosprávy, mimovládnymi organizáciami a zabezpečovať pritom čo najefektívnejšie využívanie integračných programov všetkými partnermi.
Indikátor: počet aktivít.
Zodpovedný subjekt: v spolupráci s VÚC, ministerstvá, ZMOS, Únia miest Slovenska, MEKOMIC, stretnutia s komunitami cudzincov.

PLNENIE:
MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MK SR si v nadväznosti na toto opatrenie stanovilo za úlohu spracovať databázu komunít cudzincov, ich združení a organizácií a metodicko-poradenskou a vzdelávacou činnosťou zintenzívniť spoluprácu s nimi v oblasti kultúry na úrovni centra a regiónov a sprístupniť databázu v dostupných formátoch (metodický list, webová stránka NOC) na využitie organizáciám v zriaďovateľskej pôsobnosti a tiež regionálnym osvetovým zariadeniam.

Za účelom splnenia tohto opatrenia NOC spracovalo databázu komunít cudzincov, ich združení a organizácií, ako aj organizácií, ktoré sa venujú integrácii cudzincov v SR. Na metodických podujatiach NOC sprístupnilo túto databázu regionálnym osvetovým a kultúrnym zariadeniam a usmernilo ich v záujme nadviazania spolupráce s danými organizáciami. Databáza je zverejnená na webovom sídle NOC v časti Siete v oblasti vzdelávania, dostupné na: (http://www.nocka.sk/vzdelavacia-cinnost/vzdelavanie/metodicko-poradenska-cinnost). V roku 2016 NOC upriami pozornosť na problematiku integrácie cudzincov v rámci Celoštátnej stratégie ochrany a podpory ľudských práv a spracuje k tomu metodický materiál, pri ktorého príprave bude spolupracovať s dotknutými organizáciami.

PLNENIE:
MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MŠVVaŠ SR zabezpečuje pre cudzincov - štipendistov po príchode do SR informatívne stretnutia zamerané na legislatívne náležitosti prechodného pobytu na území SR, oboznamuje cudzincov s právami a povinnosťami súvisiacimi so štúdiom v SR a ďalšími praktickými informáciami týkajúcimi sa pobytu v SR. MŠVVaŠ SR sa zúčastňuje stretnutí s cudzincami organizovanými odbornými vzdelávacími inštitúciami (CĎV UK, Centrum SAS FiF UK) v rámci podujatí pri príležitosti medzinárodného dňa študentov, pri zahájení a ukončení akademického roka, vianočné večierky. Vzdelávacie inštitúcie organizujú pre cudzincov exkurzie zamerané na poznávanie slovenskej kultúry, histórie, prírody, krajiny a mentality obyvateľov SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Podpora odborného dialógu je MPSVR SR zabezpečovaná prostredníctvom zasadnutí MEKOMIC (pre bližšie informácie viď plnenie opatrenia č. 4 v časti *„Kultúrna a spoločenská integrácia“)*.

10. Opatrenie
Zvážiť vytvorenie osobitného Výboru pre práva cudzincov Rady vlády pre ľudské práva a menšiny.
Indikátor: vytvorenie Výboru pre práva cudzincov.
Zodpovedný subjekt: Rada vlády pre ľudské práva.

PLNENIE:
RADA VLÁDY PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Rada vlády SR pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť (Rada) vzala, na svojom 20. zasadnutí, ktoré sa konalo dňa 11. marca 2015, na vedomie spoločnú informáciu MPSVR SR a MV SR k uzneseniu Rady č. 105 z 9. apríla 2014 k plneniu opatrenia integračnej politiky SR. V uvedenej informácii gestori úlohy konštatovali, že momentálne nie je vecná potreba zriadiť samostatný *Výbor pre práva cudzincov* a to vzhľadom na nízke počty cudzincov v SR.

Rada sa k prehodnoteniu potreby zriadenia samostatnej platformy venujúcej sa problematike utečencov a migrantov vo svetle výrazne zvýšeného počtu migrantov prechádzajúcich cez územie SR v priebehu roku 2015 opätovne vrátila a na svojom mimoriadnom zasadnutí pristúpila k prijatiu uznesenia Rady č. 140 z 15. októbra 2015.

Uvedeným uznesením Rada poverila predsedu rady zriadiť *Pracovnú skupinu rady pre práva utečencov a migrantov*, ktorej úlohou bude pripraviť pre radu podklady potrebné pre jej ďalšiu činnosť týkajúcu sa dodržiavania ľudských práv utečencov a migrantov. Vedením pracovnej skupiny bol poverený štátny tajomník MV SR. Podporne sa k zriadeniu pracovnej skupiny Rady vyjadril na svojom zasadnutí dňa 29. októbra 2015 aj Výbor pre deti a mládež, ktorý v nadväznosti na prerokovanie informácie o situácii MBS umiestnených v zariadeniach MV SR a MBS umiestnených v detských domovoch odporučil MV SR urýchliť zriadenie uvedenej pracovnej skupiny Rady a v rámci jej mandátu venovať osobitnú pozornosť ochrane práv detí – cudzincov.

11. Opatrenie
Napomáhať odstraňovaniu spoločenských bariér a predsudkov formou interkultúrneho vzdelávania a diskusií pre zamestnávateľov, verejnosť a štátnych zamestnancov. Zvýšiť informovanosť zamestnávateľov o podmienkach zamestnávania cudzincov, najmä

o rovnoprávnosti podmienok po získaní povolenia na zamestnanie, o životných a pracovných podmienkach cudzincov a ich sociálnom zabezpečení.
Indikátor: počet aktivít.
Zodpovedný subjekt: ministerstvá (okrem MK SR), v spolupráci s VÚC.

PLNENIE:
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MPSVR SR zabezpečuje v slovenskej aj v anglickej jazykovej verzii informačný webový portál zriadený v súlade s uznesením vlády SR č. 568 zo dňa 21. októbra 2015, ktorý má slúžiť ako aktuálny zdroj informácií o živote v SR. Na tomto portáli boli vytvorené štyri hlavné sekcie – *oblasť vstupu a pobytu, bývania, zamestnania a vzdelávania.*

MPSVR SR bude v zmysle uvedeného uznesenia v roku 2016 dopĺňať a aktualizovať informácie obsiahnuté na webovej stránke a bude klásť dôraz na to, aby údaje boli kompletné a aby zahŕňali všetky aspekty, ktoré sú pre cudzinca pri jeho integrácii na území SR podstatné.

PLNENIE:
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKYCH ZÁLEŽITOSTÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Prehlbovanie vedomostí zamestnancov v ľudsko-právnej oblasti je pravidelnou súčasťou interných vzdelávacích programov MZVaEZ SR.

MZVaEZ SR v roku 2015 pokračovalo v organizovaní interných vzdelávacích programov zameraných na oblasť ľudských práv, vrátane boja proti odstraňovaniu všetkých foriem diskriminácie.

12. Opatrenie
Zvýšiť informovanosť pracovníkov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny o problematike rasizmu a diskriminácie. Zabezpečiť tréningy a školenia sociálnych pracovníkov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny pokiaľ ide o problematiku „rasy“, rasizmu, diskriminácie a vylučovania a podporovať profesionalizáciu zamestnancov úradov práce, sociálnych vecí a rodiny v oblasti asistencie cudzincom.
Indikátor: počet aktivít.
Zodpovedný subjekt: v spolupráci s VÚC, ministerstvá (okrem MK SR).

PLNENIE:
ÚSTREDIE PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Systematické vzdelávanie príslušných profesijných skupín, ktoré majú pri výkone svojho povolania vplyv na predchádzanie extrémizmu a rasovo motivovanej trestnej činnosti organizuje každoročne Osobný úrad ÚPSVaR, a to v spolupráci s Prezídiom PZ – odborom

extrémizmu a diváckeho násilia. Predmetné vzdelávanie so zameraním na prejavy extrémizmu, predchádzaniu všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie a iných sociálno-patologických javov sa v r. 2015 realizovalo v rámci pracovného stretnutia zamestnancov odborov sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení MV SR - Signál Piešťany v dňoch 27. – 28. októbra 2015, ktorého sa zúčastnilo 48 účastníkov. Pracovné stretnutie sa organizovalo v spolupráci s MV SR, Prezídiom PZ – Úradom kriminálnej polície, Okresným riaditeľstvom PZ v Prievidzi a Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Piešťanoch.

PLNENIE:
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKYCH ZÁLEŽITOSTÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MZVaEZ SR pokračovalo v roku 2015 v spolupráci s MPSVR SR, ako aj s MV SR a poskytovalo súčinnosť pri zabezpečovaní účasti dotknutých rezortov na expertných a ministerských stretnutiach organizovaných EÚ. MZVaEZ SR využíva expertný potenciál MPSVR SR a MV SR pri aktivitách MZV a EZ SR vo vzťahu k medzinárodným organizáciám v uvedených oblastiach. MZV a EZ SR v roku 2015 aktívne spolupracovalo s MÚ MV SR a zabezpečilo účasť zástupcov MÚ MV SR na substantívnom zasadnutí Úradu Vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) a účasť zástupcov MÚ MV SR na substantívnom zasadnutí Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM). Konkrétne išlo o výročné zasadnutie Výkonného výboru (EXCOM) UNHCR v Ženeve a výročné zasadnutie Rady IOM v Ženeve. Informácie z uvedených zasadnutí boli poskytnuté MÚ MV SR, ktorý ich využíva v rámci svojich kompetencií týkajúcich sa problematiky integrácie cudzincov na území SR a pri zvyšovaní informovanosti kompetentných rezortov vlády SR aj o problematike rasizmu a diskriminácie cudzincov. Na výročnom zasadnutí Rady IOM bol prezentovaný príspevok SR v agende presídľovania, ktoré je vykonávané v trilaterálnej spolupráci SR - UNHCR – IOM, ako aj pripravenosť SR podieľať sa na dobrovoľnej báze na riešeniach migračnej krízy.

13. Opatrenie
Venovať zvýšenú pozornosť problematike interkultúrneho vzdelávania, medzikultúrneho dialógu a multikulúrnej výchove. Presadzovať myšlienky porozumenia medzi odlišným kultúrami a vzájomného rešpektovania kultúrnych rozmanitostí. Posilniť interkultúrne vzdelávanie na školách s dôrazom na problematiku migrácie a integrácie cudzincov, vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb, úradov práce, sociálnych vecí a rodiny v otázke migrácie a znižovania miery predsudkov a stereotypov pri práci s cudzincami.
Indikátor: počet aktivít.
Zodpovedný subjekt: v spolupráci s VÚC, ministerstvá (okrem MK SR).

PLNENIE:
ÚSTREDIE PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V rámci Národného projektu *„Podpora deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti“* sú zakomponované aktivity zamerané na vzdelávanie a rozvoj zamestnancov detských domovov so zameraním na rozvoj menšinovej identity detí a mladých dospelých v náhradnej starostlivosti, s cieľom aplikovať a podporovať zásady a prínosy transkultúrneho prístupu a napomáhať predchádzaniu všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie. Aktivita bola zrealizovaná v mesiacoch august – september 2015. Bolo zrealizovaných 21 workshopov o transkultúrnom prístupe, na ktorých sa zúčastnilo 257 zamestnancov detských domov. Aktivitu zabezpečovalo Centrum pre výskum etnicity a kultúry (CVEK), Bratislava.

Súčasťou tejto aktivity bolo aj vypracovanie príručky “Transkultúrny prístup”, ktorá je určená najmä zamestnancom detských domovov a orgánom sociálno právnej ochrany detí a sociálnej kurately (SPODaSK) pri práci s deťmi a mladými dospelými. Jej cieľom je predovšetkým posilniť aspekt transkultúrneho prístupu, informovať a podporovať prínosy transkultúrnej spoločnosti a napomáhať predchádzaniu všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie v prostredí a následne v miestnej komunite. Aktivita bola zrealizovaná v mesiaci júl 2015. Vypracovanie, tlač a distribúciu 1 000 ks príručiek o transkultúrnom prístupe do detských domovov zabezpečoval CVEK, Bratislava.

PLNENIE:
MINISTERSTVO ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MŠVVaŠ SR vydalo Pedagogicko-organizačné pokyny na školský rok 2015/2016, ktoré sú dostupné na internetovej stránke http://www.minedu.sk/pedagogicko-organizacne-pokyny-na-skolsky-rok-20152016/. V časti Ľudské a detské práva je predmetná problematika zapracovaná.

Zdravotná starostlivosť

1. Opatrenie
Podporovať sebestačnosť cudzincov a zabezpečiť ich prístup a uplatnenie na trhu práce, čím sa zabezpečí aj ich prístup k verejnému zdravotnému poisteniu a prístup k zdravotným službám. Je potrebné zároveň zlepšiť prístup k zdravotnej starostlivosti pre marginalizované skupiny, skupiny cudzincov zasiahnutých životnou krízou, osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, seniorov a cudzincov bez trvalého pobytu.
Indikátor: počet aktivít.
Zodpovedný subjekt: MZ SR; MPSVR SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Zhodne s predchádzajúcimi rokmi, aj v roku 2015 bola účasť na verejnom zdravotnom poistení v SR odvodená od ekonomickej aktivity účastníkov systému. Takéto posúdenie účasti na systéme verejného zdravotného poistenia je definované v súlade s predpismi EÚ.

Bez ohľadu na ekonomickú aktivitu, účasť na systéme verejného zdravotného poistenia v SR majú už v súčasnosti (pokiaľ nie sú zdravotne poistení v inom členskom štáte) cudzinci s trvalým pobytom na území SR, azylanti, zahraniční študenti študujúci na škole v SR na základe medzinárodnej zmluvy, maloletí cudzinci, ktorí sa zdržiavajú na území SR bez zákonného zástupcu a poskytuje sa im starostlivosť v zariadení, v ktorom sú umiestnení na základe rozhodnutia súdu, cudzinci zaistení na území SR.

2. Opatrenie
Informovať poskytovateľov zdravotnej starostlivosti (interné oznámenie; webové sídlo) o rozsahu zdravotnej starostlivosti poskytovanej na základe predloženia dokladu o oprávnení na poskytnutie zdravotnej starostlivosti cudzincovi. *Indikátor: počet aktivít. Zodpovedný subjekt: MZ SR; MPSVR SR; MV SR.*

PLNENIE:
MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MZ SR vypracuje informáciu o účasti na zdravotnom poistení, nároku na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a spôsobe jej úhrady pre jednotlivé skupiny cudzincov, ktorá bude odoslaná poskytovateľom zdravotnej starostlivosti v pôsobnosti MZ SR, vyšším územným celkom, aby informovali zdravotnícke zariadenia vo svojej pôsobnosti, odborným lekárskym spoločnostiam, Asociácii poskytovateľov záchrannej zdravotnej služby a Asociácii súkromných lekárov. Táto informácia bude vypracovaná v súčinnosti v MV SR.

V roku 2015 sa táto úloha neotvárala vzhľadom na prioritu legislatívnej novely zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, zákona č. 12/2002 Z.z. o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov a zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

3. Opatrenie
Zlepšiť prístup k zdravotnej starostlivosti pre marginalizované skupiny, skupiny zasiahnuté životnou krízou, osôb s ťažkým zdravotným postihnutím, seniorov a cudzincov bez trvalého pobytu.
Indikátor: počet aktivít.
Zodpovedný subjekt: MZ SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Nárok na úhradu poskytnutej zdravotnej starostlivosti majú aj cudzinci s priznanou doplnkovou ochranou. Osoba s doplnkovou ochranou je cudzinec, ktorému MV SR poskytlo doplnkovú ochranu podľa zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle v znení zákona č. 131/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 48/0/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým, sa menia dopĺňajú niektoré zákony.

Zdravotná starostlivosť, ak nevznikne nárok na účasť na verejnom zdravotnom poistení, je zabezpečovaná cez MV SR, pričom je poskytovaná a uhrádzaná zdravotná starostlivosť v rovnakom rozsahu, na akú majú nárok účastníci systému verejného zdravotného poistenia v SR.

Čo sa týka marginalizovaných skupín, najväčším podujatím bola realizácia úlohy vyplývajúca z Dvojročnej dohody o spolupráci medzi Regionálnym úradom pre Európu Svetovej zdravotníckej organizácie a MZ SR na roky 2014-2015 pod názvom „*Tréningový proces o integrácii rovnosti do stratégií, programov a aktivít vzťahujúcich sa na materské a detské zdravie"*. Cieľom celého tréningu bolo analyzovať vybranú politiku z pohľadu sociálnych determinantov zdravia rovnosti v zdraví, keďže väčšina strategických politík, programov, či aktivít ráta s „homogénnosťou" populácie a opomína zraniteľné skupiny populácie, čo následne vedie k prehlbovaniu nerovností medzi populačnými skupinami, vrátane prehlbovania nerovností v zdraví. Bola vytvorená pracovná skupina za účasti nominovaných expertov zo SR, Ukrajiny, Albánska, Macedónska, Rumunska a pozorovateľov z Kosova, ako aj lektorov a expertov z Regionálneho úradu pre Európu Svetovej zdravotníckej organizácie.

Vzdelávanie

A) JAZYKOVÁ PRÍPRAVA DETÍ CUDZINCOV A MALOLETÝCH BEZ SPRIEVODU

1. Opatrenie
Vytvoriť a zaradiť do ponuky programov kontinuálneho vzdelávania pedagógov vzdelávací program na výučbu slovenského jazyka ako cudzieho jazyka.
Indikátor: vypracovaný vzdelávací program.
Zodpovedný subjekt: MŠVVaŠ SR, MPC.

PLNENIE:
MINISTERSTVO ŠKOLSTVA VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR
METODICKO PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Od roku 2014 má Metodicko-pedagogické centrum (MPC) 1 akreditovaný vzdelávací program špecificky zameraný na výučbu slovenského jazyka ako cudzieho jazyka, a to *„Implementácia štátneho jazyka pre deti cudzincov do edukačného procesu základnej a strednej školy“* (1425/2014-KV).

B) JAZYKOVÁ PRÍPRAVA A KURZY OBČIANSKO-KULTÚRNEJ ORIENTÁCIE PRE DOSPELÝCH CUDZINCOV

2. Opatrenie
Zostaviť a ponúkať štandardizované kurzy slovenského jazyka pre dospelých cudzincov podľa Európskeho referenčného rámca s možnosťou získať osvedčenie o stupni dosiahnutej jazykovej spôsobilosti.
Indikátor: počet opatrení.
Zodpovedný subjekt: MŠVVaŠ SR, MPSVR SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO ŠKOLSTVA VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V súlade so zmluvou medzi MŠVVaŠR SR a Univerzitou Komenského v Bratislave, Filozofickou fakultou, prebieha zabezpečenie realizácie vzdelávacieho programu „*Slovenčina ako cudzí jazyk“*. Projekt bol zadaný uznesením vlády SR č. 1053/2003 a poskytuje kontaktnou a dištančnou formou celoročné jazykové kurzy slovenčiny ako cudzieho jazyka formou denných, večerných a individuálnych kurzov pre cudzincov žijúcich a pôsobiacich v SR. Riešenie projektu pokračovalo počas celého roku 2015, na prípravu a realizáciu plánovaných úloh poskytlo MŠVVaŠ SR Centru pre slovenčinu ako cudzí jazyk - SAS FiF UK finančné prostriedky zo štátnej dotácie vo výške 291 000,-€. Záverečná správa o priebehu projektu Vzdelávací program Slovenčina ako cudzí jazyk za rok 2015 spolu s finančným vyčíslením mala byť na MŠVVaŠ SR zaslaná koncom januára 2015.

Celkovo sa prostredníctvom aktivít SAS počas roku 2015 vzdelávalo 880 frekventantov, z toho kontaktnou formou 450 frekventantov – riadnych študentov a iných záujemcov o slovenský jazyk a kultúru, dištančnou formou 285 frekventantov. Mobilnú aplikáciu program KnowledgePulse na osvojovanie lexiky využívalo 145 študentov.

Ťažiskom činnosti v oblasti dištančného vzdelávania je prevádzka e-learningových programov jazykovej prípravy pre stupeň A1 a A2 prostredníctvom internetu a špeciálnej webovej stránky: www.e-slovak.sk.

Ďalším vzdelávacím pracoviskom, ktoré zabezpečuje výučbu slovenského jazyka ako cudzieho jazyka pre cudzincov je Centrum ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave (CĎV UK). Výučbu SJ zabezpečuje na všetkých úrovniach a organizuje skúšky na testovanie jazykových kompetencií podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. Pri osvojovaní jazykovej spôsobilosti zabezpečuje také formy výučby, ktoré zohľadňujú všetky jazykové kompetencie (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, hovorenie a písanie). Lektori slovenčiny využívajú vo vyučovacom procese popri metódach osvojovania si poznatkov, ktoré vedú k praktickej aplikácii jazykových vedomostí zo slovenčiny a k samostatnej tvorivej činnosti, aj inovačnú metódu utvárania postojov, ktorá je v súčasnosti trendovou metódou vo výučbe ďalších jazykov.

Okrem jazykovej prípravy v ponúkaných vzdelávacích programoch sa študenti Programu A (Jazyková a odborná príprava na vysokoškolské štúdium) podľa svojho študijného zamerania pripravujú v predmetoch matematika, deskriptívna geometria, chémia, biológia, fyzika, dejepis, dejiny umenia a i., ktorých výučbu zabezpečujú kvalifikovaní lektori s dlhoročnými odbornými a pedagogickými skúsenosťami.

V roku 2015 sa v CĎV UK vzdelávalo 437 cudzincov, z toho krátkodobé jazykové kurzy absolvovalo 131 študentov (Letná univerzita, individuálne krátkodobé kurzy, konzultácie pred vykonaním certifikovanej skúšky a samotné testovanie jazykových kompetencií) a 306 študentov sa zúčastnilo na dlhodobých kurzoch, t. j. 5 a 10 mesačných kurzoch slovenského jazyka (denné intenzívne aj večerné) a v Jazykovej a odbornej príprave na vysokoškolské štúdium v slovenskom aj anglickom jazyku. Všetky typy kurzov sú vykonávané len kontaktnou, prezenčnou formou.

3. Opatrenie
Sprístupniť učebnice a metodické pomôcky potrebné na výučbu slovenského jazyka pre dospelých cudzincov v rámci štandardizovaných kurzov.
Indikátor: počet učebníc.
Zodpovedný subjekt: MŠVVaŠ SR, MPSVR SR, MV SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO ŠKOLSTVA VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Centrum SAS FiF UK - v súlade so zmluvou sa uskutočňuje príprava, tvorba, editovanie a vydávanie učebných materiálov, publikácii a príručiek. V priebehu roku 2015 boli v edícii Studia Academica Slovaca v rámci projektu vydané tieto publikácie:

1. Vydanie Zborníka Studia Academica Slovaca 44/2015
   PEKAROVIČOVÁ, Jana – VOJTECH, Miloslav: *Studia Academica Slovaca 44. Prednášky 51. letnej školy slovenského jazyka a kultúry.* Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2015.
2. Tlač Praktika zo slovenskej gramatiky a ortografie pre cudzincov B1 – B2
   ŽIGOVÁ, Ľudmila: *Praktikum zo slovenskej gramatiky a ortografie pre cudzincov B1 – B2.* Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2014.
3. Dotlač učebnice Krížom-krážom A1+CD
   KAMENÁROVÁ, Renáta – ŠPANOVÁ, Eva – TICHÁ, Hana – IVORÍKOVÁ, Helena – KLESCHTOVÁ, Zuzana – MOŠAŤOVÁ, Michaela: *KRÍŽOM – KRÁŽOM. Slovenčina A1.* Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2012.
4. Dotlač učebnice Krížom-krážom A2+CD
   KAMENÁROVÁ, Renáta – ŠPANOVÁ, Eva – ĽOS IVORÍKOVÁ, Helena – BALŠINKOVÁ, Dorota – KRCHOVÁ, Zuzana – MOŠAŤOVÁ, Michaela - TICHÁ, Hana: *KRÍŽOM – KRÁŽOM. Slovenčina A2. 2. doplnené a prepracované vydanie.* Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2012.
5. Dotlač učebnice Krížom-krážom A1+A2. Cvičebnica
   IVORÍKOVÁ, Helena – ŠPANOVÁ, Eva – KAMENÁROVÁ, Renáta – MOŠAŤOVÁ, Michaela - KLESCHTOVÁ, Zuzana – TICHÁ, Hana: *KRÍŽOM – KRÁŽOM. Slovenčina A1+A2. Cvičebnica.* Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2009.

CĎV UK v roku 2015 vydalo novú učebnicu slovenčiny pre cudzincov – začiatočníkov – TRI, DVA, JEDEN – SLOVENČINA, ktorá je určená pre všetky programy Jazykovej a odbornej prípravy cudzincov a krajanov CĎV UK, na voľný predaj do kníhkupectiev, aj na zahraničné pracoviská s výučbou slovenčiny ako cudzieho jazyka. K uvedenému študijnému materiálu boli pripravené a zrealizované audionahrávky. V rámci reedície bol vydaný študijný materiál TERMINOLOGICKÝ ÚVOD Z MATEMATIKY, určený študentom Jazykovej a odbornej prípravy cudzincov a krajanov CĎV UK v programe A1 – Jazyková a odborná príprava na vysokoškolské štúdium v slovenskom jazyku, technické odbory, ekonomické odbory.

Pre zahraničných študentov v medicínsko-biologických odboroch, ktorí sa pripravujú na prijímacie skúšky na vysoké školy v SR (program A1) bol finalizovaný študijný materiál BIOLÓGIA 2 (bunka, rastliny, živočíchy, ekológia).

Pre zahraničných študentov v humanitných odboroch (v programe A1) bol vypracovaný interný študijný materiál LOGIKA, ktorý sa priebežne aktualizuje podľa požiadaviek vysokých škôl.

Pre cudzincov a krajanov v programoch JOP CĎV UK na jazykovej úrovni B1 a B2 sú určené študijné materiály
HOVORME SPOLU PO SLOVENSKY – B, 1. časť, učebnica;
HOVORME SPOLU PO SLOVENSKY – B, 1. časť, cvičebnica;
HOVORME SPOLU PO SLOVENSKY – B, 2. časť, učebnica;
HOVORME SPOLU PO SLOVENSKY – B, 2. časť, cvičebnica;
HOVORME SPOLU PO SLOVENSKY – GRAMATIKA.

V procese prípravy na reedíciu boli aktualizované a prepracované textové časti. Realizuje sa kompletná výmena fotografií, obrázkov a grafická úprava. Audionahrávky k uvedeným študijným materiálom boli aktualizované a znovu nahrané. Uvedené študijné materiály sú určené pre všetky programy jazykovej a odbornej prípravy a na voľný predaj do kníhkupectiev, aj na zahraničné pracoviská s výučbou slovenčiny ako cudzieho jazyka.

Pre viacjazyčný portál na výučbu slovenčiny SLOVAKE.EU pripravila JOP CĎV UK materiály na čítanie s porozumením v časti mediatéka. CĎV UK ako jeden z hlavných partnerov tohto európskeho projektu participovalo na projekte nielen autorsky, ale aj v rámci diseminácie a odskúšania vytvorených materiálov. Portál je pravidelne využívaný v procese výučby vo všetkých programoch JOP CĎV UK.

Pre rôzne krátkodobé programy CĎV UK – letné kurzy, večerné kurzy, programy pre krajanov boli vytvorené doplnkové študijné materiály (v printovej a elektronickej forme) a prezentácie zo slovenského jazyka, slovenských reálií a odborných predmetov.

CĎV UK vykonáva certifikovanú skúšku zo slovenského jazyka ako cudzieho jazyka pre všetkých záujemcov na jazykovej úrovni A1 – C2. V roku 2015 boli aktualizované skúškové materiály. Vzorové testy sú spolu s kľúčom k dispozícii na webovej stránke CĎV UK.

5. Opatrenie
Vyvinúť štandardizované kurzy občianskej a kultúrnej orientácie pre dospelých cudzincov s presne vymedzeným obsahom, osnovami a cieľovými požiadavkami.
Indikátor: počet opatrení.
Zodpovedný subjekt: MŠVVaŠ SR, MVO.

PLNENIE:
MINISTERSTVO ŠKOLSTVA VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Centrum SAS FiF UK poskytuje pre cudzincov okrem výučby slovenského jazyka ako cudzieho jazyka aj kurzy interkultúrnej komunikácie, kurz reálie Slovenska a kurzy odbornej komunikácie. Tieto kurzy sa konajú v rámci celého akademického roka.

PLNENIE:
MEDZINÁRODNÁ ORGANIZÁCIA PRE MIGRÁCIU

Migračné informačné centrum IOM (MIC) v roku 2015 poskytovalo kurzy sociálnej a kultúrnej orientácie pre cudzincov z tretích krajín žijúcich na území SR v rámci nadväzujúceho projektu kurzov, ktorý sa stretol uplynulom roku s vysokým záujmom cieľovej skupiny. Model sociálnej a kultúrnej orientácie bol prepojený s otvorenými kurzami slovenského jazyka a zahŕňal základné témy sociálnej a kultúrnej orientácie ako napr. orientácia v meste, základné fakty o Slovensku, slovenské tradície, história, geografia, gastronómia, politický, sociálny, zdravotný a školský systém SR, orientácia na úradoch, v obchodoch, a pod. Kurzy prebiehali 1 x mesačne v Bratislave a v Košiciach. Metodika kurzov je rovnako ako pri otvorených kurzoch slovenského jazyka založená na princípoch nízkoprahovosti, s využitím interaktívnych foriem vzdelávania a multimediálnych pomôcok. Kurz bol bezplatný a otvorený, bez požiadavky na predchádzajúcu registráciu. Kurzov sociálnej a kultúrnej orientácie sa v Bratislave a v Košiciach zúčastnilo 108 osôb.

C) ZVYŠOVANIE POVEDOMIA OBČANOV SR A VZDELÁVANIE ŠPECIFICKÝCH PROFESIJNÝCH SKUPÍN

7. Opatrenie
Vytvoriť grantovú schému pre samosprávy, mimovládne organizácie a organizácie združujúce cudzincov na podporu aktivít zameraných na zvyšovanie povedomia širokej verejnosti o migrácii a cudzincoch žijúcich na Slovensku a na podporu aktivít prispievajúcich k integrácii na lokálnej úrovni.
Indikátor: počet opatrení.
Zodpovedný subjekt: ministerstvá.

PLNENIE:
MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MV SR je zodpovedným orgánom vo vzťahu k zabezpečeniu procesu prípravy a schvaľovania Národného programu Fondu pre azyl, migráciu a integráciu (AMIF) na obdobie 2014-2020 (ďalej len „Národný program“) na obdobie rokov 2014 – 2020, ktorého aktivity nadväzujú na EIF a ERF s predpokladaným termínom začiatku realizácie projektov AMIF v roku 2015.

MV SR malo za úlohu riadiť a vykonávať kontrolu plnenia úloh projektov fondov všeobecného programu *Solidarita a riadenie migračných tokov na obdobie rokov 2007 - 2013*, v rámci ktorého sa realizovalo 8 projektov v rámci ročného programu 2013 - EIF a 4 projekty v rámci ročného programu 2013 - ERF. Táto úloha bola splnená. Implementácia všetkých projektov realizovaných v rámci fondov EIF a ERF, ktoré sú súčasťou všeobecného programu Solidarita a riadenie migračných tokov 2007- 2013 bola ukončená najneskôr do 30. júna 2015.

Dňa 29. júla 2015 EK rozhodla o schválení Národného programu na obdobie rokov 2014 – 2020. Národný program má v oblasti azylu za cieľ zaručiť dostatočnú kvalitu života jednotlivca počas azylového procesu v súlade s medzinárodnými štandardami. Cieľom pre oblasť integrácie je, aby sa zabránilo riziku ekonomicky, sociálne a kultúrne rozdelenej spoločnosti, a vytváraniu uzavretých komunít štátnych príslušníkov tretích krajín. Vo vzťahu k návratovej politike je národnou prioritou zabezpečiť bezpečný a dôstojný návrat navrátilcov bez ohľadu na to, či sa rozhodli využiť možnosť dobrovoľného návratu, alebo či budú vyhostení nútene. Na dosiahnutie týchto cieľov disponuje Národný program finančnými prostriedkami AMIFu vo výške 13 076 477,00 EUR.

MV SR malo tiež realizovať vecnú kontrolu projektov konečných príjemcov financií z ERF v programovom roku 2013.

Úloha bola realizovaná do ukončenia implementačného obdobia projektov ERF v roku 2015. Vzhľadom na to, že sa plynulo nezačala implementácia projektov z AMIFu, niektoré projekty ERF boli operatívne predlžované v priebehu roka 2015 až do vyčerpania finančných prostriedkov. „Táborový“ projekt *„Lepšia kvalita života pre všetkých VI“* prebiehal ešte aj v januári 2015. Integračný“ projekt Slovenskej katolíckej charity *„Rafael“* prebiehal do 31. marca 2015 a projekt OZ Marginal *„STEP 2“* prebiehal až do 30. mája 2015. Monitoring kvality realizovaných služieb, t.j. vecná kontrola, sa uskutočňovala najmä cez analýzu denných a týždenných správ od konečných príjemcov finančných prostriedkov z ERF, priebežne tiež bolo poskytované metodické poradenstvo pri každodenných činnostiach, boli realizované aj „ad hoc“ návštevy na mieste realizácie projektu. Pravidelne prebiehali aj koordinačné hodnotiace stretnutia. MÚ MVSR sa v súlade s Operačným manuálom podieľal aj na vecnej kontrole žiadostí o platbu, a všetky relevantné výstupy boli posúvané Zodpovednému orgánu pre ERF. Tým, že MÚ MV SR je jediná inštitúcia zodpovedná v SR za oblasť azylu, a zároveň realizoval vecnú kontrolu projektov, bolo zabezpečené dodržiavanie medzinárodných záväzkov v oblasti azylu, ako aj efektivita a kvalita realizovaných činností.

Ďalšou úlohou MV SR bolo podieľať sa na rokovaniach o systéme riadenia AMIF a vyjednať kontinuitu zabezpečenia vecnej kontroly zo strany MÚ MV SR a následne vypracovať manuál vecnej kontroly MÚ MV SR v systéme AMIF a súvisiace programové dokumenty (úloha 4.1.); pripomienkovať výzvu fondu AMIF (úloha 4.2.) a navrhnúť vecných hodnotiteľov pre výber projektov v rámci AMIF (úloha 4.3.).

Táto úloha bola zo strany MV SR ako celok čiastočne splnená. MÚ sa priebežne iniciatívne podieľal na pripomienkovaní a vytváraní systému riadenia AMIF, zúčastnil sa série rokovaní, ktorých výsledkom bolo akceptovanie MÚ MV SR v systéme riadenia AMIF ako externého subjektu, ktorému budú zadané úlohy v súlade s čl. 6 delegovaného nariadenia č. 1042/2014, čo je *de facto* zachovanie stavu, ktorý platil pre ERF, pokiaľ ide o realizáciu vecnej kontroly MÚ MV SR, čiže kontinuita realizovania vecnej kontroly MÚ MV SR z ERF bude zachovaná aj v AMIFe.

Pokiaľ ide o úlohu 4.1., tak tá nie je splnená v pôvodne navrhnutej forme - na základe dohody so Zodpovedným orgánom je pozícia MÚ MV SR v rámci systému riadenia AMIF upravená priamo v programovom dokumente - Operačnom manuáli zodpovedného orgánu, a preto MÚ MV SR na základe odporučenia Zodpovedného orgánu nebude vypracovávať vlastný manuál vecnej kontroly. Pokiaľ ide o úlohy 4.2., 4.3., tie sú splnené, nakoľko MÚ MV SR pripomienkoval výzvy súvisiace s cieľovou skupinou, za ktorú zodpovedá a nominoval vecných hodnotiteľov pre výber projektov.

Ďalšou úlohou, ktorú zabezpečovalo MV SR bolo sledovať plynulosť nadväzovania nových projektov v rámci AMIF na projekty realizované z ERF a v prípade, ak nebudú, upozorniť relevantné subjekty na krízový stav v oblasti zabezpečenia integračných služieb pre cieľovú skupinu a navrhnúť riešenia. V tejto súvislosti MV SR informovalo, že nakoľko od začiatku roku 2015 ešte nezačal fungovať AMIF, a teda medzi financovaním z dvoch fondov EÚ (ERF a AMIF) vznikla medzera, boli predĺžené niektoré projekty financované v rámci ERF. Tieto projekty mohli byť realizované iba do vyčerpania financií. Z dôvodu kontinuity projektov realizovaných v oblasti integrácie prostredníctvom projektov zo štátneho rozpočtu bolo nutné zrealizovať proces verejného obstarávania. Tento proces trval od decembra 2014 do apríla 2015. Uchádzači vybraní verejným obstarávaním realizovali projekty financované zo štátneho rozpočtu od 1. mája 2015 do 30. novembra 2015. MV SR skonštatovalo, že úloha bola úspešne splnená.

Úlohu, ktorú MV SR vo vzťahu k tejto oblasti malo tiež zabezpečovať bola realizácia vecnej kontroly projektov konečných príjemcov financií z AMIF. Táto úloha však nebola splnená z objektívnych dôvodov, nakoľko schválenie programových dokumentov fondu AMIF na úrovni EÚ sa výrazne oneskorilo (oneskorenie je mimo pôsobnosť slovenských štátnych inštitúcií). Výzva na predkladanie projektov bola vyhlásená až v novembri 2015. Pracovníci MÚ MV SR sa podieľali na vypracovaní výzvy a tiež spolupracovali ako hodnotitelia pri výbere projektov. Vybraní uchádzači začali realizovať projekty až od 1. decembra 2015.

PLNENIE:
MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MK SR rozpracovalo za svoj rezort úlohu zapracovať do Výzvy k dotačnému programu Kultúra znevýhodnených skupín obyvateľstva možnosť podpory kultúrnych neformálno-vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie povedomia verejnosti o migrácii a cudzincoch žijúcich na Slovensku.

V tejto súvislosti bolo v roku 2015 v rámci Informácie pre žiadateľov o poskytnutie dotácie z rozpočtovej kapitoly MK SR v programe Kultúra znevýhodnených skupín obyvateľstva (čl. 1 Zameranie a ciele programu) deklarovaná podpora kultúrnych neformálno-vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie povedomia verejnosti o migrácii a cudzincoch žijúcich na Slovensku definovaná nasledovne: „Program slúži na podporu a rozvoj kultúrnych potrieb ľudí so zdravotným postihnutím a inak znevýhodnených skupín obyvateľstva, na podporu rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania, na kompenzáciu znevýhodnenia v oblasti kultúry a uľahčenie prístupu znevýhodnených skupín obyvateľstva ku kultúre s cieľom

napĺňať kultúrne práva ľudí ohrozených chudobou, sociálnym vylúčením a diskrimináciou. Dotácie slúžia na podporu kultúrnych aktivít zameraných na odbúravanie bariér v dostupnosti kultúry znevýhodnených skupín obyvateľstva a bariér pri tvorbe ich vlastnej kultúry, na podporu kultúrnych aktivít smerujúcich k odstraňovaniu predsudkov voči znevýhodneným skupinám, podporu kultúrnych aktivít posilňujúcich výchovu k tolerancii a prijímaniu inakosti, sociálnej súdržnosti a solidarity voči zraniteľným skupinám, ako aj na podporu medzikultúrneho dialógu a na ochranu a podporu kultúrnych práv skupín ohrozených sociálnym vylúčením. Program slúži na podporu kultúrnych mechanizmov napomáhajúcich predchádzanie všetkých foriem násilia a diskriminácie, xenofóbie, homofóbie a pod. a tiež ako nástroj na implementáciu dočasných vyrovnávacích opatrení realizovaných v oblasti kultúry (v zmysle zákona NR SR č. 365/2004 o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Program je zameraný na podporu dostupnosti kultúry ľudí so zdravotným postihnutím - ľudí s telesným, mentálnym, zrakovým, sluchovým postihnutím, vrátane ochrany duševného zdravia (v zmysle implementácie Dohovoru OSN o právach ľudí so zdravotným postihnutím) a inak znevýhodnených skupín obyvateľstva napr. detí a mládeže (deti z detských domovov, deti žijúce v marginalizovaných rómskych komunitách, deti utečencov, deti ako obete násilia a pod.), starších ľudí (podpora aktívneho starnutia), na podporu projektov v oblasti kultúry prispievajúcich k implementácii rodovej rovnosti (osamelé matky, ženy ako obete násilia, nediskriminácia žien po 45 roku života, ženy - migrantky, ženy ohrozené chudobou a pod.), ako aj projektov zameraných na kultúrnu integráciu migrantiek/migrantov a inak znevýhodnených skupín obyvateľstva ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením (ľudia bez práce, ľudia bez domova, ľudia z rôznych sociálne vylúčených spoločenstiev a pod.) Program slúži tiež na podporu kultúrnych aktivít smerujúcich k eliminácii všetkých foriem násilia páchaného na ženách, deťoch, starších ľuďoch a ľuďoch so zdravotným postihnutím, k prevencii v oblasti extrémizmu, obchodovania s ľuďmi a pod.“

8. Opatrenie

Vytvoriť grantovú schému pre vzdelávacie inštitúcie a mimovládne organizácie na podporu aktivít zameraných na vzdelávanie profesijných skupín, ktoré v rámci výkonu svojho povolania prichádzajú do priameho kontaktu s cudzincami žijúcimi na Slovensku.

Indikátor: počet opatrení.

Zodpovedný subjekt: ministerstvá.

PLNENIE:

MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MK SR v oblasti tohto opatrenia rozpracovalo úlohu podporovať jazykové vzdelávanie profesijných skupín – konzultantov, knihovníkov a informačných pracovníkov poskytujúcich informácie a rešeršné služby, ktorí v rámci výkonu svojho povolania prichádzajú do priameho kontaktu s cudzincami žijúcimi na Slovensku. Tiež si stanovilo za úlohu zabezpečiť preklady informácií o poskytovaných službách v tlačenej podobe a na webovej stránke knižnice aspoň do jedného svetového jazyka.

V tejto súvislosti UKB zabezpečuje preklad obsahu svojho webového sídla do anglického jazyka a zároveň dbá na zvyšovanie jazykového vzdelania pracovníkov konzultačných služieb, na čo kladie dôraz pri prijímaní nových zamestnancov na tieto pozície. Slovenská národná knižnica (SNK) venuje osobitnú pozornosť informačnej výchove škandinávskych študentov (vysoké školy v Martine), ktorá sa realizuje v anglickom jazyku. Aj ďalšie knižnice v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR poskytujú výber periodickej i neperiodickej (aj odbornej) tlače v anglickom, nemeckom i ďalších jazykoch. Rezortné inštitúcie pôsobiace v oblasti múzejnej a galerijnej kultúry kladú pri výbere osôb prvého kontaktu dôraz na ovládanie minimálne jedného cudzieho jazyka. Zároveň poskytujú opis histórie objektov a expozičných priestorov v niekoľkých cudzích jazykoch. V súčasnosti ponúkajú výklady k expozíciám: anglicky, nemecky, rusky, španielsky, francúzsky a poľsky.

Zamestnanosť a sociálna ochrana

A) ZAMESTNANOSŤ

1. Opatrenie
Zatraktívňovať slovenský trh práce v zmysle migračnej politiky štátu s výhľadom do roku 2020 a zároveň upevňovať integráciu cudzincov zjednodušením administratívnych postupov v súvislosti so získavaním povolení na pobyt a zamestnanie. (Osobitne s prihliadnutím na osoby z tretích krajín, ktoré získali univerzitný diplom na slovenských školách).
Indikátor: zjednodušenie administratívnych postupov.
Zodpovedný subjekt: MPSVR SR, MV SR.

PLNENIE:
ÚSTREDIE PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V rámci zatraktívnenia slovenského trhu práce pre vybrané skupiny štátnych príslušníkov tretích krajín sa zákonom č. 495/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony od 1. januára 2014 zaviedli nové kategórie štátnych príslušníkov tretích krajín, u ktorých sa nevyžaduje povolenie na zamestnanie, ani potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu alebo potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta.. Ide o štátnych príslušníkov tretích krajín s udeleným prechodným pobytom na účel zlúčenia rodiny a ktorí sú rodinní príslušníci držiteľov modrej karty, prípadne štátnych príslušníkov tretej krajiny, ktorí vykonávajú výskum a vývoj a majú udelený prechodný pobyt na účel výskumu a vývoja. Ďalej sú to štátni príslušníci tretej krajiny, ktorí úspešne absolvovali štúdium na strednej alebo vysokej škole na území SR. Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny cielene organizujú stretnutia so zamestnávateľmi (napr. „Raňajky so zamestnávateľmi“), kde poskytujú informácie aj o legislatívnych zmenách v oblasti zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín, ako aj priebežne informujú zamestnávateľov o možnosti zamestnania štátnych príslušníkov tretích krajín.

V priebehu roka 2015 bol v oblasti zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín evidovaný nasledovný prítok v kategóriách, kde sa nevyžaduje povolenie na zamestnanie, ani potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta:

- v zmysle § 23a ods.1 písm. c) zákona o službách zamestnanosti rodinní príslušníci s udeleným prechodným pobytom na účel zlúčenia rodiny. Celkovo 20 z toho 1 rodinný príslušník držiteľa modrej karty.
  Srbsko 1
  Rusko 1
  Mexiko 1
  Tunisko 1

Vietnam	3
Ukrajina	13

- v zmysle § 23a ods.1 písm. t) zákona o službách zamestnanosti štátny príslušník tretej krajiny, ktorý úspešne absolvoval štúdium na strednej alebo vysokej škole na území SR– celkovo 16.

Srbsko	1
Ukrajina	5
Čile	1
Líbya	1
Palestína	2
Saudská Arábia	4
Macedónsko	1
Sýria	1

PLNENIE:
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SR v stanovenom časovom horizonte do 25. decembra 2013 zákonom č. 495/2013 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony transponovala smernicu EP a Rady 2011/98/EÚ z 13. decembra 2011 o jednotnom postupe vybavovania žiadostí o jednotné povolenie na pobyt a zamestnanie na území členského štátu pre štátnych príslušníkov tretích krajín a o spoločnom súbore práv pracovníkov z tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte. V dôsledku transpozície príslušných ustanovení smernice, došlo k legislatívnym zmenám nasledovných právnych predpisov SR – zákone č. 5/2004 Z.z. o o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v zákone č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov v znení neskorších predpisov. V rámci zatraktívnenia slovenského trhu práce sa v zásade zmenili procesné postupy dotknutých orgánov zainteresovaných v procese udeľovania prechodného pobytu štátnym príslušníkom z tretích krajín na účel zamestnania v SR. Jednotný postup vybavovania žiadostí na pobyt a zamestnanie vo forme jednotného povolenia má za cieľ zjednodušiť a zefektívniť proces legálneho pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na území SR na účel zamestnania.

Implementácia opatrenia bola zabezpečená nasledovnými legislatívnymi úpravami:

- zákonom č. 96/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony sa s účinnosťou od 1. mája 2013 pri vstupe na slovenský trh práce nevyžaduje povolenie na zamestnanie u štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorému bola poskytnutá doplnková ochrana a bol

- predĺžený tolerovaný pobyt z dôvodu, že je obeťou trestného činu súvisiaceho s obchodovaním s ľuďmi,

- udelený tolerovaný pobyt z dôvodu rešpektovania jeho súkromného a rodinného života,
- udelený tolerovaný pobyt z dôvodu nelegálneho zamestnávania za osobitne vykorisťujúcich pracovných podmienok, ak je jeho prítomnosť nevyhnutná na účely trestného konania.

Cieľom úpravy bolo umožniť uvedeným skupinám štátnych príslušníkov tretej krajiny skoršie nadobudnutie ekonomickej sebestačnosti, profesijnej realizácie, rozvoja odborných a pracovných zručností a tiež sociálno-kultúrnej integrácie s občanmi prijímajúcej krajiny, ktorou je SR.

- zákonom č. 495/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, s účinnosťou od 1. januára 2014 transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/98/EÚ z 13. decembra 2011 o jednotnom postupe vybavovania žiadostí o jednotné povolenie na pobyt a zamestnanie na území členského štátu pre štátnych príslušníkov tretích krajín a o spoločnom súbore práv pracovníkov z tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte sa zaviedol do právneho poriadku SR prechodný pobyt na účel zamestnania na základe potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta.

Novou právnou úpravou bol stanovený jednotný postup vybavovania žiadostí vedúci k jednotnému povoleniu zahŕňajúcemu povolenie na prechodný pobyt aj povolenie na zamestnanie a jednotný postup vybavovania žiadostí vedúci k vydaniu Modrej karty EÚ v rámci jedného správneho aktu, čo prispeje k zjednodušeniu a harmonizácii pravidiel platných v členských štátoch EÚ. Do praxe sa zaviedol efektívnejší proces vybavovania žiadostí štátnych príslušníkov tretej krajiny o vydanie jednotného povolenia na pobyt a zamestnanie na jednom mieste. Zároveň sa uvedenou novelou rozšírila kategória štátnych príslušníkov tretej krajiny, u ktorých sa nevyžaduje potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu, potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta a povolenie na zamestnanie pri vstupe na trh práce v SR aj o štátnych príslušníkov tretej krajiny, ktorí úspešne absolvovali štúdium na strednej alebo vysokej škole na území SR, nakoľko sa oboznámili a osvojili si kultúrne aj jazykové znalosti a sú ľahšie integrovateľní do spoločnosti. Štátnym príslušníkom tretích krajín s prechodným pobytom na účel štúdia sa umožnilo vstupovať do pracovnoprávneho vzťahu, ak výkon ich práce nepresiahne u všetkých zamestnávateľov 10 hodín týždenne v prípade študujúcich na strednej škole a 20 hodín týždenne v prípade študujúcich na vysokej škole alebo tomu zodpovedajúci počet dní alebo mesiacov v roku.

Zákonom č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinným od 1.1.2014 boli zapracované legislatívne zmeny aj v zákone o službách zamestnanosti v oblasti zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín na území SR. Medzi iným sa zjednodušil prístup na pracovný trh pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí úspešne ukončili štúdium na strednej alebo vysokej škole na území SR, a to ich zaradením do skupiny, od ktorej sa nevyžaduje povolenie na zamestnanie, ani potvrdenie o možnosti obsadenia voľného

pracovného miesta, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu alebo potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta.

Zákonom č. 353/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o službách zamestnanosti a ktorým sa menia niektoré zákony, sa s účinnosťou od 1. januára 2016 predĺžilo obdobie, na ktoré sa vydáva potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré obsahuje súhlas s jeho obsadením a predĺžilo obdobie, na ktoré sa udeľuje povolenie na zamestnanie, pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ak to ustanovuje medzinárodná zmluva, ktorou je SR viazaná, alebo ak je zaručená vzájomnosť medzi SR a treťou krajinou z dvoch rokov na najviac päť rokov.

Vláda SR dňa 26. augusta 2015 schválila *Program pracovnej dovolenky pre účastníkov z Austrálie* na území SR. Uvedený program bol podpísaný na základe Memoranda o porozumení medzi vládou SR a vládou Austrálie o programe pracovnej dovolenky. Jeho cieľom je uľahčiť nevyhnutné procedúry pre vstup a pobyt štátnych príslušníkov oboch krajín vo veku od 18 do 30 rokov, ktorých úmyslom je stráviť dovolenku na území druhého štátu, avšak musí ísť o sprievodné aktivity ich pobytu.

Obdobný program pracovnej dovolenky má SR uzavretý s Kanadou, Novým Zélandom a Taiwanom.

PLNENIE:
MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚHCP aktívne spolupracuje s MPSVR SR, ÚPSVaR, ako aj s jednotlivými úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny pri tvorbe a aplikácií všeobecne záväzných, právnych predpisov upravujúcich vydávanie jednotných povolení na pobyt a zamestnanie pre štátnych príslušníkov tretích krajín.

Odbor cudzineckej polície ÚHCP v spolupráci s IOM zorganizoval v dňoch 11. a 12. júna 2015 tematické stretnutie EMN na tému: *„Aplikácia nových ustanovení národnej legislatívy v oblasti legálnej a nelegálnej migrácie štátnych príslušníkov tretích krajín do SR“* s účasťou pracovníka ÚPSVaR, na ktorom sa uskutočnila výmena informácií a diskusia o aktuálnych otázkach z aplikačnej praxe pri implementovaní legislatívy súvisiacej s pracovnou migráciou, vízovým režimom, spolupráce s MZVaEZ SR na úseku pracovnej agendy ZÚ SR. Jednou z tém stretnutia boli praktické problémy súvisiace so zamestnávaním štátnych príslušníkov tretích krajín na území SR a s tým súvisiace vydávanie jednotlivých povolení na pobyt a zamestnanie.

Permanentná a obojstranná spolupráca pri vydávaní jednotlivých povolení na pobyt a zamestnanie pre štátnych príslušníkov tretích krajín v súčasnosti prebieha medzi policajnými útvarmi služby ÚHCP (oddelenia cudzineckej polície PZ) a príslušnými úradmi práce sociálnych vecí a rodiny, ktoré na žiadosť policajného útvaru vydávajú k jednotlivým žiadostiam o udelenie prechodného pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny na účel zamestnania potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta.

Prehľad vybraných štatistických ukazovateľov v oblasti poskytovania medzinárodnej ochrany v období od 1. januára 2009 do 11. decembra 2015. Do SR bolo 10. decembra 2015 presídlených 149 asýrskych kresťanov zo severného Iraku z utečeneckého tábora Mar Elia v Erbile.* Zo 149 osôb je 58 detí vo veku 0 -18 rokov.

Rok	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	do 11.12. **2015**	Spolu
Počet žiadostí o udelenie azylu	822	538	491	732	441	331	171+149*	3675
Udelenie azylu	14	15	12	32	15	14	8	110
Poskytnutie doplnkovej ochrany	98	57	91	104	34	99	41	524
Udelenie štátneho občianstva azylantom	1	3	7	0	7	12	2	32

PLNENIE:
MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V rámci riešenia problematiky integrácie azylantov bol v roku 2015 pripravený *program start – up víz* pre potenciálnych podnikateľov v postavení žiadateľa o azyl.

2. Opatrenie
Umožniť študentom z tretích krajín možnosť pracovať aj počas štúdia v tých odboroch, kde chýbajú kvalifikovaní pracovníci (v zmysle analýzy potrieb trhu práce).
Indikátor: zmena vymedzenia.
Zodpovedný subjekt: MPSVR SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Zákon č. 495/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony s účinnosťou od 1. januára 2014 sa zvýšil počet hodín, ktoré môže študent vysokej školy s udeleným prechodným pobytom na účel štúdia odpracovať bez povolenia na zamestnanie, a to z 10 na 20 hodín týždenne, nakoľko títo sa oboznámili a osvojili si kultúrne

aj jazykové znalosti a sú ľahšie integrovateľní do spoločnosti. Plnenie opatrenia bolo zabezpečené vytvorením uvedeného legislatívneho rámca.

ÚPSVaR realizuje národný projekt „Prognózy vývoja na trhu práce v SR“, v rámci ktorého sa predpokladá vytvorenie komplexného systému prognózovania potrieb trhu práce.

Vypracovanie zoznamu nedostatkových pracovných pozícii – napr. pracovných pozícií, ktoré sú dlhodobo neobsaditeľné domácou pracovnou silou s potrebou vysokoškolského vzdelania. V prípade týchto pracovných pozícií by sa nerobil prieskum obsaditeľnosti pracovného miesta uchádzačom o zamestnanie, ale preukazovalo by sa len potrebné vzdelanie/kvalifikácia.

PLNENIE:
ÚSTREDIE PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V priebehu roku 2015 bol v oblasti zamestnania evidovaný nasledovný prítok štátnych príslušníkov tretích krajín v kategóriách, kde sa nevyžaduje povolenie na zamestnanie ani potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta:

- v zmysle § 23a ods.1 písm. e) zákona o službách zamestnanosti štátny príslušník tretej krajiny s prechodným pobytom na účel štúdia – celkovo 50

Azerbajdžan	2
Rusko	2
Srbsko	2
Ukrajina	40
Macedónsko	1
Sudán	2
Uzbekistan	1

B) SOCIÁLNA OCHRANA

Postavenie cudzinca je významným faktorom podmieňujúcim vysokú mieru rizika chudoby a sociálneho vylúčenia. V rámci integračnej politiky je vo vzťahu k cudzincom jedným zo základných nosných pilierov sociálnej ochrany dodržiavanie ľudských práv a princípu rovnakého zaobchádzania. V oblasti sociálnej ochrany je cieľom integračnej politiky SR zabezpečenie sústavnej garancie rovnakého postavenia cudzincov ako občanov SR a prijímanie opatrení v záujme zlepšenia kvality života cudzincov na území SR a prístupu k nim.

Integračná politika ďalej zdôrazňuje zameranie sa na problematiku nelegálneho zamestnávania, ako aj nútenej práce, a na posilnenie legislatívneho a inštitucionálneho rámca pre prípady pracovného vykorisťovania migrantov, ktoré nemusia nevyhnutne napĺňať definíciu trestného činu obchodovania s ľuďmi.

V SR podobne ako aj v iných krajinách EÚ je možné predpokladať riziká integračnej politiky SR cudzincov v oblasti ich účasti na nelegálnej práci, nelegálnom zamestnávaní a v oblasti zneužívania týchto osôb, predovšetkým v podmienkach neexistujúcich adekvátnych pracovno-právnych predpisov, nezabezpečovaním pracovných podmienok a požiadaviek bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Vlády členských krajín EÚ, majú v rámci migračnej politiky EÚ umožniť prisťahovalcom, aby viedli nezávislý život, pokiaľ sa jedná o bývanie, zamestnanie, vzdelávanie, sociálne siete, zdravotnú starostlivosť a účasť na živote spoločnosti.

Z uvedených oblastí orgány inšpekcie práce participujú na pracovnoprávnych aspektoch integrácie cudzincov v rámci kompetencií definovaných v zákone č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii práce“), najmä výkonu dozoru nad dodržiavaním predpisov uvedených v ustanovení § 2 ods. 1 písm. a) citovaného zákona, t. j. pracovnoprávnych predpisov, ktoré upravujú pracovnoprávne vzťahy, najmä ich vznik, zmenu a skončenie, mzdové podmienky a pracovné podmienky zamestnancov (vrátane cudzincov), ako aj dozor nad dodržiavaním právnych predpisov, ktoré upravujú zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania. Orgány inšpekcie práce zároveň poskytujú bezplatné poradenstvo zamestnancom a zamestnávateľom z kontrolovaných oblastí.

Cudzinci, ktorí na základe platného povolenia na pobyt a povolenia na prácu vykonávajú prácu v pracovnoprávnom vzťahu na území SR, sú v kontexte zákona o inšpekcii práce považovaní za zamestnancov rovnako ako zamestnanci so slovenskou štátnou príslušnosťou, čo vyplýva zo Smernice Rady č. 2003/109/ES zo dňa 25. novembra 2003 o právnom postavení príslušníkov tretích krajín. Smernica ustanovuje, že osoby s platným dlhodobým pobytom majú nárok na rovnaké zaobchádzanie ako štátni príslušníci danej krajiny vo vzťahu k prístupu k zamestnaniu a samostatnej zárobkovej činnosti, k podmienkam zamestnávania a pracovným podmienkam.

V legislatíve SR uvedenú zásadu garantuje zákon č. 365/2004 Z. z. antidiskriminačný zákon, ktorý pripúšťa rozdielne zaobchádzanie s cudzincami, len pokiaľ to vyplýva z osobitných predpisov (napr. pri stanovení podmienok ich vstupu a zdržiavania sa na území SR). Na citovaný zákon nadväzuje zákon č. 311/2001 Z. z. zákonník práce, ktorý v ustanovení § 13 upravuje zákaz diskriminácie zamestnancov (vrátane cudzincov) zo strany zamestnávateľa, ako aj formy uplatnenia práva zamestnanca na ochranu pred diskrimináciou.

Inšpektoráty práce sa v závislosti od ich zákonných kompetencií pri svojej inšpekčnej činnosti orientujú prevažne na skupiny, ktorí sú tzv. pracovnými migrantmi. Charakteristické znaky rôznych skupín zamestnávaných cudzincov sú podmienené ich geografickým pôvodom, charakterom odvetvia, v ktorom vykonávajú prácu a celkovým kontextom ich migračnej situácie.

Zamestnanci z neeurópskych investorských krajín, napr. Južná Kórea, ktoré na územie SR prišli v rámci rozsiahlej ekonomickej investície, vykonávajú prevažne kvalifikované profesie

s dobrou úrovňou finančného odmeňovania. Naproti tomu cudzinci pochádzajúci z iných štátov, napríklad štátov bývalého Sovietskeho zväzu, najmä Ukrajiny a Ruska, občania balkánskych krajín, ktoré nie sú v EÚ, či občania ázijských krajín, prichádzajú väčšinou individuálne na základe existujúcich rozdielov v úrovni priemernej mzdy medzi SR a uvedenými štátmi a zvyčajne sa zamestnávajú v rôznych nízkokvalifikovaných, prípadne nekvalifikovaných profesiách, alebo podnikajú a zamestnávajú iných cudzincov.

Súčasná utečenecká kríza, v rámci ktorej do EÚ prichádzajú občania Sýrie, Iraku, Líbye, Afganistanu a rôznych ďalších krajín z dôvodu prebiehajúceho vojenského konfliktu alebo v nádeji na lepšie životné podmienky, bude mať všestranný a ďalekosiahly dopad na EÚ vrátane vplyvu na hospodárstvo a pracovný trh jednotlivých členských krajín. Z uvedeného dôvodu je možné očakávať aj v SR v najbližšom období narastajúci počet týchto cudzincov, čo si vyžiada zvýšené požiadavky na ich integráciu a uplatnenie v rôznych sférach spoločnosti, vrátane pracovnoprávnych vzťahov.

Orgány inšpekcie práce realizovali v roku 2015 viaceré aktivity v rámci danej oblasti:

A) V rámci plnenia integračnej politiky SR bola na základe Plánu činnosti Národného inšpektorátu práce (NIP) v roku 2015, podobne ako v roku 2014, do plánov činnosti krajských inšpektorátov práce zahrnutá celoslovenská úloha č. 15 113 – previerky zamerané na kontrolu dodržiavania pracovných podmienok zamestnávaných cudzincov. Inšpektoráty práce mali v rámci tejto úlohy vykonať kontrolu inšpekcie práce najmenej v 20 subjektoch. Previerky boli zamerané na dodržiavanie povinnosti zamestnávateľa vyplývajúcich zo Zákonníka práce - dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania a zákazu diskriminácie zamestnancov, dodržiavanie ustanovení o pracovnom čase, o evidencii pracovného času, poskytovaní mzdy a mzdových zvýhodnení, poskytovaní dovolenky ako aj kontrolu dodržiavania zákazu nelegálneho zamestnávania. Inšpektoráty práce mohli uskutočňovať výber subjektov podľa vlastného uváženia v odvetviach, v ktorých je predpoklad porušovania predmetných ustanovení Zákonníka práce vo vzťahu k cudzincom, prípadne uplatniť poznatky a informácie získané z podnetov a z iných výkonov inšpekcie práce. Zároveň bolo možné do úlohy zahrnúť aj subjekty, v ktorých už bola vykonaná inšpekcia práce. V rámci tejto úlohy inšpektoráty práce vykonali celkovo 177 previerok v subjektoch zamestnávajúcich občanov tretích krajín – cudzincov. Prevažujúci počet kontrolovaných subjektov mal právnu formu spoločnosti s ručením obmedzeným celkovo (138 subjektov) a podnikateľov – fyzických osôb nezapísaných v Obchodnom registri (18 subjektov). Najväčší počet kontrol bolo vykonaný v subjektoch z odvetvia veľkoobchodu a maloobchodu (50 kontrol) a priemyselnej výroby (32 kontrol). Celkovo bolo pri týchto previerkach skontrolovaných 537 osôb (cudzincov aj občanov SR). Najviac nedostatkov bolo zistených v oblasti miezd (61 porušení) a v oblasti vzniku pracovného pomeru (38 nedostatkov). Inšpektoráty práce za zistené porušenia zákona navrhli celkovo 44 postihov v celkovej sume 72 750 Eur.

B) Inšpektoráty práce sa okrem vyššie uvedenej celoročnej úlohy priamo zameranej na problematiku cudzincov zúčastňovali aj na spoločných kontrolných akciách v súčinnosti s inými orgánmi štátnej správy – so Sociálnou poisťovňou, úradmi práce, sociálnych vecí a

rodiny, s príslušnými zložkami ÚHCP a v rámci výkonov spolupracovali aj s Národnou jednotkou boja proti nelegálnej migrácii.

C) V rámci šetrenia podnetov právnických a fyzických osôb neboli inšpektorátmi práce zaevidované žiadne podnety podané cudzincami v súvislosti so zamestnávaním a ani v súvislosti s diskrimináciou v pracovnoprávnych vzťahoch.

Inšpektoráty práce zistili pri výkonoch inšpekcie práce (úloha č. 15 113 + ostatné výkony nad rámec tejto úlohy) za rok 2015 nasledujúce údaje týkajúce sa oblasti zamestnávania cudzincov na pracovnom trhu:

Inšpektorát práce	Podnety v oblasti diskriminácie	Zistenia nelegálneho zamestnávania cudzincov	Podnety cudzincov na zamestnávateľa	
			spolu	opodstatnené
Bratislava	0	13	0	0
Trnava	0	4	0	0
Nitra	0	6	0	0
Trenčín	0	0	0	0
Žilina	0	1	0	0
Banská Bystrica	0	0	0	0
Prešov	0	0	0	0
Košice	0	3	0	0
Spolu	**0**	**27***	**0**	**0**

* Čína – 6, Thajsko – 2, Južná Kórea - 3, Severná Kórea – 1, Pakistan – 1, Ukrajina - 2, Vietnam- 3, Bielorusko – 1, Turecko – 1, Rusko – 1, Mexiko – 1, Srbsko – 3, Oblasti inde nešpecifikované - 2

Čo sa týka porušení zistených inšpektorátmi práce v rámci výkonov inšpekcie práce, neboli zistené neodôvodnené rozdiely pri výskyte nedostatkov pri zamestnávaní cudzincov oproti nedostatkom zisteným u občanov SR. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že väčšina kontrolovaných cudzincov boli zamestnaní v podnikateľských subjektoch pochádzajúcich z rovnakých štátov ako títo cudzinci alebo v zahraničných podnikateľských subjektoch.

Z pohľadu orgánov inšpekcie práce možno na základe uvedených údajov súčasný stav aj s ohľadom na obdobie predchádzajúcich rokov v oblasti integrácie cudzincov v SR hodnotiť ako stabilizovaný. V porovnaní s predchádzajúcim rokom 2014 neboli zaznamenané výraznejšie zmeny vo vývoji situácie v danej oblasti. Od vstupu SR do EÚ patrí naša krajina z pohľadu migrácie cudzincov do skupiny tranzitných krajín, napriek tomu, že problematika integrácie je už niekoľko rokov riešená na strategickej úrovni. Zamestnávaniu štátnych príslušníkov tretích krajín je v rámci integračnej politiky SR venovaná naďalej dostatočná

pozornosť. Napokon, pokiaľ ide o zložitú situáciu, ktorá nastala vplyvom masového prílivu migrantov do členských štátov EÚ v priebehu roka 2015, je možné predpokladať, že táto situácia nebude mať okamžitý vplyv na migračnú situáciu a pracovný trh v našej krajine vzhľadom na to, že SR nie je cieľovou krajinou migrantov. Je však veľmi pravdepodobné, že v dlhšom časovom horizonte to ovplyvní situáciu v oblasti imigračnej a integračnej politiky SR ako aj zamestnanecké prostredie v SR.

3. Opatrenie
Zaviesť evidenciu a štatistické sledovanie údajov o poskytovaných sociálnych službách v zariadeniach sociálnych služieb poskytovaných cudzincom.
Indikátor: zavedenie evidencie.
Zodpovedný subjekt: MPSVR SR, ÚPSVaR,

PLNENIE:
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Od roku 2015 sa v ročnom štatistickom zisťovaní ŠÚ SR vo výkaze o zariadeniach sociálnych služieb a zariadeniach na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately (SOC 1-01) sleduje počet cudzincov (R.38 – Cudzinci – uvedie sa počet obyvateľov, ktorí nie sú občanmi SR, ale považujú sa za cudzincov v zmysle zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov.) Účelom zisťovania je získanie prehľadu o poskytovaní sociálnych služieb tejto skupine v jednotlivých časových úsekoch a o medziročnom vývoji poskytovaných sociálnych služieb.

4. Opatrenie
Sústavne zlepšovať podmienky poskytovania sociálnych služieb cudzincov v zariadeniach sociálnych služieb.
Indikátor: zavedenie evidencie.
Zodpovedný subjekt: MPSVR SR, v spolupráci so samosprávnymi krajmi.

PLNENIE:
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Sústavné zlepšovanie podmienok poskytovania sociálnych služieb je súčasťou vládnej politiky. Medzi povinnosti poskytovateľa pri poskytovaní sociálnej služby patrí aj zohľadňovanie individuálnych potrieb prijímateľa sociálnej služby a poskytovanie sociálnej služby na odbornej úrovni (§7 písm. a) a c) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách). Uvedené sa v plnej miere vzťahuje aj na cudzincov, vzhľadom na to, že sú v zmysle zákona o sociálnych službách účastníkmi.

6. Opatrenie
Podporiť opatrenia v rámci operačných programov, ktoré by umožnili financovať projekty a programy zamerané na integráciu cudzincov.

Indikátor: prijaté zmeny.
Zodpovedný subjekt: ministerstvá (okrem MK SR).

PLNENIE:
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V Akčnom pláne Integračnej politiky SR v podmienkach MPSVR SR na roky 2014 - 2016 je pod č. 2.6.6 uvedené Opatrenie č. 6 – Podporiť opatrenia v rámci operačných programov, ktoré by umožnili financovať projekty a programy zamerané na integráciu cudzincov. K uvedenému opatreniu bol v rámci operačného programu Ľudské zdroje (OP ĽZ), prioritná os 4, investičná priorita 4.1, na zasadnutí Komisie pri Monitorovacom výbore pre OP ĽZ pre prioritné osi 2, 3 a 4 dňa 20.apríla 2015 schválený zámer národného projektu *„Podpora integrácie cudzincov v zariadeniach SPODaSK“* s indikatívnou výškou finančných prostriedkov 800 000,00 €. V rámci operačného programu Ľudské zdroje, prioritná os 4, jednou z cieľových skupín sú aj žiadatelia o azyl, azylanti a fyzické osoby s doplnkovou ochranou. Pre túto cieľovú skupinu sú v štádiu prípravy dva zámery národných projektov, ktoré pripravuje MÚ MV SR a Úrad splnomocnenca vlády SR pre občiansku spoločnosť.

PLNENIE:
MINISTERSTVO ŠKOLSTVA VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MŠVVaŠ SR z pohľadu vecnej príslušnosti podporuje financovanie projektov a programov zameraných na integráciu cudzincov nepriamo a okrajovo v rámci OP ĽZ na programové obdobie 2014-2020, avšak len v oblasti vzdelávania. Rezort školstva je v rámci OP ĽZ gestorom prioritnej osi Vzdelávanie. Aktivity v oblasti zamestnanosti a sociálnej ochrany spadajú v rámci operačného programu do kompetencie MPSVR SR.

Aktivity v rámci OP ĽZ je možné podporovať iba v obmedzenom rozsahu. Keďže OP ĽZ nie je programovým dokumentom prioritne a výlučne zameraným na realizáciu integračnej politiky SR, je možné hovoriť iba o príspevku k realizácii tejto politiky. Prioritná os Vzdelávanie OP ĽZ pokrýva široké spektrum problematík, z ktorých nie všetky je možné prepojiť s otázkami integrácie cudzincov, resp. sa netýkajú výlučne cudzincov. Príspevok prioritnej osi Vzdelávanie k plneniu integračnej politiky SR je okrajový a nepriamy nakoľko intervencie v rámci prioritnej osi Vzdelávanie sú zamerané na žiakov a študentov všetkých stupňov škôl vrátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, pedagogických a odborných zamestnancov a osoby zúčastnené na CŽV, a to bez ohľadu na ich status. Implementácia OP ĽZ začala v roku 2015 a to prípravou riadiacej dokumentácie pre vyhlásenie prvých výziev pre dopytovo orientované projekty, ktoré sú uvedené v Indikatívnom harmonograme výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok za obdobie 03/2015 až 02/2016 na webovom sídle MŠVVaŠ SR (http://www.minedu.sk/data/att/9049.pdf) a Indikatívnom harmonograme výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok za obdobie 03/2016 až 02/2017 na webovom sídle MŠVVaŠ SR (http://www.minedu.sk/data/att/9279.pdf).

Priamo – riadiace organizácie MŠVVaŠ SR budú implementovať národné projekty schválené Komisiou pri Monitorovacom výbore pre OP ĽZ pre prioritnú os 1 Vzdelávanie. K dnešnému dňu bolo schválených celkovo 7 zámerov národných projektov, ktoré sa budú venovať podpore žiakov a pedagogických a odborných zamestnancov.

Prehľad návrhov aktivít, ktoré sa dotýkajú vzdelávania cudzincov, v rámci jednotlivých špecifických cieľov prioritnej osi Vzdelávanie:

A. Špecifický cieľ 1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov.
Príklady aktivít vhodných pre integráciu cudzincov v oblasti vzdelávania:

- aktivity prispievajúce k vyrovnávaniu znevýhodnenia žiakov a zabezpečeniu rovnosti príležitostí vo výchovno-vzdelávacom procese;
- zabezpečenie učebných pomôcok, textov a metodických materiálov pre potreby kvalitného inkluzívneho vzdelávania;
- tvorba, inovácia, realizácia vzdelávacích programov zameraných na podporu inkluzívneho vzdelávania, napr. realizácia celodenného výchovného systému, pôsobenie pedagogických asistentov a odborných zamestnancov;
- aktivity rozvíjajúce spoluprácu s rodičmi a komunitou;
- aktivity podporujúce interkultúrne prostredie s cieľom predchádzania segregácie na školách a v triedach (napr. prostredníctvom vytvárania a realizácie lokálnych akčných plánov pre inkluzívne vzdelávanie);
- podpora inovatívnych a alternatívnych foriem vzdelávania a vyučovacích metód;
- podpora rozvoja a overovanie kľúčových kompetencií a gramotnosti detí/žiakov;
- aktivity zamerané na zlepšenie školskej úspešnosti žiakov vrátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

B. Špecifický cieľ 1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce.
Príklady aktivít vhodných pre integráciu cudzincov v oblasti vzdelávania:

- tvorba, inovácia, realizácia vzdelávacích programov zameraných na zvýšenie kompetencií potrebných pre prispôsobenie vzdelávania požiadavkám trhu práce (napr. jazykové, IKT zručnosti a finančná gramotnosť vrátane podnikateľských vedomostí a ekonomického myslenia);
- podpora rozvoja a overovania kľúčových kompetencií a gramotností žiakov v oblasti odborného vzdelávania a prípravy;
- tvorba, realizácia a kontrola štandardov kvality ďalšieho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov s ohľadom aj na zabezpečenie inkluzívneho vzdelávania;
- tvorba, resp. inovácia a realizácia programov kontinuálneho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov s dôrazom na inkluzívny aspekt a potreby trhu práce.

C. Špecifický cieľ 1.3.1 Zvýšiť kvalitu VŠ vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výskumu a vývoja s cieľom dosiahnuť prepojenie VŠ vzdelávania s potrebami trhu práce.
Príklady aktivít vhodných pre integráciu cudzincov v oblasti vzdelávania:

- tvorba, realizácia programov vzdelávania budúcich pedagogických a odborných zamestnancov s dôrazom na zabezpečenie inkluzívneho vzdelávania;

D. Špecifický cieľ 1.4.1 Zvýšiť kvalitu a efektívnosť celoživotného vzdelávania s dôrazom na rozvoj kľúčových kompetencií, prehlbovanie a zvyšovanie kvalifikácie.

- tvorba a realizácia vzdelávacích programov na rozvoj kompetencií dospelých v súlade s požiadavkami trhu práce (zvyšovanie, získanie, doplnenie), vrátane IKT, zvyšovania finančnej gramotnosti a pod.;
- podpora inkluzívnych vzdelávacích aktivít pre osoby s osobitými vzdelávacími potrebami a iné znevýhodnené skupiny;
- podpora mladých ľudí so špecifickými problémami pri ich zamestnaní, generovanie príkladov spolupráce zamestnávateľov a poskytovateľov vzdelávania.

7. Opatrenie
V rámci príprav legislatívnych predpisov v oblasti štátnej sociálnej podpory a pomoci v hmotnej núdzi zohľadňovať potreby cudzincov a ich rodinných príslušníkov tak, aby postavenie cudzincov legálne žijúcich na území Slovenska bolo rovnaké ako postavenie občanov SR.
Indikátor: prípade zmeny legislatívy garancia postavenia cudzincov.
Zodpovedný subjekt: MPSVR SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Právne predpisy v oblasti štátnej podpory rešpektujú princíp rovnakého zaobchádzania vo vzťahu k cudzincom a garantujú rovnaké postavenie legálne žijúcich cudzincov na území SR ako je postavenie občanov SR. Štátna podpora zahŕňa jednorazové a opakované dávky, prostredníctvom ktorých štát priamo finančne prispieva oprávneným osobám pri vzniku a trvaní niektorých životných a sociálnych situácií (napr. narodenie dieťaťa, zabezpečenie výživy a výchovy nezaopatreného dieťaťa, zanedbané výživné zo strany rodiča, náhradná starostlivosť o dieťa, smrť rodinného príslušníka). Ide o dávky financované zo štátneho rozpočtu, pričom nárok na ne nie je podmienený platením príspevkov, či príjmovými pomermi oprávnených osôb. Poskytovanie týchto dávok je v rámci vnútroštátnej legislatívy upravené v osobitných predpisoch.

Cudzinci si môžu podľa platnej vnútroštátnej legislatívy uplatniť nárok na dávky, ak sa na území SR zdržiavajú legálne a splnia podmienku prechodného alebo trvalého pobytu v závislosti od žiadanej dávky. Po splnení nárokových podmienok ustanovených zákonom sa uvedeným cudzincom poskytuje príslušná dávka v rovnakej sume, rovnako dlho a za rovnakých zákonom ustanovených podmienok ako občanom SR.

Prídavok na dieťa, príplatok k prídavku na dieťa, rodičovský príspevok a príspevok na pohreb ako štátne sociálne dávky sa pri splnení podmienok nároku poskytujú všetkým občanom vrátane cudzincov z tretích krajín, ktorí majú na území SR trvalý pobyt alebo prechodný pobyt. Ďalšie štátne sociálne dávky a sociálne dávky, a to príspevok pri narodení dieťaťa, príspevok rodičom, ktorým sa súčasne narodili tri a viac detí alebo opakovane v priebehu dvoch rokov sa súčasne narodili dve alebo viac detí a príspevky na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa a náhradné výživné sa poskytujú len občanom vrátane cudzincov z tretích krajín, ktorí majú trvalý pobyt na území SR. Sociálna dávka - príspevok na starostlivosť o dieťa sa poskytuje občanom SR a cudzincom, ak majú na území SR trvalý alebo prechodný pobyt.

Cudzím štátnym príslušníkom žijúcim na území SR a pochádzajúcim z členského štátu EÚ alebo zo štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore vrátane Švajčiarskej konfederácie, sa poskytuje štátna sociálna podpora (rodinné dávky) v súlade s Nariadením (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia a v súlade s vykonávacím Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ktorým sa ustanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia. Zároveň sa uplatňuje aj Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1231/2010, ktorým sa rozširuje nariadenie (ES) č. 883/2004 a nariadenie (ES) č. 987/2009 na štátnych príslušníkov tretích krajín, na ktorých sa tieto nariadenia doteraz nevzťahovali výhradne z dôvodu ich štátnej príslušnosti. V rámci krajín EÚ, EHP a Švajčiarskej konfederácie si môže občan jedného členského štátu, ktorý je zamestnaný na území iného členského štátu uplatniť sociálne výhody aj podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 492/2011 o slobode pohybu pracovníkov v rámci Únie, a to na seba, aj na svojich rodinných príslušníkov.

Rovnaké postavenie a práva ako občania SR s trvalým pobytom na území SR majú cudzinci aj pri zabezpečení základných životných podmienok prostredníctvom pomoci v hmotnej núdzi, ak sa zdržiavajú na území SR v súlade s osobitným predpisom (zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je SR viazaná.

Platným právnym predpisom upravujúcim poskytovanie pomoci v hmotnej núdzi je zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť od 1. januára 2014. Na riešenie alebo zmiernenie hmotnej núdze sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi (dávka v hmotnej núdzi, ochranný príspevok, aktivačný príspevok, príspevok na nezaopatrené dieťa, príspevok na bývanie).

8. Opatrenie
Podporovať prístup jednotlivcov a rodín cudzincov k dávkam štátnej sociálnej podpory a k dávke a príspevkom pomoci v hmotnej núdzi s osobitným zreteľom na zraniteľné kategórie cudzincov.
Indikátor: počet poskytnutých dávok štátnej sociálnej podpory a počet poskytnutej pomoci v hmotnej núdzi.

Zodpovedný subjekt: MPSVR SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V súlade s platnou legislatívou majú nárok na jednotlivé dávky štátnej sociálnej podpory a na pomoc v hmotnej núdzi aj cudzinci žijúci na území SR za rovnakých podmienok a v rovnakom rozsahu ako občania SR. V roku 2015 bol priemerný mesačný počet cudzincov poberateľov rodičovského príspevku cca 1490, prídavku na dieťa cca 3148 a pomoci v hmotnej núdzi cca 323 cudzincov.

9. Opatrenie
Prijímať opatrenia na zlepšenie života cudzincov na Slovensku s cieľom zmierňovania a odstraňovania chudoby a predchádzania sociálnemu vylúčeniu; naďalej zaraďovať cudzincov medzi skupiny potenciálne ohrozené vylúčením a chudobou.
Indikátor: počet prijatých opatrení.
Zodpovedný subjekt: MPSVR SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V záujme posilnenia nástrojov na zmierňovanie chudoby a prechádzania sociálnemu vylúčeniu bol v programovom období 2014 – 2020 v rámci EÚ zriadený Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (FEAD). V rámci predmetného fondu budú môcť jednotlivé členské štáty na základe Európskou komisiou schválených operačných programov pre daný fond poskytovať potravinovú a základnú materiálnu pomoc osobám, ktoré trpia chudobou alebo sociálnym vylúčením. Podľa operačného programu potravinovej a základnej materiálnej pomoci SR, ktorý bol dňa 11. decembra 2014 schválený EK sú za najodkázanejšie osoby považované vybrané skupiny osôb, ktoré sú príjemcami pomoci v hmotnej núdzi, ako aj osoby, ktoré sú bez prístrešia. V zmysle uvedeného sa poskytovanie potravinovej a základnej materiálnej pomoci vzťahuje aj na cudzincov.

11. Opatrenie
Podporiť a zjednodušiť integráciu na trh práce držiteľov prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny, ktorí sú rodinnými príslušníkmi cudzincov vykonávajúcich pracovnú, podnikateľskú, výskumnú a vedeckú činnosť.
Indikátor: zmena legislatívy. Zodpovedný subjekt: MPSVR SR, ÚPSVaR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ÚSTREDIE PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY

Zákonom č. 495/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony s účinnosťou od 1. januára 2014 boli zapracované legislatívne

zmeny v zákone o službách zamestnanosti v oblasti zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín na území SR. Medzi iným sa zjednodušil prístup na pracovný trh pre rodinných príslušníkov štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým bol udelený prechodný pobyt na účel výskumu a vývoja alebo bola udelená modrá karta, a to zaradením týchto občanov do skupiny, kde sa nevyžaduje povolenie na zamestnanie ani potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta. Štátni príslušníci tretích krajín, ktorí majú udelený prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny potrebujú v prípade zamestnania počas prvých 12 mesiacov od udelenia tohto pobytu povolenie na zamestnanie. Po uplynutí uvedeného obdobia sa povolenie na zamestnanie u tejto kategórie cudzincov už nevyžaduje.

12. Opatrenie

Pri preukazovaní štatútu obete na účely autonómneho povolenia na pobyt prihliadať na komplexnosť problému domáceho násilia, limity dostupných intervencií (zo strany polície a ďalších autorít a pomáhajúcich organizácií) a vyžadovať takú mieru dôkazov, ktorá je zlučiteľná so situáciou obete.
Indikátor: zmena legislatívy.
Zodpovedný subjekt: MPSVR SR, ÚPSVaR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MPSVR SR zohľadňovalo vo svojej činnosti zámery a ciele *integračnej politiky SR na roky 2014-2016*, prioritné oblasti a opatrenia rozpracované do iniciatívnych opatrení v rámci *Akčného plánu Integračnej politiky SR v podmienkach MPSVR SR* s dôrazom na rešpektovanie ľudských práv cudzincov a podporu ich integrácie do spoločnosti za predpokladu dodržiavania zákonov SR, právnych predpisov EÚ a medzinárodných právnych noriem. Zvýšenú pozornosť odbor venoval zraniteľným skupinám cudzincov, osobám, na ktorých je páchané násilie. Cudzinci predstavujú osobitne zraniteľnú skupinu ohrozovanú rodovo podmieneným a domácim násilím, preto je potrebné intenzívne koordinovať verejné politiky, aby dôsledne uplatňovali rodové hľadisko, navrhovali špecifické podporné programy a prihliadali na špecifické faktory rizika vzťahujúce sa na ženy migrantky v rámci opatrení zameraných na elimináciu násilia páchaného na ženách, ako aj vytvárali podmienky na poskytovanie špecifických služieb pre zraniteľné skupiny a posilnenie spolupráce s existujúcimi poradenskými a podpornými službami pre migrantov.

Uvedené bolo obsahom pripravovaného *návrhu zákona o prevencii rodovo podmieneného násilia a domáceho násilia a ochrane pred rodovo podmieneným násilím a domácim násilím a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o násilí na ženách),* ktorý bol MPSVR SR, v roku 2015 predložený na verejnú diskusiu.

SR je jednou z prvých signatárskych krajín *Dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách a domácemu násiliu a o boji proti nemu*, ktorý je považovaný za významný nástroj skvalitnenia legislatívy, prevencie a intervencie v oblasti násilia v domácnosti a násilia na ženách a pripravuje jeho ratifikáciu, ku ktorej sa zaviazala vláda SR *v Národnom akčnom*

pláne na prevenciu a elimináciu násilia na ženách na roky 2014-2019 (ďalej len „NAP 2014-2019“).

Celoštátna stratégia rodovej rovnosti a Akčný plán rodovej rovnosti na roky 2014-2019 akcentuje dôraz na zvyšovanie povedomia o situácii a živote ohrozených skupín a teda aj cudzincov v SR a o spôsoboch ochrany voči diskriminácií.

Celoštátna stratégia rodovej rovnosti intervenuje prostredníctvom šiestich operačných cieľov v nasledovných oblastiach, ktorými sú: Ekonomická nezávislosť: Posilňovanie ekonomickej nezávislosti žien odstraňovaním rodových rozdielov na trhu práce; Rozhodovanie: Zníženie rodových rozdielov v participácii žien a mužov v rozhodovacích pozíciách; Vzdelávanie: Zlepšenie uplatňovania rodovej rovnosti vo vzdelávaní, vede a výskume; Dôstojnosť: Posilnenie autonómie a telesnej integrity žien eliminovaním degradujúcich a násilných prejavov voči ženám; Inštitucionálny mechanizmus: Zabezpečenie prierezového a participatívneho inštitucionálneho mechanizmu na presadzovanie rodovej rovnosti; Medzinárodné vzťahy: Uplatňovanie rodového hľadiska v medzinárodnej spolupráci.

Akčný plán formuluje úlohy s ohľadom na operačné ciele stratégie a pomenováva konkrétne kroky a aktérov zodpovedných za ich plnenie, čo je relevantné aj k otázkam integračnej politiky. Napr. cieľ č. 1 Posilňovanie ekonomickej nezávislosti žien odstraňovaním rodových rozdielov na trhu práce definuje úlohu č. 7 Podporovať právne uvedomenie a uplatňovanie pracovného práva, najmä Zákonníka práce a ADZ v praxi, najmä vo vzťahu k postaveniu žien na pracoviskách. Monitorovať problematiku obťažovania na pracoviskách a odstraňovať prejavy diskriminácie a sexizmu v pracovno-právnych vzťahoch, ďalej úloha č. 13 Osobitnú pozornosť pri zavádzaní aktívnych opatrení na trhu práce a sociálnej politiky venovať znevýhodneným skupinám žien, ako aj úloha č. 15 Pri prijímaní opatrení pracovnej a sociálnej politiky využívať dočasné vyrovnávacie opatrenia v zmysle ADZ.

Dôležité vo vzťahu k integračnej politike SR sú úlohy zamerané na odstraňovanie stereotypov ako napr. úloha č. 28 Zabezpečiť systémové vzdelávanie v oblasti ľudských práv žien a rodovej rovnosti pri príprave učiteľov a učiteliek s cieľom eliminovať negatívne rodové stereotypy vo vzdelávaní.

Nemenej dôležitý je cieľ č. 4 Posilnenie autonómie a telesnej integrity žien eliminovaním degradujúcich a násilných prejavov voči ženám a v ňom zadefinovaná úloha č. 38 Monitorovať médiá a reklamu z hľadiska sexizmu a degradujúcich obrazov žien a dievčat, ďalej úloha č. 41 Zabezpečiť trvalú udržateľnosť Koordinačno-metodického centra pre násilie na ženách a domáce násilie, úloha č. 42 Posilniť monitorovanie a uplatňovanie ADZ z hľadiska postihovania a prevencie sexuálneho obťažovania a úloha č. 43 Realizovať osvetové a vzdelávacie aktivity na prevenciu sexuálneho obťažovania a sexuálneho násilia.

13. Opatrenie

Cielene informovať pracujúcich migrantov a predstaviteľov migrantských organizácií (napr. formou letákov alebo posilnenia kapacít poradenských centier) o právach pracovných migrantov a zapojiť predstaviteľov migrantských organizácií do spolupráce s pomáhajúcimi

organizáciami a štátnymi inštitúciami s cieľom podporiť ochranu pracovných migrantov.
Indikátor: počet prijatých opatrení.
Zodpovedný subjekt: NIP, ministerstvá, MVO, komunity

PLNENIE:
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKYCH ZÁLEŽITOSTÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Na ZÚ SR boli v predošlom roku zaslané v limitovanom množstve viacjazyčné publikácie IOM, venované problematike o podmienkach príchodu, pobytu a integrácie cudzincov v SR, prístupné cudzincom z tretích štátov, žiadajúcim o informácie o pobyte v SR. Konzulárny odbor udržiava dlhoročné úzke pracovné kontakty s kanceláriou IOM v Bratislave a v rámci skupinovej predvýjazdovej konzulárnej prípravy sú všetci účastníci tohto vzdelávacieho modulu (zamestnanci MZVaEZ SR pripravovaní na pôsobenie na ZÚ SR v konzulárnych funkciách) oboznamovaní s problematikou činnosti IOM a možnosťami súčinnosti ZÚ SR s IOM pri riešení otázok spojených integráciou cudzincov v SR. V rámci existujúcich možností a dostupnosti príslušných informačných prameňov ZÚ SR monitorujú problematiku mobility pracovnej sily v štátoch svojej pôsobnosti a v rámci svojej spravodajskej činnosti postupujú zistené informácie ústrediu, prípadne aj ďalším inštitúciám štátnej správy.

Zároveň MZV a EZ SR informovalo, že hoci integračná politika SR nie je súčasťou konzulárnej služby, v rámci konzulárnej agendy je možné problematiku migrantov riešiť v rámci kontaktu konzulárnych zamestnancov s pracovnými migrantmi - žiadateľmi o pobyt v SR, prípadne pri podávaní príslušných žiadostí o udelenie štátneho občianstva SR. V rámci výkonu tejto agendy budú konzulárni zamestnanci pri prijímaní žiadostí naďalej poskytovať dostupné informácie o právach migrantov, ako aj súčinnosť žiadateľom o občianstvo, resp. pobyt v SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO KULTÚRY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

MK SR si dalo za cieľ vytvárať v zmysle platnej legislatívy podmienky na zamestnávanie cudzincov vo všetkých oblastiach súčasného umenia.

MK SR plnilo predmetné opatrenia za rok 2015 prostredníctvom svojich organizácií nasledovne: Slovenské národné divadlo: Balet SND: 35 osôb z toho 6 z Japonska, 5 z Ruska, 3 z USA, 2 z Bieloruska 2 z Austrálie, 4 z Rakúska, 1 z Poľska, 2 z Moldavska, 1 z Rumunska 1 z Kanady, 1 z Maďarska, 3 z Anglicka, 1 z Nemecka, 1 zo Španielska, 2 z Talianska. Opera SND: 12 osôb. Štátna opera v Banskej Bystrici: 2 osoby z toho 1 z ČR a 1 z Ukrajiny. Slovenská filharmónia: 11 – z toho 5 z Českej republiky, 1 z Maďarskej republiky, 2 z Poľskej republiky, 1 Bulharskej republiky, 1 Rumunskej republiky, 1 Srbska a Čiernej Hory. Štátny komorný orchester Žilina – 3 osoby z Českej republiky. Štátna filharmónia Košice – 2 osoby z toho 1 z Maďarska, 1 z Ukrajiny. Štátne divadlo Košice: 38 osôb z toho 1 z Bieloruska 7 z Českej republiky, 1 z Maďarska, 2 z Japonska 4 z Ruska, 1 zo Slovinska a 22 z Ukrajiny. V priebehu roka 2015 boli trvalé pracovné úväzky

aj s 8 ďalšími cudzincami z nasledujúcich krajín: z Českej republiky (1), z Maďarskej republiky (2), z Talianska (1), Japonska (1), Ukrajiny (3).

Zákony v oblasti médií, audiovízie a autorského práva a ktorých garantom je MK SR upravujú poslanie verejnoprávneho vysielateľa na ochranu ľudskej dôstojnosti a ľudskosti v oblasti vysielania a poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie v zmysle zákona č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska (RTVS) a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

RTVS ako verejnoprávny vysielateľ plní úlohu verejnej služby nielen v oblasti vysielania programov určených priamo pre konkrétnu cieľovú skupinu detí, mladistvých a dospievajúcu mládež s témami, ktoré formálne informujú o možných negatívnych sociálno-patologických javoch v spoločnosti a ich dôsledkoch pre život, ale hlavne vo všeobecnosti vysiela taký obsah, ktorý je v danom vysielacom čase vhodný pre diváka alebo poslucháča. V roku 2015 RTVS odvysielala 31 dielov z diskusného cyklu pre teenagerov *5 minút po dvanástej*, ktoré sa venovali rôznym témam v oblasti látkových a nelátkových závislostí, ale aj prevencie intolerancie, xenofóbie a všetkých druhov násilia.

PLNENIE:

MEDZINÁRODNÁ ORGANIZÁCIA PRE MIGRÁCIU

Migračné informačné centrum IOM (MIC) s pobočkami v Bratislave a v Košiciach, je v slovenských podmienkach prvým a doteraz jediným informačným centrom poskytujúcim cudzincom komplexné služby „pod jednou strechou“ v oblasti právneho poradenstva, inklúzie na trh práce a podpory komunitného života migrantov.

V roku 2015 MIC v Bratislave a v Košiciach poskytlo služby 2296 individuálnym klientom prostredníctvom 3568 konzultácii formou e-mailovej, telefonickej alebo osobnej konzultácie. Najčastejšími krajinami pôvodu klientov MIC bola Ukrajina, Ruská federácia, USA, Srbsko, India a Kórejská republika.

Webová stránka http://www.mic.iom.sk/ www.mic.iom.sk zaznamenala spolu 231 860 zobrazení prostredníctvom 91 188 návštev s celkovým podielom 63 839 jedinečných návštevníkov.

V rámci podpory vzdelávania MIC poskytlo finančnú podporu na absolvovanie rekvalifikačného kurzu 100 klientom, čím zlepšilo ich šance na slovenskom trhu práce, ktoré sú často znížené z dôvodu slabšej znalosti slovenského jazyka, neschopnosti preukázať kvalifikáciu dosiahnutú v krajine pôvodu alebo z dôvodu neuznania kvalifikácie.

S cieľom podporiť pracovnú integráciu cudzincov na Slovensku MIC poskytlo 344 klientom individuálne pracovné poradenstvo prostredníctvom 1009 konzultácií ktoré zahŕňali asistenciu s prípravou životopisu, prípravu na pohovor, komunikáciu so zamestnávateľmi, pomoc pri vyhľadávaní pracovných ponúk alebo sprostredkovanie zamestnania. V rámci terénnej práce tím pracovníkov MIC v spolupráci s kultúrnymi mediátormi poskytol informácie a poradenstvo 107 klientov.

MIC v Bratislave a Košiciach v roku 2015 uskutočnilo 8 INFO dní pre cudzincov. Poradenských dní pre cudzincov v roku 2015 využilo 138 cudzincov z 30 krajín. Model integrovaného poradenstva umožnil cudzincom v SR vybaviť si agendu a na jednom mieste získať informácie naraz od právnych konzultantov MIC, príslušníkov oddelení ÚHCP a pracovníkov úradov práce, oddelenia živnostenského podnikania, oddelenia štátneho občianstva a matrík a zdravotných poisťovní.
Na základe úspešnej realizácie pilotného programu kurzov slovenského jazyka MIC pokračovalo v poskytovaní jazykového vzdelávania aj v roku 2015. Otvorená výučba slovenského jazyka pre cudzincov prebiehala pravidelne v Bratislave a v Košiciach. Celkovo sa počas roku 2015 výučby zúčastnilo 1141 osôb. Nadväzujúcich kurzov sociálnej a kultúrnej orientácie sa v Bratislave a v Košiciach zúčastnilo 108 osôb.

V oblasti podpory komunitného života MIC pokračuje v spolupráci so sieťou kultúrnych mediátorov. V spolupráci s MIC kultúrni mediátori v roku 2015 zorganizovali 25 multikultúrnych informačných stretnutí vo forme rôznych spoločenských, kultúrnych a športových podujatí, ktorých cieľom je predstaviť svoju kultúru verejnosti, podporiť spoločenský život komunity a sprostredkovať komunite relevantné informácie. Uskutočnených informačných stretnutí sa zúčastnilo viac ako 2400 osôb.

MIC v roku 2015 pripravilo aj 4 regionálne multikultúrne a informačné podujatia o migrácii a kultúrnej diverzite – Aj my sme tu doma. Základným zameraním podujatí bola podpora komunitného života prostredníctvom interkultúrneho dialógu najmä v regiónoch SR vo vybraných 4 mestách - Prešov, Žilina, Banská Bystrica a Košice. Celkovo sa podujatí zúčastnilo viac ako 600 osôb.

Poskytovanie komplexných služieb Migračného informačného centra IOM bolo zabezpečené prostredníctvom financovania Európskeho integračného fondu EIF.

Projekt *Posilnenie interkultúrnych zručností a regionálnej spolupráce odborníkov pracujúcich s migrantmi v SR V,* nadviazal na štyri predošlé fázy (prvá - pilotná v roku 2010) projektu budovania kapacít predstaviteľov inštitúcií poskytujúcich služby cudzincom z tretích krajín.

V marci 2015 IOM Bratislava zorganizovala spolu dva dvojdňové tréningy na posilnenie interkultúrnych zručností a regionálnej spolupráce odborníkov pracujúcich s migrantmi v SR. Dokopy sa ich zúčastnilo 38 zástupcov nasledujúcich inštitúcií: oddelenia cudzineckej polície; úrady práce, sociálnych vecí a rodiny; okresné úrady; Centra právne pomoci, MPSVR SR, mestské zastupiteľstvá a úrady samosprávneho kraja.

Na úvodné tréningy nadviazali 2 workshopy v regiónoch vo viacerých lokalitách SR (Banská Bystrica, Trnava). Workshopov sa spolu zúčastnilo 20 odborníkov štátnej a verejnej správy pracujúcich s cudzincami z krajín mimo EÚ. Od roku 2010 do konca mája 2015 sa vzdelávacích projektov pre predstaviteľov inštitúcií poskytujúcich služby cudzincom spolu zúčastnilo vyše 510 odborníkov z celej SR.

Občianstvo Slovenskej republiky

1. Opatrenie
Zaviesť možnosť zrýchleného doručovania žiadosti zo zastupiteľského úradu na príslušný Úrad hraničnej a cudzineckej polície. Transformácia kuriérnej služby MZVa EZ SR.
Indikátor: zmena vymedzenia
Zodpovedný subjekt: MZVaEZ SR

PLNENIE:
MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKYCH ZÁLEŽITOSTÍ SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Pokiaľ ide o doručovanie žiadostí o pobyt, resp. štátne občianstvo migrujúcich cudzincov, zo strany MZV a EZ SR nedochádza k žiadnym neprimeraným oneskoreniam. MZV a EZ SR doručuje žiadosti bez prieťahov a k oneskoreniam dochádza na strane ďalších vecne príslušných rezortov. Okrem toho v prípade doručovania žiadostí zo ZÚ prostredníctvom kuriérnej služby by bolo nevyhnutné navýšenie finančných prostriedkov.

Z uvedených dôvodov sa zavedenie automatického zrýchleného doručovania žiadostí zo ZÚ nejaví ako účelné a hospodárne. MZV a EZ SR bude aj naďalej doručovať príslušné žiadosti diplomatickou poštou bez zbytočného odkladu, preto sa ďalšie opatrenia nenavrhujú.

Spôsob aktuálneho plnenia: Pri prijímaní žiadostí o povolenie pobytu cudzincov z tretích štátov prostredníctvom ZÚ SR sú slovenské diplomatické a konzulárne úrady povinné konať tak, aby nedošlo k oneskorovaniu pri doručovaní žiadostí miestne príslušným okresným úradom cudzineckej polície. Pokiaľ žiadosť vyhovuje požiadavkám a žiadateľ absolvuje predpísaný pohovor na ZÚ SR, zameraný na potvrdenie údajov uvádzaných v žiadosti a prílohách k nej, poverený pracovník ZÚ SR bez omeškania zasiela najbližšou služobnou poštou do podateľne ústredia, skadiaľ je zásielka zasielaná cez MV SR adresátovi. Vzhľadom na skutočnosť, že intervaly odosielania služobnej pošty do ústredia sú na niektorých ZÚ SR dlhé, v urgentných prípadoch môže ZÚ SR ústretovo zabezpečiť odoslanie zásielky prostredníctvom kuriérskych služieb, pokiaľ žiadateľ o povolenie pobytu v SR uhradí poplatok za takýto spôsob doručovania.

Maloletí bez sprievodu

1.Opatrenie
Vypracovať metodickú príručku k aplikácii princípu najlepšieho záujmu dieťaťa vo všetkých postupoch, opatreniach a rozhodnutiach prijímaných vo vzťahu k maloletým bez sprievodu.
Cieľová skupina: štátni zamestnanci rozhodujúci vo veciach maloletých bez sprievodu, ako aj iné subjekty, vrátane MVO, pracujúcich s maloletými bez sprievodu.
Indikátor: metodická príručka.
Zodpovedný subjekt: akreditované subjekty v spolupráci s Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny

PLNENIE:
ÚSTREDIE PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚPSVaR pracuje na vypracovaní metodickej príručky k aplikácii princípu najlepšieho záujmu dieťaťa vo všetkých postupoch, opatreniach a rozhodnutiach prijímaným vo vzťahu k MBS.

Na základe spolupráce s členmi Poradnej skupiny pre dostupnosť trvalých riešení MBS, ÚPSVaR –OSPODaSK participoval na vypracovaní ***„Aplikačnej príručky k uplatňovaniu princípu najlepšieho záujmu dieťaťa vo všetkých postupoch, opatreniach a rozhodnutiach prijímaných vo vzťahu k maloletým bez sprievodu."*** Predmetná príručka je určená najmä pre orgány sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, detské domovy, ako aj ďalšie subjekty, ktoré participujú na poskytovaní starostlivosti o MBS. Jednotlivé časti príručky reagujú na aktuálny právny stav a dostupné odborné skúsenosti a poznatky a predstavujú výber a ponuku základných atribútov, ktoré je potrebné pri posudzovaní najlepšieho záujmu zohľadniť. Obsahové zameranie príručky vychádza z príslušných medzinárodných dokumentov, týkajúcich sa práv a právom chránených záujmov detí, ako i manuálu *„Právne aspekty práce s odlúčenými deťmi"*, ktorý pre odbor vykonávania opatrení v zariadeniach vypracovala Liga za ľudské práva v júni 2015. V príručke boli zároveň zakomponované východiská z pracovných stretnutí k výkladu zákona č. 175/2015 z 26. júna 2015, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov, ktorého sa v mesiacoch september až december 2015 zúčastnili všetci zamestnanci OSPODaSK, úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, zástupcovia detských domovov v celkovom počte takmer 1000 účastníkov. Uvedená metodická príručka bola spracovaná v decembri 2015 a v súčasnosti je v štádiu recenzovania jej obsahového a vecného zamerania zo strany MPSVR SR a členom Výboru OSN pre práva dieťaťa - PhDr. Petrom Guráňom, PhD. Príručka nadväzuje na Internú normu ÚPSVaR - č. 105/2015 „Vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pre MBS", ktorá vymedzuje bližšie podrobnosti o postupe úradov práce, sociálnych vecí a rodiny pri vykonávaní opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pre MBS, v rámci ktorej sú rozpracované aj postupy zamerané na identifikáciu, hodnotenie a rešpektovanie najlepšieho záujmu dieťaťa.

2.Opatrenie
Identifikovať príčiny útekov/zmiznutí maloletých bez sprievodu a prijať preventívne opatrenia.
Indikátor: prijaté opatrenia.
Zodpovedný subjekt: MPSVR SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Realizácia predmetnej úlohy bola zo strany MPSVR SR navrhnutá do kontraktu s Inštitútom pre výskum práce a rodiny (IVPR), ktorý na základe priebežného monitoringu poskytovania starostlivosti MBS v spolupráci so zainteresovanými subjektmi pripraví analýzu príčin útekov MBS a navrhne opatrenia na ich predchádzanie.

IVPR začal pracovať na tejto úlohe a nastavil dizajn kvalitatívneho prieskumu ako podklad pre realizáciu rozhovorov s pracovníkmi jednotlivých profesií s cieľom zosumarizovať a vyhodnotiť zistenia z oblastí zabezpečovania psychologickej a právnej starostlivosti, multikultúrneho prístupu, praxe súdov a sociálnoprávnej ochrany (napr. stanovenie poručníka/opatrovníka), s cieľom zaistiť najlepší záujem a základné práva dieťaťa. Na zadefinovaní cieľov a metód výskumnej úlohy participovali členovia expertnej skupiny, zloženej zo zástupcov MPSVR SR, ÚPSVaR a úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, detského domova pre MBS Medzilaborce a mimovládnych organizácií. Základným cieľom je hlbšie identifikovať dôvody prečo MBS detský domov opúšťajú a zlepšiť podmienky na integráciu, ktoré by viedli k zabráneniu ďalším útekom. Samotná realizácia úlohy bude prebiehať v roku 2016.

3. Opatrenie
Zjednodušiť proces, respektíve zabezpečiť prístup k umiestňovaniu azylantov a osôb s poskytnutou doplnkovou ochranou v domovoch sociálnych služieb.
Indikátor: zmena vymedzenia.
Zodpovedný subjekt: MPSVR SR.

PLNENIE:
MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Podľa § 8 ods. 6) zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách obec a VÚC v rozsahu svojej pôsobnosti poskytne alebo zabezpečí poskytovanie sociálnej služby fyzickej osobe bezodkladne, ak je jej život alebo zdravie vážne ohrozené, ak fyzická osoba nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, alebo ak fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby skončila pobyt v zariadení podľa osobitného predpisu a nemá zabezpečené podmienky na bývanie v prirodzenom rodinnom prostredí. Za vážne ohrozenie života alebo zdravia fyzickej osoby podľa prvej vety sa

považuje najmä, ak táto fyzická osoba je ohrozená správaním inej fyzickej osoby, je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a nemá žiadnu blízku osobu alebo jej blízka osoba, na ktorej pomoc bola odkázaná, zomrie alebo táto fyzická osoba nemá zabezpečenú osobnú starostlivosť alebo jej nie je možné túto osobnú starostlivosť zabezpečiť manželom alebo manželkou, plnoletým dieťaťom alebo rodičom alebo inou fyzickou osobou, ktorú súd ustanovil za opatrovníka. Pri bezodkladnom poskytnutí alebo zabezpečení poskytovania sociálnej služby fyzická osoba uvedie meno, priezvisko, dátum narodenia a adresu pobytu a písomnú žiadosť v zmysle uvedeného zákona, ktorú predloží dodatočne. Uvedené sa v plnej miere vzťahuje aj na cudzincov, nakoľko sú účastníkmi právnych vzťahov podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách. Účastníkmi právnych vzťahov sú, ak predložia povolenie príslušného orgánu, že majú registrovaný trvalý pobyt na území SR a k nemu potvrdenie od zamestnávateľa alebo školy (to platí pre cudzinca, ktorý je občanom členského štátu EÚ alebo štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o EHP) alebo povolenie príslušného orgánu na pobyt (ak ide o ostatných cudzincov). Účastníkmi právnych vzťahov sú aj cudzinci, ktorých práva vyplývajúce zo uvedeného zákona zaručuje medzinárodná zmluva, ktorou je SR viazaná a bola uverejnená v Zbierke zákonov, ako aj cudzinci, ktorí sú azylanti, alebo na ktorých sa vzťahuje doplnková ochrana, alebo ktorým sa poskytlo dočasné útočisko na území SR.

Použité skratky

AMIF – Fond pre azyl, migráciu a integráciu
BBSK – Banskobystrický samosprávny kraj
BSK – Bratislavský samosprávny kraj
CĎV UK – Centrum ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave
CVEK - Centrum pre výskum etnicity a kultúry
ČR – Česká republika
CŽV- Celoživotné vzdelávanie
EHP – Európsky hospodársky priestor
EIF – Európsky fond pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín
EK – Európska komisia
EMN – Európska migračná sieť
EP – Európsky parlament
ERF – Európsky fond pre utečencov
EÚ – Európska únia
FEAD – Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby
FiF – Filozofická fakulta
IOM – Medzinárodná organizácia pre migráciu
IVPR – Inštitút pre výskum práce a rodiny
JOP CĎV UK – Útvar pre jazykovú a odbornú prípravu - Jazyková a odborná príprava cudzincov a krajanov, Centrum ďalšieho vzdelávania Univerzity Komenského v Bratislave
KBS – Konferencia biskupov Slovenska
KSK – Košický samosprávny kraj
MBS – Maloletí bez sprievodu
MDVRR SR – Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR
MEKOMIC – Medzirezortná expertná komisia pre oblasť pracovnej migrácie a integrácie cudzincov
MF SR – Ministerstvo financií SR
MIC – Migračné informačné centrum IOM
MK SR – Ministerstvo kultúry SR
MPC – Metodicko-pedagogické centrum
MPSVR SR – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MŠVVaŠ SR – Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR
MÚ MV SR – Migračný úrad Ministerstva vnútra SR
MÚS – Miestna územná samospráva
MV SR – Ministerstvo vnútra SR
MVO – Mimovládne organizácie
MZ SR – Ministerstvo zdravotníctva SR
MZVaEZ SR – Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR
NCPI – Národný kontaktný bod pre integráciu
NIP – Národný inšpektorát práce
NOC – Národné osvetové centrum
NR SR – Národná rada SR

NSK – Nitriansky samosprávny kraj
NsP – Nemocnica s poliklinikou
NÚCŽV – Národný ústav celoživotného vzdelávania
OECD – Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OSPODaSK – Odbor sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately ÚPSVaR
OP ĽZ – Operačný program ľudské zdroje
OSN – Organizácia spojených národov
OVaK ÚNSK – Odbor vzdelávania a kultúry Nitrianskeho samosprávneho kraja
OZ – Občianske združenie
PPZ – Prezídium policajného zboru
PSK – Prešovský samosprávny kraj
RTVS – Rozhlas a televízia Slovenska
SAS – Studia Academica Slovaca
SAV – Slovenská akadémia vied
SHR – Slovenská humanitná rada
SNM – Slovenské národné múzeum
SND – Slovenské národné divadlo
SNG – Slovenská národná galéria
SNK – Slovenská národná knižnica
SPODaSK –sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela
SR – Slovenská republika
STV – Slovenská televízia
ŠFRB – Štátny fond rozvoja bývania
ŠVK – Štátna vedecká knižnica
ŠÚ SR – Štatistický úrad Slovenskej republiky
TTSK – Trnavský samosprávny kraj
ÚHCP (MV SR) – Úrad hraničnej a cudzineckej polície Ministerstva vnútra SR
ÚJOP – Ústav jazykovej a odbornej prípravy
UK – Univerzita Komenského
UKB – Univerzitná knižnica v Bratislave
UMB – Univerzita Mateja Bela
ÚMS – Únia miest Slovenska
ÚNSK – Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja
UNESCO – Organizácia Spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru
UNHCR – Úrad Vysokého komisára OSN pre utečencov
ÚNSK – Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja
ÚPSVaR – Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
ÚZ ŽNO – Ústredný zväz židovských náboženských obcí
VÚC – Vyšší územný celok
ZMOS – Združenie miest a obcí Slovenska
ZÚ SR – Zastupiteľský úrad SR
ŽSK – Žilinský samosprávny kraj